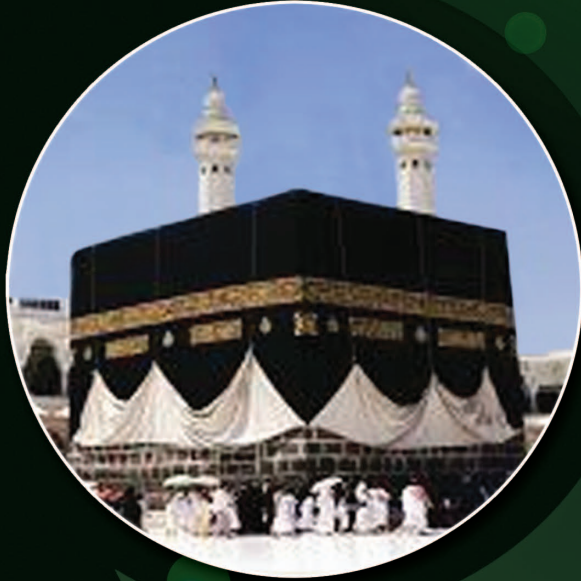

خاسىيەتلىك دۇئالار

خاسىيەتلىك دۇئالار

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «دۇئانىڭ ئۆزى چوڭ ئىبادەتتۇر. پەرۋەردىگار بىلگەر: ﴿ماكا دۇئا قىلىڭلار، مەن (دۇئا بىلگەر) قوبۇل قىلىمەن﴾ ، دېدى».

— ئەبۇ داۋۇد، تىرمىزى ۋە ئىبنى ماجە رىۋايەت قىلغان.

ئۇ يەنە مۇنداق دېگەن: «پەرۋەردىگار بىلگەر، ناھايىتى سېخىي زاتتۇر. ئۇ بەندىسى ئىككى قولىنى كۆتۈرۈپ دۇئا قىلسا، قۇرۇق قول قايتۇرۇشتىن ئۇيلىدۇ».

— ئەبۇ داۋۇد ۋە تىرمىزى رىۋايەت قىلغان.

خاسىيەتلىك دۇئالار

ئىلاۋە

«ھىسن ھەسەن» — مۇھەممەد ئىبنى مۇھەممەد
جەزەرى شافىئىنىڭ «سەھىھۇلبۇخارى»، «سەھىھۇلمۇسە-
لىم»، «ئەبۇ داۋۇد»، «تىرمىزى»، «نەسائى»، «ئىبنى
ماجە»، «سەھىھ ئىبنى ھىببان»، «مۇستەدرەك ھاكىم»،
«ئەبۇ ئەۋانە»، «ئىبنى خۇزەيمە»، «مۇۋەتتا»، «دارۇقۇتى»،
«مۇسەننەف ئىبنى ئەبى شەيبە»، «مۇسەنەدى ئەھمەد»،
«مۇسەنەدى بەزار»، «مۇسەنەدى ئەبى يەئلا»، «دارىمى»،
«مۇئەججە مى تىبرانل كەبىر»، «مۇئەججە مى تىبرانل ئەۋسەت»،
«مۇئەججە مى تىبرانل سەغىر»، «ئىبنى مەردەۋىيە»،
«بەيھەقى»، «سۇنەنى كۇبرا»، «ئىبنى سىنى» قاتارلىق
24 پارچە ھەدىس كىتابىدىن تاللاپ ئالغان دۇئا توپلىمىدۇر.

﴿وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ﴾

«پەرۋەردىگار بىزنى ئىتتىدۇ: ماڭا دۇئا قىلىڭلار،
مەن دۇئاڭلارنى ئىجابەت قىلىمەن»

خاسىيەتلىك دۇئالار

بۇ كىتاب «قۇرئان كەرىم»دىكى ۋە «ھىسن ھەسەن»
ناملىق دۇئا كىتابتىكى ئەڭ كۆپ ئوقۇلىدىغان ۋە ئىبارىتى
قىسقا بولغان دۇئالاردىن تاللاپ، رەتلەپ تۈزۈپ چىقىلدى.

- 55.....ئۇخلاش ئالدىدا ئوقۇيدىغان كەلىمىلەر
- 58.....ئۇيقۇ قاچقاندا ئوقۇيدىغان دۇئا
قارا باسسا ياكى ئۇيقۇلۇقىدا بىر جايدا ياتالمىسا ئوقۇي.
- 59.....دىغان دۇئا
- 60.....ئۇيقۇدىن ئويغانغاندا ئوقۇيدىغان دۇئا
- 61.....تەھەججۇد ئوقۇغىلى قوپقاندا ئوقۇيدىغان دۇئا
ھاجەتخانغا كىرىش ئالدىدا ۋە ھاجەتخانىدىن چىققاندا ئوقۇي.
- 63.....دىغان دۇئا
- 64.....تاھارەت ئالغاندا ئوقۇيدىغان دۇئا
- 65.....بامدات ناماز ئۈچۈن مەسجىدكە چىققاندا ئوقۇيدىغان دۇئا
- 66.....مەسجىدكە كىرىش دۇئاسى
- 67.....مەسجىدىن چىققاندا ئوقۇيدىغان دۇئا
- 67.....ئەزان ئاۋازىنى ئاڭلىغاندا ئوقۇيدىغان دۇئا
- 68.....ئەزان دۇئاسى
- 70.....پەرز نامازنىڭ سالىمىدىن كېيىنلا ئوقۇيدىغان دۇئا
- 74.....چاشگاھ نامىزىدىن كېيىن ئوقۇيدىغان دۇئا
- 75.....بامدات ۋە شام نامىزىدىن كېيىن ئوقۇيدىغان دۇئا
- 76.....ئۆيگە كىرگەندە ئوقۇيدىغان دۇئا
- 77.....ئۆيدىن چىققاندا ئوقۇيدىغان دۇئا
- 78.....بازارغا كىرگەندە ئوقۇيدىغان دۇئا

مۇندەرىجە

- 1.....دۇئانىڭ پەزىلىتى
- 3.....دۇئا قىلىش قائىدىسى
دۇئادا مۇھىم بولغان قائىدىلەر ۋە دۇئانىڭ ئىجابەت بولۇش
- 4.....شەرتلىرى
- 6.....دۇئا ئىجابەت بولىدىغان ۋاقىت، ھالەت ۋە ئورۇنلار
«ھەدىس شەرىفى» تە كەلگەن **الله تەئالى** نىڭ توقسان توققۇز
- 8.....ئىسمى سۈپىتى
- 11.....«قۇرئان كەرىم» ۋە «ھەدىس شەرىفى» تىن ئېلىنغان دۇئالار
- 44.....سۈبھى ۋاقتى كىرگەندە ئوقۇيدىغان دۇئا
- 45.....كۈن چىققاندا ئوقۇيدىغان دۇئا
- 45.....كەچ ۋاقتى كىرگەندە ئوقۇيدىغان دۇئا
- 46.....شام نامىزىنىڭ ئەزىنى چىققاندا ئوقۇيدىغان دۇئا
- 47.....ئەتىگەن ئاخشامدا ئوقۇيدىغان دۇئا
- 53.....كېچىلىكتە ئوقۇيدىغان كەلىمىلەر

- 101.....مۇسۇلماننىڭ كۈلگىنىنى كۆرگەندە ئوقۇيدىغان دۇئا
- 102.....دۈشمەندىن قورققاندا ئوقۇيدىغان دۇئا
- 102.....دۈشمەن مۇھاسىرىگە ئېلىۋالغاندا ئوقۇيدىغان دۇئا
- 102.....سورۇندىن قوپقاندىن كېيىن ئوقۇيدىغان دۇئا
- 103.....بىر ئىشتىن پەرىشان بولغاندا ئوقۇيدىغان دۇئا
- 105.....ھەر خىلدىكى مالنىڭ كۆپىيىشى ئۈچۈن ئوقۇيدىغان دۇئا
- 106.....شەبى قەدىر دۇئاسى
- 106.....ياخشىلىق قىلغانلار ھەققىدە قىلىدىغان دۇئا
- 107.....قەرزدار قەرزنى ئادا قىلغاندا ئۇنىڭ ھەققىدە قىلىدىغان دۇئا
- كۆزىگە چىرايلىق كۆرۈنىدىغان نەرسىنى كۆرگەندە ئوقۇي.
- 107.....دىغان دۇئا
- 107.....ياقتۇرمايدىغان ئىشقا دۇچ كەلگەندە ئوقۇيدىغان دۇئا
- 108.....بىر نەرسە يوقاپ كەتكەندە ئوقۇيدىغان دۇئا
- 108.....يېڭىدىن چىققان مېۋە ئالدىغا كەلگەندە ئوقۇيدىغان دۇئا
- بىر ئىشتىن ئاچچىقى كەلگەندە؛ ئېشەك، ئىتنىڭ ئاۋازى
ئاڭلانغاندا ياكى يامان ۋەسۋەسە كېلىپ قالغاندا ئوقۇي.
- 109.....دىغان دۇئا
- 109.....يامغۇر ياغقاندا ئوقۇيدىغان دۇئا
- 112.....ھەج تەلپىسى
- 112.....ئەرەفاتتا ئوقۇيدىغان كەلىمىلەر

- 79.....سودا قىلغاندا ئوقۇيدىغان دۇئا
- 80.....تامماقتىن بۇرۇن ئوقۇيدىغان دۇئا
- 81.....تامماقتىن كېيىن ئوقۇيدىغان دۇئا
- 82.....سۈت ئىچكەندە ئوقۇيدىغان دۇئا
- 82.....زىياپەت بەرگەن كىشى ھەققىدە ئوقۇيدىغان دۇئا
- 83.....سۇ ئىچكەندە ئوقۇيدىغان دۇئا
- 84.....زەمزمە ئىچكەندە ئوقۇيدىغان دۇئا
- 84.....ئىفتار قىلىدىغاندا ئوقۇيدىغان دۇئا
- 85.....ئىفتارلىق بەرگەن كىشى ھەققىدە ئوقۇيدىغان دۇئا
- 85.....كىيىم كىيگەندە ئوقۇيدىغان دۇئا
- 87.....ئەينەككە قارىغاندا ئوقۇيدىغان دۇئا
- بىرەر ئايالنى نىكاھىغا ئالغاندا ياكى بىرەر ئۇلاغ سېتى.
- 87.....ۋالغاندا ئوقۇيدىغان دۇئا
- 88.....يېڭىدىن توي قىلغان يىگىتنىڭ ھەققىدە قىلىدىغان دۇئا
- 88.....ئايالى بىلەن بىر تۆشەكتە بولىدىغاندا ئوقۇيدىغان دۇئا
- 90.....ئاي كۆرگەندە ئوقۇيدىغان دۇئا
- 91.....سەپەر دۇئاسى
- 99.....سەپەردىن قايتىدىغاندا قىلىدىغان ئەمەللەر
- مېيىپ ياكى پېشكەللىككە ئۇچرىغان كىشىنى كۆرگەندە
- 101.....ئوقۇيدىغان دۇئا

- قۇربانلىق قىلىدىغان ھايۋاننى قىبلىگە ئالدىنى قىلىپ
- ياتقۇرغاندا ئوقۇيدىغان دۇئا..... 114
- مۇسۇلمانغا ئۇچراشقاندا قىلىدىغان سالام 115
- چۈشكۈرگەندە ئوقۇيدىغان دۇئا 117
- يامان پال ئالماسلىق ھەققىدە 118
- قەرزىدىن قۇتۇلۇش ئۈچۈن ئوقۇيدىغان دۇئا 119
- سەيپىدۇل ئىستىغفار دۇئاسى 120
- ھاجەت نامىزىنىڭ دۇئاسى 121
- قۇنۇتى نازىلە دۇئاسى 123
- ئىستىخارە نامىزىدىن كېيىن ئوقۇيدىغان دۇئا 127
- كېسەل يوقلىغاندا ئوقۇيدىغان دۇئا 128
- مۇسبەت يەتكەندە ئوقۇيدىغان دۇئا 129
- كېسەلنىڭ شىپا تېپىشى ئۈچۈن ئوقۇيدىغان دۇئا 130
- بالىنى كېسەل ياكى يامان نەرسىدىن ئەمىن ساقلاش ئۈچۈن
ئوقۇيدىغان دۇئا 132
- كېسەل كىشى ئوقۇيدىغان دۇئا 132
- ئۆلۈم كۆزىگە كۆرۈنگەندە ئوقۇيدىغان دۇئا 133
- ھازىدلار ئوقۇيدىغان دۇئا 135
- مېيىتنى يەرلىككە قويىدىغاندا ئوقۇيدىغان دۇئا 136
- قەبرىستانغا بارغاندا ئوقۇيدىغان دۇئا 137

- ھازىدلارغا تەسەللى بەرگەندە ئوقۇيدىغان دۇئا..... 138
- رەسۇلۇللاھنىڭ سېرىق ئېشەك چىقىۋالغاندىكى ئەمىلى ... 138
- جامىئە دۇئا 139
- ئۇنتۇغاقلىقنىڭ ئىلاجى ئۈچۈن ئېلىپ بېرىلىدىغان مۇھىم
ئەمەل 144
- ئۇنتۇغاقلىقنىڭ ئىلاجى ئۈچۈن يەنە بىر مۇھىم ئۇسۇل 151
- كېسەلنى «قۇرئان كەرىم» ۋە «ھەدىس شەرىفى» بىلەن
داۋالاش 153
- دۇئا بىلەن داۋالاش 157
- سېھىرنى داۋالاشتا ئوقۇلىدىغان دۇئا 158
- پاناھ تىلەش دۇئالىرى ۋە ئۇنۋېرسال دۇئالار 163
- كۆز تېگىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش 165
- جىن چېپىلغان كېسەلنى داۋالاش 168

بۇ كىتابنىڭ بېسىش ھوقۇقى چەكلەنمەيدۇ. بېسىش ۋە تارقىتىش
شارائىتى بار كىشىلەرنىڭ كىتابنىڭ مەزمۇنىغا تۈزىتىش كىرگۈزمەسلىك شەرتى
ئاستىدا بېسىشى ۋە تارقىتىشىغا رۇخسەتتۇر.

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «دۇئانىڭ ئۆزى چوڭ ئىبادەت. پەرۋەردىگارنىڭلار: ﴿ماڭا دۇئا قىلىڭلار، مەن (دۇئايىڭلارنى) قوبۇل قىلىمەن﴾، دېدى»^①.

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام يەنە مۇنداق دېگەن: «پەرۋەردىگارنىڭلار تىرىك، ناھايىتى سېخىي زاتتۇر. ئۇ بەندىسى ئىككى قولىنى كۆتۈرۈپ دۇئا قىلسا، قۇرۇق قول قايتۇرۇشتىن ئۆيىملىدۇ»^②.

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام يەنە مۇنداق دېگەن: «مۇسۇلمان گۇناھ ئارىلاشتۇرۇلمىغان ۋە تۇغقانچىلىقنى ئۈزۈش مەقسەت قىلىنمىغان ھالەتتە دۇئا قىلسا، اللە تەلى ئۇ مۇسۇلمانغا ئۈچ نەرسىنىڭ بىرىنى بېرىدۇ: بىرى، ئۇنىڭ دۇئاسىنى دەرھال ئىجابەت قىلىدۇ. ئىككىنچىسى، ئۇنىڭ دۇئاسىنى دۇنيادا ئىجابەت قىلماي ئاخىرەتكە مول نېسىۋە قىلىپ ئېلىپ قويدۇ. ئۈچىنچىسى، ئۇنى يامان قىلمىشلاردىن ساقلاپ قالىدۇ». ساھابە كىراملار: «بىز ئۇنداق بولغاندا دۇئانى ناھايىتى كۆپ قىلىمىز»، دېيىشتى. رەسۇلۇللاھ: «سىلەر قانچىكى دۇئا قىلساڭلار، اللە تەلى شۇنچە كۆپ بېرىدۇ»، دەپ جاۋاب بەردى»^③.

① ئەبۇ داۋۇد، تىرمىزى ۋە ئىبنى ماجە رىۋايىتى.

② ئەبۇ داۋۇد، تىرمىزى رىۋايىتى.

③ تىرمىزى رىۋايىتى.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

دۇئانىڭ پەزىلىتى

اللە تەلى «قۇرئان كەرىم» دە مۇنداق دەيدۇ: «ماڭا دۇئا قىلىڭلار، مەن (دۇئايىڭلارنى) قوبۇل قىلىمەن (تىلىڭىنىڭلارنى بېرىمەن). شۇبھىسىزكى، مېنىڭ ئىبادىتىمدىن چوڭچىلىق قىلىپ باش تارتىدىغانلار خار ھالدا جەھەننەمگە كىرىدۇ»^①.

«مېنىڭ بەندىلىرىم سەندىن مەن توغۇرۇلۇق سورىسا، (ئۇلارغا ئېيتقىنكى)، مەن ھەقىقەتەن ئۇلارغا يېقىنمەن (يەنى ئۇلارنىڭ ئەھۋالىنى، سۆزلىرىنى بىلىپ تۇرىمەن). ماڭا دۇئا قىلسا، مەن دۇئا قىلغۇچىنىڭ دۇئاسىنى ئىجابەت قىلىمەن. ئۇلار توغرا يول تېپىش ئۈچۈن مېنىڭ دەۋىتىمنى قوبۇل قىلسۇن ۋە ماڭا ئىمان ئېيتسۇن (يەنى ھەمىشە ئىمان بىلەن بول-سۇن)»^②.

① 40- سۇرە مۇئىمىن 60- ئايەت.

② 2- سۇرە بەقەرە 186- ئايەت.

ھەزرىتى مۇھەممەد ئىلياس رەھمەتۇللاھ ئەلەيھى ئۆزىنىڭ بىر سۆزىدە مۇنداق دەيدۇ: «دۇئانىڭ ھەقىقىتى ئۆز ھاجەت-لىرىنى ئالدىنقى ئىكەنلىكى ئارقىلىق يۈكسەك دەرىجىگە ئېلىش. دېمەك، ئالدىنقى ئىكەنلىكى ئارقىلىق يۈكسەك دەرىجىگە ئېلىش. دۇئا قىلىش-ئۆزىڭنىڭ قەلبى شۇ قەدەر يۈكسەك دەرىجىدە تەۋەججۇ قىلىشى لازىم. ئۆزىنى كەمتەر ۋە ئاجىز تۇتقان ئاساستا، دۇئا ئىمىن چوقۇم قوبۇل بولىدۇ، دېگەن ئىشەنچ بىلەن دۇئا قىلىشى لازىم. چۈنكى، مۇشۇنداق قەلب-ھۇزۇر ۋە ئىخلاسلار بىلەن دۇئا قىلغاندا، سېخىي، كەرەملىك، ناھايىتى مېھرىبان ۋە شەپ-قەتلىك، ئاسمان-زېمىننىڭ بارلىق خەزىنىلىرى قۇدرەت ئىل-كىدە بولغان زات بەندىسىنى ھەرگىزمۇ قۇرۇق قول قاپتۇرمايدۇ».

دۇئا قىلىش قائىدىسى

دۇئا قىلغۇچى تاھارەت بىلەن قىبلە تەرەپكە يۈز كەلتۈرۈپ يۈكسەك ئولتۇرغاي، باداشقان ھالىتىدە ھەرگىز ئولتۇرغاي، چۈنكى دۇئا قىلغاندا مۇشۇنداق ئولتۇرۇش قاتتىق ئەدەب-سىزلىكتۇر. لېكىن ئۆزىسى بولسا رۇخسەتتۇر. ئالدىنقى ئىكەنلىكى ئارقىلىق يۈكسەك دەرىجىگە ئېلىش لازىم. ئۆزىنى كەمتەر ۋە ئاجىز تۇتقان ئاساستا، دۇئا ئىمىن چوقۇم قوبۇل بولىدۇ، دېگەن ئىشەنچ بىلەن دۇئا قىلىشى لازىم. چۈنكى، مۇشۇنداق قەلب-ھۇزۇر ۋە ئىخلاسلار بىلەن دۇئا قىلغاندا، سېخىي، كەرەملىك، ناھايىتى مېھرىبان ۋە شەپ-قەتلىك، ئاسمان-زېمىننىڭ بارلىق خەزىنىلىرى قۇدرەت ئىل-كىدە بولغان زات بەندىسىنى ھەرگىزمۇ قۇرۇق قول قاپتۇرمايدۇ».

ھەدىستە كەلگەن ئالدىنقى ئىكەنلىكى ئارقىلىق يۈكسەك دەرىجىگە ئېلىش لازىم. ئۆزىنى كەمتەر ۋە ئاجىز تۇتقان ئاساستا، دۇئا ئىمىن چوقۇم قوبۇل بولىدۇ، دېگەن ئىشەنچ بىلەن دۇئا قىلىشى لازىم. چۈنكى، مۇشۇنداق قەلب-ھۇزۇر ۋە ئىخلاسلار بىلەن دۇئا قىلغاندا، سېخىي، كەرەملىك، ناھايىتى مېھرىبان ۋە شەپ-قەتلىك، ئاسمان-زېمىننىڭ بارلىق خەزىنىلىرى قۇدرەت ئىل-كىدە بولغان زات بەندىسىنى ھەرگىزمۇ قۇرۇق قول قاپتۇرمايدۇ».

ئەگەر دۇئا قوبۇل بولغاننىڭ ئەسلى كۆرۈلمىسە رەنجىسە بولمايدۇ. ئوخشاشلا دۇئا قىلىپ تۇرىدۇ. بۇنى مۇنداق چۈش-نىدۇ: دۇئا ئىمىن ھازىرغىچە قوبۇل بولمىغانغا قارىغاندا، بۇنىڭدا بىر خەيرىيەت بولۇشى مۇمكىن. ئاخىرەتتە بۇنىڭغا ئىنتايىن مول نېسىۋە ۋە ساۋاب بېرىلىشى مۇمكىن.

دۇئادا مۇھىم بولغان قائىدىلەر ۋە دۇئانىڭ ئىجابەت بولۇش شەرتلىرى

1) ئالدىنقى ئىكەنلىكى ئارقىلىق يۈكسەك دەرىجىگە ئېلىش لازىم. ئۆزىنى كەمتەر ۋە ئاجىز تۇتقان ئاساستا، دۇئا ئىمىن چوقۇم قوبۇل بولىدۇ، دېگەن ئىشەنچ بىلەن دۇئا قىلىشى لازىم. چۈنكى، مۇشۇنداق قەلب-ھۇزۇر ۋە ئىخلاسلار بىلەن دۇئا قىلغاندا، سېخىي، كەرەملىك، ناھايىتى مېھرىبان ۋە شەپ-قەتلىك، ئاسمان-زېمىننىڭ بارلىق خەزىنىلىرى قۇدرەت ئىل-كىدە بولغان زات بەندىسىنى ھەرگىزمۇ قۇرۇق قول قاپتۇرمايدۇ».

ئەلەيھىسسالامغا دۇرۇد يوللاش. مەقسىتىنى تىلەپ بولغاندىن كېيىن يەنە شۇنىڭ بىلەن دۇئانى ئاخىرلاشتۇرۇش. (3) قەتئىي ئىرادە بىلەن دۇئا قىلىپ، ئىجابەت بولۇشىغا ئىشەنچ باغلاش. (4) قاتتىق يالۋۇرۇپ دۇئا قىلىش ۋە ئىجابەت بولۇشىغا ئالدىراپ كەتمەسلىك. (5) قەلب-ھۇزۇر بىلەن دۇئا قىلىش. (6) كەڭ-چىلىكتىمۇ ۋە تارىچىلىقتىمۇ ئوخشاشلا دۇئا قىلىپ تۇرۇش. (7) يالغۇز الله تعالىدىنلا تىلەش. (8) مەخپىي ۋە جەھرىي ئارىلىقتا، نورمال ئاۋاز بىلەن دۇئا قىلىش. (9) گۇناھنى ئىقرار قىلىش، ئۆتكۈزگەن گۇناھىدىن كەچۈرۈم سورايدىغان، الله تعالىنىڭ نېئىمى-تىگە ئىقرار قىلىش، شۇ نېئىمەتكە تەشەككۈر ئەيلەش. (10) دۇئانى قافىيلاشتۇرمايلىق. (11) زارى-تەزەررۇ بىلەن يىغلاپ تۇرۇپ ۋە قورقۇپ تۇرۇپ دۇئا قىلىش. (12) تەۋبە بىلەن دۇئا قىلىش، زۇلۇمنى تەۋبە بىلەن قايتۇرۇش. (13) ئۈچ قېتىمدىن دۇئا قىلىش. (14) قىبلىگە يۈز كەلتۈرۈش. (15) دۇئادا ئىككى قولنى كۆتۈرۈش. (16) مۇمكىن بولسا دۇئا قىلىشتىن بۇرۇن تاھارەت ئېلىش. (17) دۇئادا چەكتىن ئېشىپ كەتمەسلىك. (18) بىراۋنىڭ ھەققىگە دۇئا قىلماقچى بولسا، ئالدى بىلەن ئۆز نەپسى ئۈچۈن دۇئا قىلىش. (19) الله تعالىنىڭ گۈزەل ئىسىملىرى ۋە يۈكسەك سۈپەتلىرى ئارقىلىق ياكى ئۆزى قىلىۋاتقان ياخشى ئەمەل ئارقىلىق ياكى تەقۋا كىشىنىڭ دۇئاسى ئارقىلىق (مۇشۇلارنى ۋاسىتە قىلىپ تۇرۇپ) دۇئا قىلىش. (20) يېمەك-

ئىچمەك ۋە كىيىم-كېچىكى ھالال ۋە پاك بولۇش. (21) گۇناھ بولىدىغان ۋە تۇغقانچىلىقنى ئۈزۈش مەقسەت قىلىنغان دۇئانى قىلمايلىق. (22) ئەمرى-مەئرۇپ، نەھىي-مۇنكەر قىلىش. (23) بارچە گۇناھتىن ئۆزىنى ساقلاش.

دۇئا ئىجابەت بولىدىغان ۋاقىت، ھالەت ۋە ئورۇنلار

(1) شەبى قەدەر كېچىسى. (2) كېچىنىڭ ئاخىرى (تەھەج-جۈد ۋاقتى). (3) پەرز نامازنىڭ كەينى. (4) ئەزان ۋە تەكبىر ئارىلىقى. (5) ھەر كېچىدىن مەلۇم بىر ۋاقىت (بۇ بىزگە نامەلۇم). (6) پەرز ناماز ئۈچۈن ئوقۇلغان ئەزاندىن كېيىن. (7) يامغۇر ياغقاندا. (8) الله يولىدا غازات قىلىش ئۈچۈن سەپ تۈزگەندە. (9) جۈمە كۈنىدىن مەلۇم بىر ۋاقىت^①. (10) تىلىكىنى نىيەت قىلىپ تۇرۇپ زەمزم سۈيى ئىچكەندە. (11) سەجدىگە بارغاندا. (12) كېچىلىكتە ئويغانغان چاغدا، ھەدىستىكى دۇئادىن ئوقۇپ دۇئا قىلىش. (13) ئاخشىمى تاھارەت بىلەن يېتىپ، كېچىدە

① بۇ بىزگە نامەلۇم. بۇ ھەقتە قاراشلار ئوخشاش بولمىغان بولۇپ، بۇلارنىڭ ئىچىدىن ئەڭ كۈچلۈك قاراش، جۈمە كۈنىدىكى ئىسىرنىڭ ئاخىرقى ۋاقتى. يەنە بەزى قاراشلاردا خۇتبە بىلەن پەرز ناماز ئارىلىقىدىكى مەلۇم بىر ۋاقىت.

قوپۇپ قىلغان دۇئا. 14) ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ﴾ ① نى ئوقۇپ دۇئا قىلىش. 15) بىر ئادەم ۋاپات بولغاندا، مۇسۇلمانلارنىڭ ئۇنىڭغا قىلغان دۇئاسى. 16) ئاخىرقى تەشەھھۇدتا اللھ تەلىغا مەدھىيە - سانالار ئېيتىپ بولغاندىن كېيىن ۋە رەسۇلۇللاھقا دۇرۇد يوللاپ بولغاندىن كېيىن قىلغان دۇئا. 17) ئىسمى ئەزەم ئوقۇپ قىلغان دۇئا. 18) مۇسۇلماننىڭ مۇسۇلمان قېرىندىشىغا غائىبانە قىلغان دۇئاسى. 19) ئەرەفە كۈنىدە ئەرەفاتتا قىلغان دۇئا. 20) رامزان ئېيىدا قىلغان دۇئا. 21) مۇسۇلمانلارنىڭ زىكرى مەجلىسىدە قىلغان دۇئا. 22) مۇسبەت يەتكەندە: ﴿إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ﴾ ② اللھم! أُجْرِنِي فِي مُصِيبَتِي وَأَخْلِفْ لِي خَيْرًا مِنْهَا» دېگەن كەلىمىنى ئوقۇپ قىلغان دۇئا. 23) قەلب اللھقا ھەقىقىي بېغىشلانغاندا، قاتتىق ئىخلاس بىلەن قىلغان دۇئا. 24) زۇلۇم قىلىنغان ئادەمنىڭ زۇلۇم قىلغۇچىغا دۇئا بىلەن قىلىپ ئوقۇغان دۇئاسى. 25) ئاتىنىڭ بالىنىڭ مەنپەئەتىگە ياكى زىيىنىغا قىلغان دۇئاسى. 26) مۇساپىر (يولۇچى) نىڭ دۇئاسى. 27) روزى - دارنىڭ ئىقتاردا قىلغان دۇئاسى. 28) روزىدارنىڭ ئىقتار بولغىچە قىلغان دۇئاسى. 29) زۇلۇم چەككەن ئادەمنىڭ قىلغان دۇئاسى. 30) ئادىل پادىشاھنىڭ دۇئاسى. 31) ياخشى بالىنىڭ ئاتا - ئانىسىغا قىلغان دۇئاسى. 32) تاھارەت ئېلىپ بولغاندىن

كېيىن، ھەدىستىكى تاھارەت دۇئاسىنى ئوقۇپ قىلغان دۇئا. 33) مىنادىكى جەمرەتۇس سۇغراغا تاش ئېتىپ بولغاندىن كېيىن قىلغان دۇئا. 34) مىنادىكى جەمرەتۇلۇۋىستاغا تاش ئېتىپ بولغاندىن كېيىن قىلغان دۇئا. 35) كەئبىنىڭ ئىچىدە قىلغان دۇئا. 36) سافا تېغىدا قىلغان دۇئا. 37) مەرۋە تېغىدا قىلغان دۇئا. 38) مۇزەلەفەدە قىلغان دۇئا.

مەزكۇر ۋاقىت، ھالەت ۋە ئورۇنلار باشقا ۋاقىت، ھالەت ۋە ئورۇنلارغا نىسبەتەن زىيادە ئارتۇقچىلىققا ئىگىدۇر.

«ھەدىس شەرىفى» تە كەلگەن اللھ تەلىنىڭ توقسان توققۇز ئىسمى - سۈپىتى

«اللھنىڭ گۈزەل ئىسىملىرى بار، اللھنى شۇ (گۈزەل ئىسىم - لىرى) بىلەن ئاتاڭلار. اللھنىڭ ئىسىملىرىنى كەلسە - كەلمەس قوللىنىدىغانلارنى تەرك ئېتىڭلار. ئۇلار (ئاخىرەتتە) قىلمىش - لىرىنىڭ جازاسىنى تارتىدۇ» ①.

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ (ئۇنىڭدىن باشقا ھېچ ئىلاھ بولمىغان ئىلاھ)، الرَّحْمَنُ (ناھايىتى شەپقەتلىك)، الرَّحِيمُ (ناھايىتى مېھرىبان)، الْمَلِكُ (پادىشاھ)، الْقُدُّوسُ (پاك)، أَسَلَامٌ

(سالامەتلىك بېغىشلىغۇچى)، اَلْمُؤْمِنُ (ئەمەن قىلغۇچى)،
 اَلْمُهَيِّمُنُ (ئىدارە قىلىپ تۇرغۇچى)، اَلْعَزِيْزُ (غالب)، اَلْجَبَّارُ
 (زىياننى تولدۇرۇپ بەرگۈچى)، اَلْمُتَكَبِّرُ (ئۇلۇغلۇق ئىگىسى)،
 اَلْخَالِقُ (ياراتقۇچى)، اَلْبَارِئُ (ئالەمنى ياراتقۇچى)، اَلْمُصَوِّرُ
 (سۈرەت بېغىشلىغۇچى)، اَلْعَفَّارُ (كەڭ مەرھەمەت ئىگىسى)،
 اَلْقَهَّارُ (قۇدرەتلىك)، اَلْوَهَّابُ (كۆپ بەرگۈچى)، اَلرِّزَّاقُ (كۆپ
 رىزىق بەرگۈچى)، اَلْفَتَّاحُ (ئاچقۇچى)، اَلْعَلِيْمُ (بىلگۈچى)،
 اَلْقَابِضُ (تۇتقۇچى)، اَلْبَاسِطُ (رىزىقنى كەڭ قىلغۇچى)، اَلْخَافِضُ
 (پەس قىلغۇچى)، اَلرَّافِعُ (يۇقىرى كۆتۈرگۈچى)، اَلْمُعِزُّ (ئەزىز
 قىلغۇچى)، اَلْمُذِلُّ (خار قىلغۇچى)، اَلسَّمِيعُ (ھەممىنى ئاڭلى-
 غۇچى)، اَلْبَصِيْرُ (ھەممىنى كۆرگۈچى)، اَلْحَكْمُ (ھۆكۈم قىل-
 غۇچى)، اَلْعَدْلُ (ئادىل بولغۇچى)، اَللَطِيْفُ (مەرھەمەتلىك)،
 اَلْخَبِيْرُ (خەۋەردار)، اَلْحَلِيْمُ (مۇلايىم)، اَلْعَظِيْمُ (ھەممىدىن
 ئۇلۇغ)، اَلْغَفُوْرُ (مەغپىرەت قىلغۇچى)، اَلشَّكُوْرُ (شۈكۈرنى
 ياقتۇرغۇچى)، اَلْعَلِيُّ (يۇقىرى مەرتىۋىلىك)، اَلْكَبِيْرُ (ھەممىدىن
 بۈيۈك)، اَلْحَفِيْظُ (مۇھاپىزەت قىلغۇچى)، اَلْمُقِيْتُ (تەنگە قۇۋ-
 ۋەت بەخش ئەتكۈچى)، اَلْحَسِيْبُ (كۇپايە قىلغۇچى)، اَلْجَلِيْلُ
 (ھەممىدىن ئۇلۇغ)، اَلْكَرِيْمُ (ھەممىدىن سېخىي)، اَلرَّقِيْبُ
 (كۆزەتكۈچى)، اَلْمُجِيْبُ (دۇئالارنى ئىجابەت قىلغۇچى)،
 اَلْوَاسِعُ (مەرھەمەتتى كەڭ بولغۇچى)، اَلْحَكِيْمُ (ھېكمەت بىلەن
 ئىش قىلغۇچى)، اَلدُوْدُ (دوست تۇتقۇچى)، اَلْمَجِيْدُ (ھەممە-

دىن ئۇلۇغ)، اَلْبَاعِثُ (ئۆلۈكلەرنى تىرىلدۈرگۈچى)، اَلشَّهِيْدُ
 (ھەممىنىڭ ئۈستىدە ھازىر بولغۇچى)، اَلْحَقُّ (شەكسىز
 مەۋجۇد)، اَلْوَكِيْلُ (كېپىل)، اَلْقَوِيُّ (ھەممىدىن كۈچلۈك)،
 اَلْمَتِيْنُ (ھەممىدىن پۇختا)، اَلْوَلِيُّ (دوست بولغۇچى)، اَلْحَمِيْدُ
 (ماختاشقا لايىق)، اَلْمُحْصِيُّ (ساناپ تۇرغۇچى)، اَلْمُبْدِئُ
 (خەلق ئەتكۈچى)، اَلْمُعِيْدُ (ئەسلىگە كەلتۈرگۈچى)، اَلْمُحْيِيُّ
 (تىرىلدۈرگۈچى)، اَلْمُمِيْتُ (ئۆلتۈرگۈچى)، اَلْحَيُّ (ھەمىشە
 تىرىك)، اَلْقَيُّوْمُ (ھەممىنى ئىدارە قىلىپ تۇرغۇچى)، اَلْوَاجِدُ
 (تاپقۇچى)، اَلْمَاجِدُ (ھەممىدىن ئۇلۇغ)، اَلْوَاحِدُ (يالغۇز)، اَلْاَحَدُ
 (يىگانە)، اَلصَّمَدُ (بىھاجەت)، اَلْقَادِرُ (قادىر)، اَلْمُقْتَدِرُ (ناھايىتى
 كۈچلۈك)، اَلْمُقَدِّمُ (بالدۇر ئېرىشتۈرگۈچى)، اَلْمُوْخِرُ (كېيىن
 ئېرىشتۈرگۈچى)، اَلْاَوَّلُ (ھەممىدىن ئەۋۋەل)، اَلْاٰخِرُ (ھەممە-
 دىن ئاخىر)، اَلظَّاهِرُ (ئاشكارا بولغۇچى)، اَلْبَاطِنُ (مەخپىي
 بولغۇچى)، اَلْوَالِيُّ (ئىگە بولغۇچى)، اَلْمُتَعَالِيُّ (ھەممىدىن ئۈس-
 تۈن)، اَلْبَرُّ (ياخشىلىق قىلغۇچى)، اَلتَّوَابُ (تەۋبىنى قوبۇل
 قىلغۇچى)، اَلْمُنْتَقِمُ (ئىنتىقام ئالغۇچى)، اَلْعَفُوُّ (ئەپۇ قىلغۇچى)،
 اَلرَّءُوْفُ (كۆيۈنگۈچى)، مَالِكُ الْمُلْكِ (مۈلۈك ئىگىسى)،
 دُوَالْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ (ئۇلۇغلۇق ۋە ھۆرمەت ئىگىسى)، اَلْمُقْسِطُ
 (ئادىللىق قىلغۇچى)، اَلْجَامِعُ (يىغقۇچى)، اَلْعَنِيُّ (ھەممىدىن
 باي)، اَلْمُعْنِيُّ (باي قىلغۇچى)، اَلْمَانِعُ (توسۇپ قويغۇچى)،
 اَلصَّارُّ (زەرەر يەتكۈزگۈچى)، اَلنَّافِعُ (مەنپەئەت يەتكۈزگۈچى)،

التَّوْرُ (نۇر)، الْهَادِي (ھىدايەت قىلغۇچى)، الْبَدِيعُ (يوقنى بار قىلغۇچى)، الْبَاقِي (مەڭگۈ مەۋجۇد بولۇپ تۇرغۇچى)، الْوَارِثُ (ۋارىسلىق قىلغۇچى)، الرَّشِيدُ (توغرا يولغا يېتەكلىگۈچى)، الصَّبُورُ (سەۋر قىلغۇچى).

«قۇرئان كەرىم» ۋە «ھەدىس شەرىف» تىن ئېلىنغان دۇئالار

1. ﴿رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِن لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾ ﴿١٣﴾ «پەرۋەردىگارمىز! بىز ئۆزىمىزگە ئۆزىمىز زۇلۇم قىلدۇق. ئەگەر سەن بىزگە مەغپىرەت قىلمىساڭ، بىزگە رەھىم قىلمىساڭ، بىز چوقۇم زىيان تارتقۇچىلاردىن بولىمىز»^①.

2. ﴿رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَإِلَّا تَغْفِرْ لِي وَتَرْحَمْنِي أَكُن مِّنَ الْخَاسِرِينَ﴾ ﴿١٤﴾ «پەرۋەردىگارم! مەن بىلمىگەن نەرسىنى سوراشتىن سېنىڭ پاناھىڭغا سېغىنىمەن. ئەگەر ماڭا مەغپىرەت قىلمىساڭ ۋە رەھىم قىلمىساڭ، زىيان تارتقۇچىلاردىن بولىمەن»^②.

① 7 - سۈرە ئەئراف .

② 11 - سۈرە ھۇد .

3. ﴿رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَن دَخَلَ بَيْتِيَ مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ﴾ ﴿١٥﴾ «پەرۋەردىگارم! ماڭا، ئاتا-ئانامغا، مېنىڭ ئۆيۈمگە مۇئمىن بولۇپ كىرگەن كىشىگە ۋە مۇئمىن ئەرلەرگە، مۇئمىن ئاياللارغا مەغپىرەت قىلغىن»^①.

4. ﴿رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾ ﴿١٦﴾ «پەرۋەردىگارمىز! بىزنىڭ (خىزمىتىمىزنى) قوبۇل قىلغىن، سەن ھەقىقەتەن (دۇئايمىزنى) ئاڭلاپ تۇرغۇچىسەن، (نىيىتىمىزنى) بىلىپ تۇرغۇچىسەن»^②.

5. ﴿وَتُبَّ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ﴾ ﴿١٧﴾ «تەۋبىمىزنى قوبۇل قىلغىن. چۈنكى سەن تەۋبىنى ناھايىتى قوبۇل قىلغۇچىسەن، ناھايىتى مېھرىبانسەن»^③.

6. ﴿رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِن ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ﴾ ﴿١٨﴾ «پەرۋەردىگارم! مېنى ۋە بىر قىسىم ئەۋلادىمنى نامازنى ئادا قىلغۇچى قىلغىن. پەرۋەردىگارمىز! دۇئايمىنى قوبۇل قىلغىن»^④.

7. ﴿رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ﴾ ﴿١٩﴾ «پەرۋەردىگارمىز! ھېساب ئالدىغان كۈندە

① 71 - سۈرە نۇھ .

② 2 - سۈرە بەقەرە .

③ 2 - سۈرە بەقەرە .

④ 14 - سۈرە ئىبراھىم .

(قىيامەت كۈنىدە)، ماڭا، ئاتا-ئانامغا ۋە مۇئمىنلەرگە مەغپىرەت قىلغىن»^①.

8. ﴿رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَالْحَقِّنِي بِالصَّالِحِينَ
 ۸۳ وَأَجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ ۝۸۴﴾ وَأَجْعَلْنِي
 مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ ۝۸۵ وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ ﴿۸۶﴾
 «پەرۋەردىگارم! ماڭا ئىلىم-ھېكمەت ئاتا قىلغىن، مېنى ياخشى-
 شىلارغا قوشقىن، كېيىنكىلەر ئارىسىدا ياخشى ناممىنى قال-
 دۇرغىن. مېنى نازۇ-نېئىمەتلىك جەننەتنىڭ ۋارىسلىرىدىن قىل-
 غىن. ئۇلار (يەنى خالايىقلار) (ھېساب بېرىش ئۈچۈن) تىرىل-
 دۇرۇلدىغان كۈندە مېنى رەسۋا قىلمىغىن»^②.

9. ﴿رَبِّ هَبْ لِي مِنَ الصَّالِحِينَ ۝۹۰﴾ «پەرۋەردىگارم!
 ماڭا بىر ياخشى پەرزەنت ئاتا قىلغىن»^③.

10. ﴿رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَنبْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ
 ۱۰۱﴾ «پەرۋەردىگارمىز! ساڭا تەۋەككۈل قىلدۇق، ساڭا قايتتۇق.
 ئاخىر قايتىدىغان جاي سېنىڭ دەرگاھىڭدۇر»^④.

11. ﴿رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَآغْفِرْ لَنَا رَبَّنَا
 ۱۱۱﴾ «پەرۋەردىگارمىز! كاپىرلارنى

① 14 - سۇرە ئىبراھىم.

② 26 - سۇرە شۇئەرا.

③ 37 - سۇرە ساففات.

④ 60 - سۇرە مۇمتەھىنە.

بىزگە زىيانكەشلىك قىلىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلمىغىن (ئۇلار
 بىزگە مۇسەللەت بولۇپ، بىزنى كۆتۈرگىلى بولمايدىغان ئازاب بى-
 لەن دىنىمىزدىن چىقارمىسۇن). پەرۋەردىگارمىز! بىزگە مەغ-
 فىرەت قىلغىن، سەن ھەقىقەتەن غالبىسەن، ھېكمەت بىلەن
 ئىش قىلغۇچىسەن»^①.

12. ﴿رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ
 وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ
 فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ ۝۱۱۴﴾ «پەرۋەردىگارم! سەن مېنى ماڭا ۋە
 ئاتا-ئانامغا بەرگەن نېئىمتىڭگە شۈكۈر قىلىشقا، سەن رازى بول-
 دىغان ياخشى ئەمەلنى قىلىشقا مۇۋەپپەق قىلغىن، رەھمىتىڭ بى-
 لەن مېنى ياخشى بەندىلىرىڭ قاتارىغا كىرگۈزگىن»^②.

13. ﴿رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ
 الدَّعَاءِ ۝۱۳۰﴾ «ئى پەرۋەردىگارم! ماڭا ئۆز دەرگاھىڭدىن بىر
 ياخشى پەرزەنت ئاتا قىلغىن، ھەقىقەتەن دۇئانى ئىشت-
 كۈچىسەن»^③.

14. ﴿رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ ۝۱۴۱﴾
 «ئى پەرۋەردىگارم! مېنى (بالىسىز، ۋارىسىسىز) يالغۇز قويىمى-

① 60 - سۇرە مۇمتەھىنە.

② 27 - سۇرە نەمل.

③ 3 - سۇرە ئال ئىمران.

غىن، سەن ئەڭ ياخشى ۋارىستۇرسەن (يەنى ھەممە ئادەم ئۆلدۈ، سەنلا قالسەن)»^①.

15. ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ﴾

«(پەرۋەردىگارم!) سەندىن باشقا ھېچ مەنبۇد (بەرھەق) يوقتۇر، سەن (جىمى كەمچىلىكلەردىن) پاكئورسەن، مەن ھەقىقەتەن (ئۆز نەپسىمگە) زۇلۇم قىلغۇچىلاردىن بولدۇم»^②.

16. ﴿رَبِّ أَسْرَحْ لِي صَدْرِي وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي﴾

«پەرۋەردىگارم! مېنىڭ قەلبىمنى كەڭ قىلغىن (يەنى ئىمان بىلەن نۇرلاند-دۇرغىن)، مېنىڭ ئىشىمنى ئاسانلاشتۇرغىن، تىلىمدىن كېكەچ-لىكنى كۆتۈرۈۋەتكىن، ئۇلار مېنىڭ سۆزۈمنى چۈشەنسۇن»^③.

17. ﴿رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي﴾

«پەرۋەردىگارم! مەن ھەقىقەتەن ئۆزۈمگە زۇلۇم قىلدىم، ماڭا مەغپىرەت قىلغىن»^④.

18. ﴿رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْفُرْنَا

مَعَ الشَّاهِدِينَ﴾ «پەرۋەردىگارمىز! سەن نازىل قىلغان

① 21 - سۈرە ئەنبىيا.

② 21 - سۈرە ئەنبىيا.

③ 20 - سۈرە تاھا.

④ 28 - سۈرە قەسەس.

كىتابقا ئىشەندۈق، پەيغەمبەرگە ئەگەشتۈق، بىزنى (ھىدايى-تىگگە) شاھىت بولغانلار قاتارىدا قىلغىن»^①.

19. ﴿رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِّلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾

«پەرۋەردىگارمىز! زالىم قەۋمنى بىزگە زىيانكەشلىك قىلىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىل-مىغىن. بىزنى رەھىمىتىڭ بىلەن زالىم قەۋمدىن قۇتۇل-دۇرغىن»^②.

20. ﴿رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَثَبِّتْ

أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾ «پەرۋەردىگارمىز! گۇناھلىرىمىزنى، ئىشىمىزدا چەكتىن ئاشقانلىقىمىزنى مەغپىرەت قىلغىن، قەدەملىرىمىزنى (جەڭ مەيدانىدا) مۇستەھ-كەم قىلغىن ۋە كاپىر قەۋمگە قارشى بىزگە ياردەم بەرگىن»^③.

21. ﴿رَبَّنَا آتِنَا مِن لَّدُنكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا

رَشَدًا﴾ «پەرۋەردىگارمىز! بىزگە رەھىمەت خەزىنىلىرىڭ-دىن ئاتا قىلغىن، بىزنىڭ ئىشلىرىمىزنى تۈزەپ، بىزنى ھىدايەت تاپقۇچىلاردىن قىلغىن»^④.

① 3 - سۈرە ئال ئىمران.

② 10 - سۈرە يۇنۇس.

③ 3 - سۈرە ئال ئىمران.

④ 18 - سۈرە كەھفى.

22. ﴿ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا ﴾ «ئى پەرۋەردىگارم! ئىل-
مىمنى زىيادە قىلغىن»^①.

23. ﴿ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنَ هَمَزَاتِ الشَّيْطَانِ ﴾ وَأَعُوذُ
بِكَ رَبِّ أَنْ تَحْضُرُونِ ﴿ ﴾ «پەرۋەردىگارم! ساڭا سېغىنىپ
شەيتانلارنىڭ ۋەسۋەسىلىرىدىن پاناھ تىلەيمەن. پەرۋەردىگارم!
ساڭا سېغىنىپ شەيتانلارنىڭ ماڭا ھەمراھ بولۇشىدىن پاناھ تى-
لەيمەن»^②.

24. ﴿ رَبِّ أَعْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ ﴾
«پەرۋەردىگارم! مەغپىرەت قىلغىن، رەھىم قىلغىن، سەن رەھىم
قىلغۇچىلارنىڭ ياخشىسىسەن»^③.

25. ﴿ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا
عَذَابَ النَّارِ ﴾ «پەرۋەردىگارمىز، بىزگە دۇنيادا ياخشىلىق
ئاتا قىلغىن، ئاخىرەتتەمۇ ياخشىلىق ئاتا قىلغىن، بىزنى دوزاخ
ئازابىدىن ساقلىغىن»^④.

26. ﴿ سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ
﴿ ﴾ «بىز (دەۋىتىڭنى) ئاڭلىدۇق ۋە (ئەمرىڭگە) ئىتائەت قىل-

① 20-سۇرە تاھا.

② 23-سۇرە مۇئمىنۇن.

③ 23-سۇرە مۇئمىنۇن.

④ 2-سۇرە بەقەرە.

دۇق. پەرۋەردىگارمىز! مەغپىرىتىڭنى تىلەيمىز، ئاخىر بار-
دىغان جايىمىز سېنىڭ دەرگاھىڭدۇر»^①.

27. ﴿ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ كُنَّا مُسِيئِينَ أَوْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا
تَحْمِلْ عَلَيْنَا إَصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا
رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ ؕ وَأَعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا
وَارْحَمْنَا ؕ أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴾
«پەرۋەردىگارمىز! ئەگەر بىز ئۇنتۇساق ياكى خاتالاش-

ساق (يەنى بىز ئۇنتۇش ياكى سەۋەنلىك سەۋەبىدىن ئەم-
رىڭنى تولۇق ئورۇنلىيالمىساق)، بىزنى جازاغا تارتىمىغىن. پەرۋەردى-
گارمىز! بىزدىن ئىلگىرىكىلەرگە يۈكلىگىنىڭگە ئوخشاش بىزگە
ئېغىر يۈك يۈكلىمىگىن (يەنى بىزنى قىيىن ئىشلارغا تەكلىپ
قىلمىغىن)، پەرۋەردىگارمىز! كۈچىمىز يەتمەيدىغان نەرسىنى
بىزگە ئارتىمىغىن، بىزنى كەچۈرگىن، بىزگە مەغپىرەت قىل-
غىن، بىزگە رەھىم قىلغىن، سەن بىزنىڭ ئىگىمىزسەن، كاپىر
قەۋمگە قارشى بىزگە ياردەم بەرگىن»^②.

28. ﴿ رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ
لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ ﴾ «پەرۋەردىگارمىز! بىزنى
ھىدايەت قىلغىنىڭدىن كېيىن دىللىرىمىزنى توغرا يولدىن

① 2-سۇرە بەقەرە.

② 2-سۇرە بەقەرە.

بۇرۇۋەتمىگىن، بىزگە دەرگاھىڭىدىن رەھمەت بېغىشلىغىن.
شۈبھىسىزكى، سەن (بەندىلىرىڭگە ئاتالارنى) بەكمۇ بېغىش-
لىغۇچىسەن»^①.

29. ﴿رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَطْلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ
النَّارِ ﴿١١١﴾ رَبَّنَا إِنَّكَ مَن تَدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ أَخْزَيْتَهُ ۗ وَمَا
لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿١١٢﴾ رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي
لِلْإِيمَنِ أَنْ ءَامِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا ۗ رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا
وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ ﴿١١٣﴾ رَبَّنَا وَءَاتِنَا مَا
وَعَدْتَنَا عَلَىٰ رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۗ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ
الْعَيْدَ ﴿١١٤﴾﴾ «پەرۋەردىگارمىز! بۇنى بىكار ياراتمىدىڭ. سەن
پاكتۇرسەن، بىزنى دوزاخ ئازابىدىن ساقلىغىن. پەرۋەردىگار-
مىز! سەن كىمىنىكى دوزاخقا كىرگۈزىدىكەنسەن، ئۇنى ئەل-
ۋەتتە خار قىلغان بولسەن. زالىملارغا ھېچقانداق ياردەمچى بول-
مايدۇ. پەرۋەردىگارمىز! بىز ھەقىقەتەن بىر چاقىرغۇچىنىڭ (يەنى
مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ): «رەببىڭلارغا ئىمان ئېيتىڭلار»،
دەپ ئىمانغا چاقىرغانلىقىنى ئاڭلىدۇق، ئىمان ئېيتتۇق. پەرۋەردى-
گارمىز! بىزنىڭ گۇناھلىرىمىزنى مەغپىرەت قىلغىن، يامانلىق-
لىرىمىزنى يوققا چىقارغىن، بىزنى ياخشىلارنىڭ قاتارىدا قەب-
زى روھ قىلغىن. پەرۋەردىگارمىز! بىزگە پەيغەمبەرلىرىڭ ئارقى-

① 3- سۈرە ئال ئىمران.

لىق ۋەدە قىلغان نەرسىنى (يەنى ئىتائەت قىلغانلارغا خاس بول-
غان جەننەتنى) بەرگىن، قىيامەت كۈنى بىزنى رەسۋا قىل-
مىغىن. سەن ھەقىقەتەن ۋەدەڭگە خىلاپلىق قىلمايسەن»^①.

30. ﴿رَبَّنَا ءَامِنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَأَرْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّحِيمِينَ
﴿١١٥﴾﴾ «پەرۋەردىگارمىز! بىز ئىمان ئېيتتۇق، بىزگە مەغپىرەت
قىلغىن، بىزگە رەھىم قىلغىن، سەن بولساڭ ئەڭ رەھىم
قىلغۇچىسەن»^②.

31. ﴿رَبَّنَا أَصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ ۗ إِنَّ عَذَابَهَا
كَانَ غَرَامًا ﴿١١٦﴾ إِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿١١٧﴾﴾ «پەرۋەردى-
گارمىز! بىزدىن جەھەننەم ئازابىنى دەپىنى قىلغىن، جەھەن-
نەمنىڭ ئازابى ھەقىقەتەن (سېنىڭ دۈشمەنلىرىڭدىن) ئايرىل-
مايدۇ. جەھەننەم ھەقىقەتەن يامان قارارگاھتۇر، يامان جاي-
دۇر»^③.

32. ﴿رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ
وَأَجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ ۖ إِمَامًا ﴿١١٨﴾﴾ «پەرۋەردىگارمىز! بىزگە ئايال-
لىرىمىز ۋە ئەۋلادلىرىمىز ئارقىلىق ئىشادلىق بېغىشلىشىڭنى (يەنى
بىزگە ساڭا ئىتائەتمەن پەرزەنت ئاتا قىلىشىڭنى) تىلەيمىز، بىزنى

① 3- سۈرە ئال ئىمران.

② 23- سۈرە مۇئەممىنۇن.

③ 25- سۈرە فۇرقان.

تەقۋادارلارنىڭ پىشۋاسى (يەنى تەقۋادارلارنىڭ نەمۇنىسى، ياخشىلىققا دەۋەت قىلغۇچى) قىلغىن»^①.

33. ﴿رَبِّ أَوْزَعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي إِنِّي تُبْتُ إِلَيْكَ وَإِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ﴾ ﴿١٥﴾ «پەرۋەردىگارم! سېنىڭ ماڭا ۋە ئاتا-ئانامغا بەرگەن نېمىتىڭگە شۈكۈر قىلىشنى ۋە سەن رازى بولىدىغان ياخشى ئىشنى قىلىشىمنى ماڭا ئىلھام قىلغىن. مەن ئۈچۈن مېنىڭ ئەۋلادىمنى تۈزىگىن (يەنى مېنىڭ ئەۋلادىمنى ياخشى ئادەملەر قىلغىن). مەن ھەقىقەتەن ساڭا (جىمى گۇناھلاردىن) تەۋبە قىلدىم، مەن ھەقىقەتەن مۇسۇلمانلاردىن-دۇر مەن»^②.

34. ﴿رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ﴾ ﴿١٦﴾ «پەرۋەردىگارم! بىزگە ۋە بىزدىن ئىلگىرى ئىمان ئېيتقان قېرىنداشلىرىمىزغا مەغپىرەت قىلغىن، دىللىرىمىزدا مۇئمىنلەرگە قارشى دۈشمەنلىك پەيدا قىلمىغىن. پەرۋەردىگارمىز! سەن ناھايىتى مەغپىرەت قىلغۇچىسىەن، مېھرىبان-سەن»^③.

① - 25 سۈرە فۇرقان.
② - 46 سۈرە ئەھقاف.
③ - 59 سۈرە ھەشر.

35. ﴿رَبَّنَا أْتَمِّمْ لَنَا نُورَنَا وَاعْفِرْ لَنَا إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ ﴿١٧﴾ «ئى پەرۋەردىگارمىز! بىزگە نۇرىمىزنى مۇكەممەلەشتۈرۈپ بەرگىن، بىزگە مەغپىرەت قىلغىن، سەن بول-ساڭا ھەقىقەتەن ھەر نەرسىگە قادىرسەن»^①.

36. ﴿رَبَّنَا إِنَّا ءَامِنَّا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ﴾ ﴿١٨﴾ «پەرۋەردىگارمىز! بىز شۈبھىسىز ئىمان ئېيتتۇق، بىزنىڭ گۇناھلىرىمىزنى مەغپىرەت قىلغىن، بىزنى دوزاخ ئازابىدىن ساقىلىغىن»^②.

37. ﴿رَبَّنَا ءَامِنَّا فَكُتِبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ﴾ ﴿١٩﴾ «رەب-بىمىز! بىز ئىمان ئېيتتۇق، بىزنى (پەيغەمبىرىڭنى، كىتابىڭنى) ئېتىراپ قىلغۇچىلار قاتارىدا قىلغىن»^③.

38. ﴿رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ ءَامِنًا وَاجْئِبْنِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ إِلَّا صَنَامَ﴾ ﴿٢٠﴾ «پەرۋەردىگارم! بۇ جاينى (يەنى مەككىنى) تىنچ (جاي) قىلىپ بەرگىن، مېنى ۋە مېنىڭ ئەۋلادلىرىمنى بۇتلارغا چوقۇنۇشتىن يىراق قىلغىن»^④.

39. ﴿رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ﴾ ﴿٢١﴾ «پەرۋەردىگارم! ماڭا رىزىقتىن نېمىنىلا بەرسەڭ، مەن ھەقىقەتەن ئۇنىڭغا موھتاج»^⑤.

① - 66 سۈرە تەھرىم.
② - 3 سۈرە ئال ئىمران.
③ - 5 سۈرە مائىدە.
④ - 14 سۈرە ئىبراھىم.
⑤ - 28 سۈرە قەسەس.

40. ﴿رَبِّ أَنْصِرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمَفْسِدِينَ﴾ ﴿٢٩﴾

«پەرۋەردىگارم! بۇزغۇنچى قەۋمگە قارشى ماڭا ياردەم بەرگىن (يەنى ئۇلارنى ھالاك قىلىپ ماڭا ياردەم بەرگىن، ئۇلار بۇزغۇن-چى ئەخمەقلەر بولۇپ، ئۇلارنىڭ تۈزۈلۈشى ئۈمىد قىلىنمايدۇ. ئۇلار گۇمراھلىققا، بۇزۇقچىلىققا چۆمۈپ كەتكەن)» ﴿٢٩﴾

41. ﴿رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾ ﴿٤٧﴾

«ئى پەرۋەردىگارمىز! بىزنى زالىم قەۋم بىلەن بىللە قىلمىغىن» ﴿٤٧﴾

42. ﴿حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ

وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ﴾ ﴿١٢٩﴾ «الله ماڭا كۇپايە قىلدۇ. ئۇنىڭ-دىن باشقا ھېچ ئىلاھ يوقتۇر. ئۇنىڭغا تەۋەككۈل قىلدىم (يەنى اللھقا يۆلەندىم، اللھتىن باشقا ھېچ ئەھەدىدىن ئۈمىد كۈتمەيمەن ۋە ھېچ ئەھەدىدىنمۇ قورقمايمەن). ئۇ بۈيۈك ئەرشىنىڭ پەرۋەردىگارىدۇر» ﴿١٢٩﴾

43. ﴿عَسَىٰ رَبِّي أَنْ يَهْدِيَنِي سَوَاءَ السَّبِيلِ﴾ ﴿١٢٢﴾

«پەرۋەردىگارمىنىڭ مېنى توغرا يولغا يېتەكلەشنى ئۈمىد قىلمەن» ﴿١٢٢﴾

① 29 - سۇرە ئەنكەبۇت.

② 7 - سۇرە ئەئراف.

③ 9 - سۇرە تەۋبە.

④ 28 - سۇرە قەسەس.

44. ﴿رَبِّ نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾ ﴿٢١﴾ «ئى

پەرۋەردىگارم! مېنى زالىم قەۋمدىن قۇتقۇزغىن» ﴿٢١﴾

45. «اللَّهُمَّ اتْنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا

عَذَابَ النَّارِ» (ئى اللھ! بىزگە دۇنيادا ياخشىلىق ئاتا قىلغىن، ئاخىرەتتىمۇ ياخشىلىق ئاتا قىلغىن، بىزنى دوزاخ ئازابىدىن ساقلىغىن) ﴿٢٢﴾

46. «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ النَّارِ وَعَذَابِ النَّارِ، وَفِتْنَةِ

الْقَبْرِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ وَشَرِّ فِتْنَةِ الْغِنَى وَشَرِّ فِتْنَةِ الْفَقْرِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ، اللَّهُمَّ اغْسِلْ قَلْبِي بِمَاءِ الثَّلَجِ وَالْبَرْدِ وَنَقِّ قَلْبِي مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ الثَّوْبَ الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ وَبَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ وَالْمَأْثَمِ وَالْمَغْرَمِ» (ئى اللھ! ساڭا سېغىنىپ دوزاخنىڭ پىتىنىسىدىن، دوزاخنىڭ ئازابىدىن، باي ۋە كەمبەغەللىكنىڭ يامانلىقلىرىدىن پاناھ تىلەيمەن. ئى اللھ! ساڭا سېغىنىپ كەززاب دەججالنىڭ پىتىنىسىدىن پاناھ تىلەيمەن. ئى اللھ! قەلبىمنى قار ۋە مۆلدۈر سۈيى بىلەن يۇغىن، ئاق كىيىمنى كىرىدىن پاك قىلغاندەك قەلبىمنىمۇ بارلىق گۇناھتىن پاك قىلغىن، مەشرىق ۋە مەغرب ئارىلىقىنى يىراق قىلغاندەك

① 28 - سۇرە قەسەس.

② بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى.

مېنىڭ ۋە خاتالىقلىرىمنىڭ ئارىلىقىنى يىراق قىلغىن. ئىي اللہ!
ساڭا سېغىنىپ ھۇرۇنلۇقتىن، گۇناھ ئىشلاردىن، قەرزدار
بولۇپ قېلىشتىن پاناھ تىلەيمەن^①.

47. «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَالْجُبْنِ
وَالْهَرَمِ وَالْبُخْلِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا
وَالْمَمَاتِ» (ئى اللہ! ساڭا سېغىنىپ ئاجىزلىقتىن، ھۇرۇنلۇق-
تىن، قورقۇنچاقلىقتىن، بەك قېرىپ كېتىشتىن، بېخىل-
لىقتىن پاناھ تىلەيمەن. يەنە گۈر ئازابىدىن، ھاياتلىقنىڭ
پىتىلىرىدىن ۋە ئۆلۈمنىڭ پىتىلىرىدىن پاناھ تىلەيمەن)^②.

48. «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ جَهْدِ الْبَلَاءِ وَدَرَكِ الشَّقَاءِ
وَسُوءِ الْقَضَاءِ وَشِمَاتَةِ الْأَعْدَاءِ» (ئى اللہ! ساڭا سېغىنىپ ئېغىر ئەھ-
ۋالدا قېلىشتىن، بەختسىزلىككە دۇچار بولۇپ قېلىشتىن،
بالا-قازغا يولۇقۇپ قېلىشتىن ۋە دۈشمەنلەرنى خوش قى-
لىدىغان ئىشقا دۇچار بولۇپ قېلىشتىن پاناھ تىلەيمەن)^③.

49. «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْهُدَى وَالتَّقَى وَالْعَفَافَ وَالْغِنَى» (ئى
اللہ! سېنىڭ توغرا يولغا يېتەكلىشىڭنى، تەقۋادار قىلىشىڭنى،
ھارامدىن پاك قىلىشىڭنى ۋە باي قىلىشىڭنى تىلەيمەن)^④.

- ① بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى.
- ② بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى.
- ③ بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى.
- ④ مۇسلىم رىۋايىتى.

50. «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَالْجُبْنِ
وَالْبُخْلِ وَالْهَرَمِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ، اللَّهُمَّ اتِّ نَفْسِي تَقْوَاهَا وَزَكَّاهَا
أَنْتَ خَيْرٌ مَنْ زَكَّاهَا أَنْتَ وَلِيِّهَا وَمَوْلَاهَا، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ
عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ وَمِنْ قَلْبٍ لَا يَخْشَعُ وَمِنْ نَفْسٍ لَا تَشْبَعُ وَمِنْ دَعْوَةٍ لَا
يُسْتَجَابُ لَهَا» (ئى اللہ! ساڭا سېغىنىپ ئاجىزلىقتىن، ھۇرۇن-
لۇقتىن، قورقۇنچاقلىقتىن، بېخىللىقتىن، بەك قېرىپ كې-
تىشتىن ۋە گۈر ئازابىدىن پاناھ تىلەيمەن. ئى اللہ! نەپسىمنى
تەقۋادار قىلغىن، ئۇنى پاك قىلغىن، ئۇنى پەقەت سەنلا پاك
قىلىسەن، سەن ئۇنى قوغدىغۇچىسەن ۋە سەن ئۇنىڭ ئىگى-
سىسەن. ئى اللہ! ساڭا سېغىنىپ پايدىسىز ئىلىمدىن، بويى-
سىنماس دىلىدىن، تويىماس نەپسىدىن، ئىجابەت بولماس
دۇئادىن پاناھ تىلەيمەن)^①.

51. «اللَّهُمَّ اهْدِنِي وَسَدِّدْنِي، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْهُدَى وَالسَّدَادَ»
(ئى اللہ! مېنى توغرا يولغا يېتەكلىگىن، مېنى توغرا ئادەم
قىلغىن. ئى اللہ! سەندىن توغرا يولغا يېتەكلىشىڭنى، راست-
چىللىقنى تىلەيمەن)^②.

52. «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ زَوَالِ نِعْمَتِكَ وَتَحَوُّلِ عَافِيَتِكَ
وَفُجْأَةِ نِقْمَتِكَ وَجَمِيعِ سَخَطِكَ» (ئى اللہ! ساڭا سېغىنىپ

- ① مۇسلىم رىۋايىتى.
- ② مۇسلىم رىۋايىتى.

بەرگەن نېمىتىڭنىڭ ئۈزۈلۈپ قېلىشىدىن، بەرگەن ئامانلىق-
قىڭنىڭ ئۆزگىرىپ قېلىشىدىن، تۇيۇقسىز جازالىشىڭدىن ۋە
جىمى غەزەپلىرىڭدىن پاناھ تىلەيمەن)①.

53. «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا عَمَلْتُ وَمِنْ شَرِّ مَا لَمْ
أَعْمَلْ» (ئى ئاللاھ! قىلغان ئەمەللىرىمنىڭ يامانلىقىدىن ۋە قىل-
مىغان ئەمەللىرىمنىڭ يامانلىقىدىن پاناھ تىلەيمەن)②.

54. «اللَّهُمَّ أَكْثَرَ مَالِي وَوَلَدِي وَبَارِكْ لِي فِيمَا أَعْطَيْتَنِي وَأَطْلِ
حَيَاتِي عَلَى طَاعَتِكَ وَأَحْسِنْ عَمَلِي وَاعْفِرْ لِي» (ئى ئاللاھ! مېنىڭ مال-
مۈلۈكۈمنى ۋە بالا-چاقامنى كۆپ قىلغىن. ماڭا بەرگەن نەرسەڭدە
بەرىكەت ئاتا قىلغىن. سېنىڭ تائىتىڭدە ئۈمۈمنى ئۇزۇن قىل-
غىن، ئەملىمنى گۈزەل قىلغىن. ماڭا مەغپىرەت قىلغىن)③.

55. «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ
الْعَظِيمِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَرَبُّ الْأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ
الْكَرِيمِ» (ئۇلۇغ، مۇلايىم بىر ئاللاھتىن باشقا ھېچ ئىلاھ يوقتۇر.
بۈيۈك ئەرشىنىڭ پەرۋەردىگارى بىر ئاللاھتىن باشقا ھېچ ئىلاھ
يوقتۇر. ئاسمان-زېمىن ۋە بۈيۈك ئەرشىنىڭ پەرۋەردىگارى بىر
ئاللاھتىن باشقا ھېچ ئىلاھ يوقتۇر)④.

① مۇسلىم رىۋايىتى.

② مۇسلىم رىۋايىتى.

③ بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى.

④ بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى.

56. «اللَّهُمَّ رَحْمَتِكَ أَرْجُو فَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ
وَأَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ» (ئى ئاللاھ! سېنىڭ رەھمەت-
تىڭنى ئۈمىد قىلىمەن. مېنى بىردەممۇ نەپسىمنىڭ مەيلىگە
قويۇۋەتمىگىن. مېنىڭ ئىشىمنىڭ ھەممىسىنى تۈزەتكىن. سەن-
دىن باشقا ھېچ ئىلاھ يوقتۇر)①.

57. «لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ»
(پەرۋەردىگارم! سەندىن باشقا ھېچ مەئبۇد (بەرھەق) يوقتۇر.
سەن (جىمى كەمچىلكلەردىن) پاكئورسەن. مەن ھەقىقەتەن-
ئۆز نەپسىمگە) زۇلۇم قىلغۇچىلاردىن بولدۇم)②.

58. «اللَّهُمَّ مُصْرَفِ الْقُلُوبِ صَرِّفْ قُلُوبَنَا عَلَى طَاعَتِكَ»
(ئى دىللارنى ئۆزگەرتىپ تۇرغۇچى ئاللاھ! دىللىرىمىزنى تائىتىڭگە
ئۆزگەرتكىن)③.

59. «يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ» (ئى دىللارنى
ئۆزگەرتكۈچى زات! قەلبىمنى دىنىڭدا مۇستەھكەم قىلغىن)④.

60. «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ» (ئى ئاللاھ!
مەن سەندىن دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە ئامانلىق تىلەيمەن)⑤.

① ئەبۇ داۋۇد، ئەھمەد رىۋايىتى.

② تىرمىزى رىۋايىتى.

③ مۇسلىم رىۋايىتى.

④ تىرمىزى رىۋايىتى.

⑤ تىرمىزى رىۋايىتى.

61. «اللَّهُمَّ أَحْسِنْ عَاقِبَتَنَا فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا وَأَجِرْنَا مِنْ خِزْيِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْآخِرَةِ» (ئى الله! پۈتكۈل ئىشلارنىمىزدا ئاقىۋىتىپ، تىمىزنى ياخشى قىلغىن، بىزنى دۇنيانىڭ رەسۋاچىلىقلىرىدىن ۋە ئاخىرەتنىڭ ئازابىدىن قۇتقۇزغىن)①.

62. «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ سَمْعِي وَمِنْ شَرِّ بَصَرِي وَمِنْ شَرِّ لِسَانِي وَمِنْ شَرِّ قَلْبِي وَمِنْ شَرِّ مَنْبِي» (ئى الله! ساڭا سېغىنىپ قۇلىقىمنىڭ يامانلىقىدىن، كۆزۈمنىڭ يامانلىقىدىن، تىلىمنىڭ يامانلىقىدىن، قەلبىمنىڭ يامانلىقىدىن ۋە جان يېرىمنىڭ يامانلىقىدىن پاناھ تىلەيمەن)②.

63. «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبَرَصِ وَالْجُنُونِ وَالْجَذَامِ وَمِنْ سَيِّئِ الْأَسْقَامِ» (ئى الله! ساڭا سېغىنىپ بەرەستىن، نۇنمەجە-لۇقتىن، جۇزام كېسىلىدىن ۋە يامان ئاغرىق-سېلىقلاردىن پاناھ تىلەيمەن)③.

64. «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ مُنْكَرَاتِ الْأَخْلَاقِ وَالْأَعْمَالِ وَالْأَهْوَاءِ» (ئى الله! ساڭا سېغىنىپ يامان ئەخلاقلاردىن، يامان ئەمەللەردىن ۋە يامان ھەۋەسلەردىن پاناھ تىلەيمەن)④.

① ئەھمەد، تىبرىنى رىۋايىتى.

② ئەبۇ داۋۇد، تىرمىزى، نەسائى رىۋايىتى.

③ ئەبۇ داۋۇد، نەسائى ۋە ئەھمەد رىۋايىتى.

④ تىرمىزى رىۋايىتى.

65. «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ وَتَرْكَ الْمُنْكَرَاتِ وَحُبَّ الْمَسَاكِينِ وَأَنْ تَغْفِرَ لِي وَتَرْحَمَنِي وَإِذَا أَرَدْتَ فَتْنَةَ قَوْمٍ فَتَوَفَّنِي غَيْرَ مَفْتُونٍ وَأَسْأَلُكَ حُبَّكَ وَحُبَّ مَنْ يُحِبُّكَ وَحُبَّ عَمَلٍ يُقَرِّبُنِي إِلَيْكَ» (ئى الله! مەن سەندىن راستىنلا ياخشى ئىشلارنى قىلىشنى، يامان ئىشلارنى تەرك ئېتىشىنى، نامرات-لارنى ياخشى كۆرۈشنى، ماڭا مەغپىرەت قىلىشىڭنى، رەھم قىلىشىڭنى سورايمەن. بىرەر قەۋمنى پىتىنگە تاشلىماقچى بول-ساڭ، مېنى پىتىنگە دۇچار بولۇشتىن بۇرۇن قەبزە روھ قىل-غىن. سەندىن سېنىڭ مۇھەببىتىڭنى، سېنى ياخشى كۆر-دىغانلارنىڭ مۇھەببىتىنى، سېنىڭ مۇھەببىتىڭگە مېنى يې-قىنلاشتۇرىدىغان ئىشنى ياخشى كۆرۈشنى سورايمەن)①.

66. «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنَ الْخَيْرِ كُلِّهِ عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّرِّ كُلِّهِ عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا سَأَلَكَ عَبْدُكَ وَنَبِيُّكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا اسْتَعَاذَ بِكَ مِنْهُ عَبْدُكَ وَنَبِيُّكَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ، وَأَسْأَلُكَ أَنْ تَجْعَلَ كُلَّ قَضَاءٍ قَضَيْتَهُ لِي خَيْرًا» (ئى الله! ياخشىلىقىڭنىڭ

① ئەھمەد رىۋايىتى.

بۇرۇنقىسى بولسۇن، كېيىنكىسى بولسۇن، ئۇنىڭدىن بىلىد-
غىنىم بولسۇن ۋە بىلمەيدىغىنىم بولسۇن، ھەممىسىنى سەن-
دىن سورايمەن. يامانلىقنىڭ بۇرۇنقىسى بولسۇن، كېيىنكىسى
بولسۇن، ئۇنىڭدىن بىلىدىغىنىم بولسۇن ۋە بىلمەيدىغىنىم بول-
سۇن، ھەممىسىدىن ساڭا سېغىنىپ پاناھ تىلەيمەن. ئىيى اللہ!
بەندەڭ ۋە پەيغەمبىرىڭ مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام سەندىن
سورىغان ياخشى نەرسىلەرنى سورايمەن. بەندەڭ ۋە پەيغەم-
بىرىڭ مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام ساڭا سېغىنىپ پاناھ تىلگەن
يامان نەرسىلەردىن پاناھ تىلەيمەن. ئىيى اللہ! سەندىن جەننەتنى
ۋە جەننەتكە يېقىنلاشتۇرىدىغان سۆز ياكى ھەرىكەتنى سورايمەن-
مەن. ساڭا سېغىنىپ دوزاختىن ۋە دوزاخقا يېقىنلاش-
تۇرىدىغان سۆز ياكى ھەرىكەتلەردىن پاناھ تىلەيمەن. سېنىڭ
پېشانەمگە پۈتكەن ئىشنىڭ ئاقىۋىتىنى ياخشى قىلىشىڭنى
تىلەيمەن①.

67. «اللَّهُمَّ اِقْسِمَ لَنَا مِنْ خَشْيَتِكَ مَا تَحُولُ بِهِ بَيْنَنَا وَبَيْنَ
مَعَاصِيكَ وَمِنْ طَاعَتِكَ مَا تُبَلِّغُنَا بِهِ جَنَّتِكَ وَمِنَ اَلْيَقِينِ مَا تُهَوِّنُ بِهِ
عَلَيْنَا مَصَابِيحَ الدُّنْيَا، اللَّهُمَّ مَتَّعْنَا بِاَسْمَاعِنَا وَابْصَارِنَا وَقُوَاتِنَا مَا
اَحْيَيْتَنَا وَاجْعَلْهُ الْوَارِثَ مِنَّا وَاجْعَلْ ثَارَنَا عَلَيَّ مِنْ ظَلَمْنَا وَانصُرْنَا

① ئىبن ماجە، ئەھمەد رىۋايىتى.

عَلَيَّ مِنْ عَادَانَا وَلَا تَجْعَلْ مُصِيبَتَنَا فِي دِينِنَا وَلَا تَجْعَلِ الدُّنْيَا اَكْبَرَ
هَمِّنَا وَلَا مَبْلَغَ عِلْمِنَا وَلَا تُسَلِّطْ عَلَيْنَا مَنْ لَا يَرْحَمُنَا» (ئىيى اللہ!
بىزگە سېنىڭ ئالدىڭدا گۇناھكار بولۇشتىن توسىدىغان قورقۇنۇچ
ئاتا قىلغىن. جەننەتكە ئېرىشتۈرىدىغان تائەت-ئىبادىتىڭگە
مۇپەسسەر قىلغىن. دۇنيانىڭ بالايى-ئاپەتلىرىنى مەيمەنەست-
دىغان ئىشەنچ ئاتا قىلغىن. مادامكى جېنىمىزنى ئېسەن
قىلىدىكەن سەن، ئىيى اللہ! بىزنى قۇلاقلىرىمىزدىن، كۆزلىرىمىز-
مىزدىن ۋە كۈچ-قۇۋۋىتىمىزدىن بەھرىمەن قىلغىن، ھايات-
مىزدا بىزنى ئۇلاردىن ئايرىمىغىن. بىزگە زۇلۇم قىلغانلاردىن
ئۆچمىزنى ئالدىدىغان قىلغىن. دۈشمەنلىرىمىزگە قارشى بىزگە
ياردەم بەرگىن. بېشىمىزغا كېلىدىغان پېشىكەللىكنى دىنىي
جەھەتتىن كەلتۈرمىگىن. دۇنيانى ئەڭ چوڭ غېمىمىز ۋە
بىلىمىمىزنىڭ چېكى قىلمىغىن. سەندىن قورقمايدىغان، بىزگە
رەھم قىلمايدىغان ئادەمنى گۇناھلىرىمىز تۈپەيلىدىن بىزگە
مۇسەللەت قىلمىغىن)①.

68. «اللَّهُمَّ اِنِّي اَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجَبَنِ، وَاعُوذُ بِكَ مِنَ
الْبُخْلِ، وَاعُوذُ بِكَ مِنْ اَنْ اُرَدَّ اِلَى اَرْضِ الْعُمْرِ، وَاعُوذُ بِكَ مِنْ
فِتْنَةِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْقَبْرِ» (ئىيى اللہ! ساڭا سېغىنىپ قورقۇن-

① تىرمىزى، ھاكىم رىۋايىتى.

چاقلىقتىن پاناھ تىلەيمەن، بېخىللىقتىن پاناھ تىلەيمەن، بەك قېرىپ كېتىشتىن پاناھ تىلەيمەن، دۇنيانىڭ پىتىنىسىدىن ۋە گۈر ئازابىدىن پاناھ تىلەيمەن)①.

69. «اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ، فَاعْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَارْحَمْنِي إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ» (ئى اللہ! مەن ئۆز نەپسىمگە كۆپ زۇلۇم قىلدىم، گۇناھلارنى سەندىن ئۆزگە ھېچكىم مەغپىرەت قىلالمايدۇ، ئۆز تەرىپىڭدىن ماڭا مەغپىرەت قىلغىن، رەھىم قىلغىن، ھەقىقەتەن سەن ئىنتايىن مەغپىرەت قىلغۇچىسەن، ناھايىتى مېھرىبانسەن)②.

70. «اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ مُوجِبَاتِ رَحْمَتِكَ وَعَزَائِمَ مَغْفِرَتِكَ وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ آثِمٍ وَالْغَنِيمَةَ مِنْ كُلِّ بَرٍّ وَالْفَوْزَ بِالْجَنَّةِ وَالنَّجَاةَ مِنَ النَّارِ» (ئى اللہ! سەندىن سېنىڭ رەھىمتىڭگە ئېرىشتۈرۈپ بېرىدىغان نەرسىلەرنى، مەغپىرىتىڭگە سەۋەب بولىدىغان نەرسىلەرنى سورايمىز. ھەربىر گۇناھتىن ساق بولۇشنى، ھەربىر ياخشىلىقنى قولغا كەلتۈرۈشنى، جەننەتنىڭ قولغا كېلىشىنى، دوزاختىن نىجات تېپىشنى سورايمىز)③.

- ① بۇخارى رىۋايىتى.
- ② بۇخارى رىۋايىتى.
- ③ ھاكىم رىۋايىتى.

71. «اللَّهُمَّ اجْعَلْ أَوْسَعَ رِزْقِكَ عَلَيَّ عِنْدَ كِبَرِ سِنِّي وَأَنْقِطَاعِ عُمْرِي» (ئى اللہ! ياشانغان ۋاقتىمدا ۋە ئومۇم ئاخىرلىشىپ قالغان چاغدا رىزقىمنى كەڭ قىلغىن)①.

72. «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي وَوَسِّعْ لِي فِي دَارِي وَبَارِكْ لِي فِي رِزْقِي» (ئى اللہ! گۇناھىمنى مەغپىرەت قىلغىن، گۈرۈمنى كەڭ قىلغىن، ماڭا بەرگەن رىزىقتا بەرىكەت ئاتا قىلغىن)②.

73. «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ وَرَحْمَتِكَ فَإِنَّهُ لَا يَمْلِكُهَا إِلَّا أَنْتَ» (ئى اللہ! مەن سېنىڭ پەزىلىتىڭنى ۋە رەھىمتىڭنى سورايمىز. ھەقىقەتەن ئۇ پەقەت سېنىڭ قولۇڭدىدۇر)③.

74. «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ التَّرَدَّى وَالْهَدْمِ وَالْفِرْقِ وَالْحَرَقِ، وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ يَتَخَبَّطَنِي الشَّيْطَانُ عِنْدَ الْمَوْتِ، وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ أَمُوتَ فِي سَبِيلِكَ مُدْبِرًا، وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ أَمُوتَ لَدَيْعًا» (ئى اللہ! ساڭا سېغىنىپ (تاغقا ئوخشاش ئېگىز) جايدىن چۈشۈپ كېتىپ ئۆلۈشتىن، (تامغا ئوخشاش) بىرەر نەرسە بېسىۋېلىپ ئۆلۈشتىن، سۇدا غەرق بولۇپ ئۆلۈشتىن، (ئوتتا) كۆيۈپ ئۆلۈشتىن پاناھ تىلەيمەن. ساڭا سېغىنىپ ئۆلىدىغان چاغدا مېنى شەيتاننىڭ ئازدۇرۇشىدىن پاناھ تىلەيمەن. ساڭا

- ① ھاكىم رىۋايىتى.
- ② ئەھمەد رىۋايىتى.
- ③ تىسرائى رىۋايىتى.

سېغىنىپ سېنىڭ يولۇڭدا ئارقىغا چېكىنىپ ئۇلۇشتىن پاناھ تىلەيمەن. ساڭا سېغىنىپ (يىلان، چايانغا ئوخشاش) زەھەرلىك نەرسىلەرنىڭ چېقىۋېلىشى بىلەن ئۇلۇشتىن پاناھ تىلەيمەن) ①.

75. «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُوعِ فَإِنَّهُ بَسَسَ الضَّجِيعُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخِيَانَةِ فَإِنَّهَا بَسَسَتِ الْبِطَانَةَ» (ئى اللہ! ساڭا سېغىنىپ ئاچلىقتىن پاناھ تىلەيمەن، ئاچ قېلىش نېمىدىگەن يامان! ساڭا سېغىنىپ خىيانەتتىن پاناھ تىلەيمەن، خىيانەت نېمىدىگەن يامان!) ②.

76. «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَالْجُبْنِ وَالْبُخْلِ وَالْهَرَمِ وَالْقَسْوَةِ وَالْغَفْلَةِ وَالْعَبْلَةَ وَالذَّلَّةَ وَالْمَسْكَنَةَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْفَقْرِ وَالْكَفْرِ وَالْفُسُوقِ وَالشَّقَاقِ وَالنَّفَاقِ وَالسُّمْعَةَ وَالرِّيَاءَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الصَّمَمِ وَالْبُكْمِ وَالْجُنُونِ وَالْجُدَامِ وَالْبَرَصِ وَسَيِّئِ الْأَسْقَامِ» (ئى اللہ! ساڭا سېغىنىپ ئاجىزلىقتىن، ھۇرۇن-لۇقتىن، قورقۇنچاقلىقتىن، بېخىللىقتىن، بەك قېرىپ كېتىشتىن، دىلىنىڭ قەساۋەتلىشىپ كېتىشىدىن، غاپىللىقتىن، يوقسۇزلۇقتىن، خارلىقتىن، پېقىرچىلىقتىن پاناھ تىلەيمەن. ساڭا سېغىنىپ كەمبەغەللىكتىن، كۇپىرىدىن، پاسىقلىقتىن، ئىناقسىزلىقتىن، مۇناپىقلىقتىن، دامخورلۇقتىن، رىيادىن پاناھ

① نەسائى، ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى.
② ئەبۇ داۋۇد، نەسائى، ئىبنى ماجە رىۋايىتى.

تىلەيمەن. ساڭا سېغىنىپ گاسلىقتىن، گاجىللىقتىن، ساراڭ-لىقتىن، جۇزام كېسىلىدىن، بەرەستىن ۋە يامان ئاغرىق-سىلاقلاردىن پاناھ تىلەيمەن) ①.

77. «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْفَقْرِ وَالْقَلَّةِ وَالذَّلَّةِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ أَظْلِمَ أَوْ أُظْلَمَ» (ئى اللہ! ساڭا سېغىنىپ پېقىرلىقتىن، ئازلىقتىن، خارلىقتىن پاناھ تىلەيمەن. ساڭا سېغىنىپ زۇلۇم قىلىشىمدىن ياكى زۇلۇم قىلىنىشىمدىن پاناھ تىلەيمەن) ②.

78. «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ قَلْبٍ لَا يَخْشَعُ وَمِنْ دُعَاءٍ لَا يُسْمَعُ وَمِنْ نَفْسٍ لَا تَشْبَعُ وَمِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَوْلَاءِ الْأَرْبَعِ» (ئى اللہ! ساڭا سېغىنىپ تەزەررۇ قىلماس دىلىدىن، قوبۇل بولماس دۇئادىن، توپماس نەپسىدىن، پايدىسىز ئىلىمدىن پاناھ تىلەيمەن، مۇشۇ تۆتىدىن پاناھ تىلەيمەن) ③.

79. «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَأَسْتَجِيرُ بِكَ مِنَ النَّارِ» (ئى اللہ! مەن ھەقىقەتەن سەندىن جەننەتنى سورايمەن. ساڭا سېغىنىپ دوزاختىن پاناھ تىلەيمەن) ④. (ئۈچ قېتىم)

80. «اللَّهُمَّ فَهْنِي فِي الدِّينِ» (ئى اللہ! مېنى دىنى ئىلىم-لەرگە ئالىم قىلغىن) ⑤.

① ھاكىم، بەيھەقى رىۋايىتى.
② نەسائى، ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى.
③ تىرمىزى، ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى.
④ تىرمىزى، نەسائى رىۋايىتى.
⑤ بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى.

81. «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَشْرِكَ بِكَ وَأَنَا أَعْلَمُ وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لَا أَعْلَمُ» (ئى الله! مەن ھەقىقەتەن ساڭا سېغىنىپ بىلىپ تۇرۇپ ساڭا شېرىك كەلتۈرۈشتىن پاناھ تىلەيمەن، بىلمەس-تىن قىلىپ سالغانلىرىم ئۈچۈن سەندىن كەچۈرۈم سورايمەن).^①

82. «اللَّهُمَّ انْفَعْنِي بِمَا عَلَّمْتَنِي وَعَلِّمْنِي مَا يَنْفَعُنِي وَزِدْنِي عِلْمًا» (ئى الله! ماڭا بىلدۈرگەن نەرسەڭدىن مېنى پايدىلان-دۇرغىن، ماڭا پايدىلىق نەرسىلەرنى بىلدۈرگىن ۋە ئىلىمىمنى زىيادە قىلغىن).^②

83. «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا وَرِزْقًا طَيِّبًا وَعَمَلًا مُتَقَبَّلًا» (ئى الله! سەندىن پايدىلىق ئىلىمىنى، پاك رىزىقىنى، قوبۇل بولىدىغان ئەمەلنى سورايمەن).^③

84. «رَبِّ اغْفِرْ لِي وَتُبْ عَلَيَّ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الْعَفُورُ» (پەرۋەردىگارم! مېنى مەغپىرەت قىلغىن، تەۋبەمنى قوبۇل قىلغىن، شۈبھىسىزكى، سەن تەۋبىنى تولمۇ قوبۇل قىلغۇچى-سەن، ناھايىتى مەغپىرەت قىلغۇچى زاتسەن).^④

① ئەھمەد رىۋايىتى.

② ئىبنى ماجە رىۋايىتى.

③ ئىبنى ماجە رىۋايىتى.

④ ئەبۇ داۋۇد، تىرمىزى، نەسائى رىۋايىتى.

85. «اللَّهُمَّ طَهِّرْنِي مِنَ الذُّنُوبِ وَالْخَطَايَا، اللَّهُمَّ تَقْنِي مِنْهَا كَمَا يُنَقِّي الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ طَهِّرْنِي بِالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ وَالْمَاءِ الْبَارِدِ» (ئى الله! مېنى گۇناھلاردىن ۋە خاتالىقلاردىن پاك قىلغىن. مېنى ئۇلاردىن خۇددى ئاق كىيىمنى كىرىدىن تازى-لىغاندەك تازىلىغىن. ئى الله! مېنى قار بىلەن، مۆلدۈر بىلەن ۋە سوغۇق سۇ بىلەن تازىلىغىن).^①

86. «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ وَالْجُبْنِ وَسُوءِ الْعُمُرِ وَفِتْنَةِ الصَّدْرِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ» (ئى الله! ساڭا سېغىنىپ بېخىل-لىقتىن، قورقۇنچاقلىقتىن، خارلىقتا قالدىغان ئۆمۈردىن، قەلب پىتىنىسىدىن، گۆر ئازابىدىن پاناھ تىلەيمەن).^②

87. «اللَّهُمَّ رَبِّ جِبْرَائِيلَ وَمِيكَائِيلَ وَرَبِّ اسْرَافِيلَ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ حَرِّ النَّارِ وَمِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ» (ئى جىبرىئىل ئەلەيھىسسالام-نىڭ، مىكائىل ئەلەيھىسسالامنىڭ پەرۋەردىگارى! ئىسرافىل ئەلەيھىسسالامنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان الله! ساڭا سېغىنىپ دوزاخنىڭ ھارارىتىدىن ۋە گۆرنىڭ ئازابىدىن پاناھ تىلەيمەن).^③

88. «اللَّهُمَّ الْهَمْنِي رُشْدِي وَأَعِدْنِي مِنْ شَرِّ نَفْسِي» (ئى الله! ھىدايەت تېپىشىمنى كۆڭلۈمگە سالغىن، مېنى نەپسىمنىڭ يامانلىقىدىن ساقلىغىن).^④

① تىرمىزى رىۋايىتى.

② نەسائى، ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى.

③ نەسائى رىۋايىتى.

④ ئەھمەد، تىرمىزى رىۋايىتى.

89. «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ»
(ئى الله! مەن راستىنلا سەندىن پايدىلىق ئىلمىنى سورايمەن.
ساڭا سېغىنىپ پايدىسىز ئىلمىدىن پاناھ تىلەيمەن)①.

90. «اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَرَبَّ الْأَرْضِ وَرَبَّ الْعَرْشِ
الْعَظِيمِ، رَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ فَالِقِ الْحَبِّ وَالنَّوَى وَمُنْزِلِ التَّوْرَةَ
وَالْإِنْجِيلَ وَالْفُرْقَانَ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ شَيْءٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهِ،
اللَّهُمَّ أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَيْسَ قَبْلَكَ شَيْءٌ وَأَنْتَ الْآخِرُ فَلَيْسَ بَعْدَكَ شَيْءٌ
وَأَنْتَ الظَّاهِرُ فَلَيْسَ فَوْقَكَ شَيْءٌ وَأَنْتَ الْبَاطِنُ فَلَيْسَ دُونَكَ شَيْءٌ،
اقْضِ عَنَّا الدَّيْنَ وَأَغْنِنَا مِنَ الْفَقْرِ» (ئى يەتتە ئاسماننىڭ پەرۋەردى-
گارى! ئى زېمىننىڭ پەرۋەردىگارى! ئى ئۇلۇغ ئەرشىنىڭ
پەرۋەردىگارى! بىزنىڭ ۋە ھەممە نەرسىنىڭ پەرۋەردىگارى!
دانلارنى ۋە ئۇرۇقلارنى بىخىلاندىرغۇچى! تەۋرات، ئىنجىل،
قۇرئانلارنى نازىل قىلغۇچى الله! ساڭا سېغىنىپ سېنىڭ ئىل-
كىڭدە بولغان ھەرقانداق نەرسىنىڭ يامانلىقىدىن پاناھ تىلەي-

مەن. ئى الله! سېنىڭ ئىپتىدائىڭ يوقتۇر، سەندىن بۇرۇن ھېچ
نەرسە بولغان ئەمەس. سېنىڭ ئىنتىھايىڭ يوقتۇر، سەندىن
كېيىن ھېچ نەرسە بولمايدۇ. سەن ئاشكارىدۇرسەنكى، سېنىڭ
ئۈستۈڭدە ھېچ نەرسە يوقتۇر، سەن مەخپىيدۇرسەن (سېنى

① ئىبنى ماجە رىۋايىتى.

كۆز بىلەن كۆرگىلى بولمايدۇ، زاتىڭنىڭ ماھىيىتىنى تونۇشقا
ئەقىللەر ئېرىشەلمەيدۇ)، سېنىڭ ئالدىڭدا ھېچ نەرسە يوقتۇر،
بىزنى قەرزىدىن خالاس قىلغىن، بىزنى كەمبەغەللىكتىن
قۇتقۇزۇپ باي قىلغىن)①.

91. «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ الْمَسْأَلَةِ وَخَيْرَ الدُّعَاءِ وَخَيْرَ
النَّجَاحِ وَخَيْرَ الْعَمَلِ وَخَيْرَ الثَّوَابِ وَخَيْرَ الْحَيَاةِ وَخَيْرَ الْمَمَاتِ
وَتَبَّتْ يَدَايَ وَتَقَلَّ مَوَازِينِي وَحَقَّقَ إِيمَانِي وَارْفَعَ دَرَجَاتِي وَتَقَبَّلْ صَلَاتِي
وَافْغِرْ خَطِيئَتِي، وَأَسْأَلُكَ الدَّرَجَاتِ الْعُلَى مِنَ الْجَنَّةِ، اللَّهُمَّ إِنِّي
أَسْأَلُكَ فَوَاتِحَ الْخَيْرِ وَخَوَاتِمَهُ وَجَوَامِعَهُ وَأَوَّلَهُ وَظَاهِرَهُ وَبَاطِنَهُ
وَالدَّرَجَاتِ الْعُلَى مِنَ الْجَنَّةِ (أَمِينَ)، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا آتَى
وَخَيْرَ مَا أَفْعَلُ وَخَيْرَ مَا أَعْمَلُ وَخَيْرَ مَا بَطْنُ وَخَيْرَ مَا ظَهَرَ
وَالدَّرَجَاتِ الْعُلَى مِنَ الْجَنَّةِ (أَمِينَ)، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَنْ تَرْفَعَ
ذِكْرِي وَتَضَعِ وِزْرِي وَتُصَلِّحَ أَمْرِي وَتُطَهِّرَ قَلْبِي وَتُحْصِنَ فَرْجِي
وَتُنَوِّرَ قَلْبِي وَتَغْفِرَ لِي ذَنْبِي، وَأَسْأَلُكَ الدَّرَجَاتِ الْعُلَى مِنَ الْجَنَّةِ
(أَمِينَ)، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَنْ تُبَارِكَ فِي نَفْسِي وَفِي سَمْعِي وَفِي
بَصَرِي وَفِي رُوحِي وَفِي خَلْقِي وَفِي خَلْقِي وَفِي أَهْلِي وَفِي مَحْيَايَ
وَفِي مَمَاتِي وَفِي عَمَلِي فَتَقَبَّلْ حَسَنَاتِي، وَأَسْأَلُكَ الدَّرَجَاتِ الْعُلَى
مِنَ الْجَنَّةِ (أَمِينَ)» (ئى الله! شۇبھىسىزكى، مەن سەندىن ھاجەت-

① مۇسلىم رىۋايىتى.

نىڭ ياخشىسىنى، دۇئانىڭ ياخشىسىنى، مۇۋەپپەقىيەتنىڭ ياخشىسىنى، ئىشنىڭ ياخشىسىنى، ئەمەلنىڭ ياخشىسىنى، ساۋابنىڭ ياخشىسىنى، ھاياتنىڭ ياخشىسىنى، ئۆلۈمنىڭ ياخشىسىنى تىلەيمەن. مېنىڭ (ئىمانمنى) مۇستەھكەم قىلغىن، (ئەمەللىرىمنى تارتىدىغان) تارازنى ئېغىر قىلغىن، ئىمانمنى راست قىلغىن، دەرىجىلىرىمنى ئۈستۈن قىلغىن، نامىزىمنى قوبۇل قىلغىن، خاتالىقىمنى كەچۈرگىن، سەندىن جەننەتنىڭ ئالىي دەرىجىلىرىدىن سورايمەن. ئى! ئاللاھ! ياخشىلىقلارنىڭ دەسلەپىنى، تۈگەنچىسىنى، غوللۇقلىرىنى، ئىچكى ۋە تاشقىلىرىنى، جەننەتنىڭ يۇقىرى مەرتىۋىلىرىنى سورايمەن، ئامىن!

ئى! ئاللاھ! مەن ھەقىقەتەن سەندىن قىلىدىغان ئىشلىرىمنىڭ ياخشىلىرىنى، ئۇلارنىڭ مەخپىي ۋە ئاشكارا بولغانلىرىنىڭ ياخشىلىرىنى، جەننەتنىڭ ئۈستۈن ماقاملىرىنى تىلەيمەن. ئى! ئاللاھ! مەن ھەقىقەتەن سەندىن نامىنى يۇقىرى قىلىشىڭنى، گۇناھىمنى توۋەن قىلىشىڭنى، ئىشىمنى ياخشىلىشىڭنى، قەلبىمنى پاك قىلىشىڭنى، ئەۋرىتىمنى ئىپپەتلىك قىلىشىڭنى، دىلىمنى نۇرلاندۇرۇشىڭنى، گۇناھىمنى كەچۈرۈشىڭنى ۋە جەننەتنىڭ ئالىي دەرىجىلىرىنى تىلەيمەن، ئامىن!

ئى! ئاللاھ! مەن ھەقىقەتەن سەندىن نەپسىمگە، قۇلقىمغا، كۆزۈمگە، روھىمغا، يارىتىلىشىمغا، ئەخلاقىمغا، ئەھلى-ئەۋلادلىرىمغا، ھايات-ماماتلىقىمغا ۋە ئەمەللىرىمگە بەرىكەت ئاتا قىلىشىڭنى تىلەيمەن، مېنىڭ ياخشى ئەمەللىرىمنى قوبۇل قىلغىن، سەندىن جەننەتنىڭ ئالىي دەرىجىلىرىنى سورايمەن، ئامىن!①

92. «اللَّهُمَّ حَاسِبِي حَسَابًا يَسِيرًا» (ئى! ئاللاھ! مېنىڭ ھېسابىمنى ئاسان قىلغىن)②.

93. «اللَّهُمَّ اعْنَا عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ» (ئى! ئاللاھ! سېنى زىكرى قىلىشىمىزغا، ساڭا شۈكۈر قىلىشىمىزغا ۋە ساڭا ياخشى قۇلچىلىق قىلىشىمىزغا يار-يۆلەكتە بولغىن)③.

94. «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِيمَانًا لَا يَرْتَدُّ وَنَعِيمًا لَا يَنْفَدُ وَمُرَافَقَةً مُحَمَّدٍ فِي آَعْلَى جَنَّةِ الْخُلْدِ» (ئى! ئاللاھ! شۈبھىسىزكى، مەن سەندىن چېكىنمەس ئىماننى، تۈگىمەس نېمەتنى، مەڭگۈلۈك جەننەتنىڭ ئالىي دەرىجىلىرىدە پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا ھەمراھ بولۇشنى سورايمەن)④.

① ھاكىم رىۋايىتى.

② ئەھمەد، ھاكىم رىۋايىتى.

③ ھاكىم رىۋايىتى.

④ ئىبنى ھىببان رىۋايىتى.

95. «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ غَلَبَةِ الدَّيْنِ وَغَلَبَةِ الْعَدُوِّ وَشَمَاتَةِ الْأَعْدَاءِ» (ئى الله! ساڭا سېغىنىپ قەرزنىڭ بېسىۋېلىدۇ- شىدىن، دۈشمەننىڭ غالب بولۇشىدىن، دۈشمەنلەرنى خۇش قىلىدىغان ئىشقا دۇچار بولۇشتىن پاناھ تىلەيمەن)^①.

96. «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَاهْدِنِي وَارزُقْنِي وَعَافِنِي، أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ ضَيْقِ الْمَقَامِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ» (ئى الله! مېنى مەغپىرەت قىلغىن، مېنى ھىدايەت قىلغىن، ماڭا رىزىق بەرگىن، مېنى ئامان قىلغىن. ئى الله! ساڭا سېغىنىپ قىيامەت كۈنىدە ئورنۇمنىڭ تار بولۇپ قېلىشىدىن پاناھ تىلەيمەن)^②.

97. «اللَّهُمَّ زِدْنَا وَلَا تَنْقُصْنَا وَآكْرِمْنَا وَلَا تُهِنَّا وَأَعْظِمْنَا وَلَا تَحْرِمْنَا وَآثِرْنَا وَلَا تُؤْتِرْ عَلَيْنَا وَأَرْضْنَا وَأَرْضَ عَنَّا» (ئى الله! بىزگە بەرگىنىڭنى زىيادە قىلغىن، كېمەيتىۋەتمىگىن. بىزنى ئەزىز قىلغىن، خار قىلمىغىن. بىزگە ئاتا قىلغىن، مەھرۇم قىلمىغىن. بىزنى ئۈستۈن قىلغىن، تۆۋەن قىلمىغىن. بىزنى مەمنۇن قىلغىن، بىزدىن رازى بولغىن)^③.

98. «اللَّهُمَّ ثَبِّتْنِي وَاجْعَلْنِي هَادِيًا مَهْدِيًّا» (ئى الله! مېنى (ئىسلام يولىدا) مۇستەھكەم قىلغىن، مېنى توغرا يولغا باش- لىغۇچى ھەم ھىدايەت بېرىلگۈچى قىلغىن)^④.

① نەسائى رىۋايىتى.

② نەسائى رىۋايىتى.

③ تىرمىزى رىۋايىتى.

④ بۇخارى رىۋايىتى.

99. «اللَّهُمَّ اتِنِي الْحِكْمَةَ الَّتِي مِنْ أَوْثِيهَا فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا» (ئى الله! ماڭا ئىلىم-ھېكمەت ئاتا قىلغىنكى، كىمگە ئىلىم-ھېكمەت ئاتا قىلىنسا، ئۇنىڭغا كۆپ ياخشىلىق ئاتا قىلىنغان بولىدۇ)^①.

سۈبھى ۋاقتى كىرگەندە ئوقۇيدىغان دۇئا

«أَصْبَحْنَا وَأَصْبَحَ الْمُلْكُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْئَلُكَ خَيْرَ هَذَا الْيَوْمِ فَتَحَهُ وَنَصَرَهُ وَنُورَهُ وَبَرَكَتَهُ وَهُدَاهُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِيهِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهُ» (بىز ۋە ئالەمنىڭ پەرۋەردىگارى الله ئۈچۈن بولغان بارلىق مۈلۈك تاڭ ئاتتۇردى. ئى الله! سېنىڭدىن مۇشۇ كۈننىڭ ياخشىلىقىنى، يەنى شۇ كۈننىڭ غەلبىلىكىنى، شۇ كۈننىڭ نۇرىنى، شۇ كۈننىڭ نۇرى، بەرىكەت ۋە ھىدايىتىنى سورايمەن. ساڭا سېغىنىپ شۇ كۈننىڭ ئىچىدە بولىدىغان ۋە شۇ كۈندىن كېيىن بولىدىغان نەرسىلەرنىڭ يامانلىقىدىن پاناھ تىلەيمەن)^②.

ياكى بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبَحْنَا وَبِكَ أَمْسَيْنَا وَبِكَ نَحْيَى وَبِكَ نَمُوتُ وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ» (ئى الله! بىز سېنىڭ

① تۈركۈچى ئەبۇ ئالىيە بۇ دۇئالارنى «قورئان كەرىم» ۋە ئىشەنچلىك ھەدىسلەر ئارىسىدىن سۈزۈپ ئېلىپ رەتلەپ چىقتى.

② ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى.

دىن مۇشۇ كېچىنىڭ ياخشىلىقىنى، يەنى شۇ كېچىنىڭ غەلبىلىكىنى، شۇ كېچىنىڭ نۇسرىتىنى، شۇ كېچىنىڭ نۇرىنى، بەرىكىتىنى ۋە ھىدايىتىنى سورايمەن. ساڭا سېغىنىپ شۇ كېچىدە بولىدىغان نەرسىلەرنىڭ ۋە شۇ كېچىدىن كېيىن بولىدىغان نەرسىلەرنىڭ يامانلىقىدىن پاناھ تىلەيمەن^①.

ياكى بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «اللَّهُمَّ بَكَ أَمْسَيْنَا وَبَكَ أَصْبَحْنَا وَبَكَ نَحْيَى وَبَكَ نَمُوتُ وَالْيَاكُ الْنَشُورُ» (ئى اللھ! بىز سېنىڭ قۇدرىتىڭ بىلەن كەچ قىلدۇق، سېنىڭ قۇدرىتىڭ بىلەن تاڭ ئاتتۇردۇق، سېنىڭ قۇدرىتىڭ بىلەن تىرىلىمىز، سېنىڭ قۇدرىتىڭ بىلەن ئۆلىمىز ۋە ئۆلگەندىن كېيىن يەنە سەن تىرىلدۈرسەن)^②.

شام نامىزىنىڭ ئەزىنى چىققاندا ئوقۇيدىغان دۇئا

«اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا أَقْبَالُ لَيْلِكَ وَأَذْبَارُ نَهَارِكَ وَأَصْوَاتُ دُعَااتِكَ فَاعْفِرْ لِي» (ئى اللھ! بۇ كېچەڭنىڭ كېلىشى، كۈندۈزۈڭنىڭ كېلىشى ۋە ئاۋازىڭنىڭ ئاۋازىدۇر، مېنى كەچۈرۈم قىلغىن)^③.

① ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى.
② تىرمىزى رىۋايىتى.
③ «مىشكات».

قۇدرىتىڭ بىلەن تاڭ ئاتتۇردۇق، سېنىڭ قۇدرىتىڭ بىلەن كەچ قىلدۇق، سېنىڭ قۇدرىتىڭ بىلەن تىرىلىمىز ۋە سېنىڭ قۇدرىتىڭ بىلەن ئۆلىمىز، ئاخىر قايتىدىغان جاي سېنىڭ دەرگاھىڭدۇر^①.

كۈن چىققاندا ئوقۇيدىغان دۇئا

«الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَقَلْنَا يَوْمَنَا هَذَا وَلَمْ يُهْلِكْنَا بِدُنُوبِنَا» (جىمى ھەمدۇ-سانا بىزنى مۇشۇ كۈنىمىزدە كەچۈرۈم قىلغان ۋە گۇناھ-لىرىمىزنىڭ سەۋەبى بىلەن ھالاك قىلمىغان اللھ ئۇچۇندۇر)^②.

كەچ ۋاقتى كىرگەندە ئوقۇيدىغان دۇئا

«أَمْسَيْنَا وَأَمْسَى الْمُلْكُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ اللَّيْلَةِ فَتَحَهَا وَنَصَرَهَا وَنُورَهَا وَبَرَكَتَهَا وَهُدَاهَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِيهَا وَشَرِّ مَا بَعْدَهَا» (بىز ۋە ئالەمنىڭ پەرۋەردىگارى اللھ ئۇچۇن بولغان بارلىق مۈلۈك كەچ قىلدى. ئى اللھ! مەن سېنىڭ-

① تىرمىزى رىۋايىتى.
② مۇسلىم رىۋايىتى.

ئەتگەن - ئاخشامدا ئوقۇيدىغان دۇئا

1) ھەزرىتى ئوسمان (الله ئۇنىڭدىن رازى بولسۇن)دىن رىۋايەت قىلىندۇكى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «بەندە ھەر ئەتگەن - ئاخشامدا بۇ كەلىمنى ئۈچ قېتىم ئوقۇۋالسا، ئۇنىڭغا ھېچقانداق نەرسە زىيان قىلمايدۇ. بۇ كەلىمە: «بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ» (اللهنىڭ ئىسمى بىلەن باشلايدىمەنكى، اللهنىڭ ئىسمى بار يەردە زېمىن ۋە ئاسماندىكى ھېچ نەرسە زىيان يەتكۈزەلمەيدۇ، الله ھەممىنى ئاڭلاپ تۇرغۇچى - دۇر، ھەممىنى بىلىپ تۇرغۇچىدۇر)»^①.

ئەبۇ داۋۇد شەرىفىتىكى رىۋايەتتە مۇنداق دېيىلدى: كىمكى بۇ كەلىمنى ئاخشىمى ئوقۇسا، تاڭ ئاتقۇچە تۇيۇقسىز بولىدىغان بالا - قازادىن ئەمىن بولىدۇ. كىمكى بۇ كەلىمنى ئەت - گەندە ئوقۇسا، كەچ كىرگۈچە ئۈشتۈمۈت بولىدىغان بالا - قازادىن ئەمىن بولىدۇ^②.

2) ھەزرىتى ئىبنى ئابباس (الله ئۇنىڭدىن رازى بولسۇن)دىن رىۋايەت قىلىندۇكى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام

① تىرمىزى رىۋايىتى.

② «مىشكات».

مۇنداق يوليورۇق بەرگەن: «كىمكى ئەتگەندە سۈرە رۇمنىڭ تۆۋەندىكى بۇ ئۈچ ئايىتىنى ئوقۇسا، شۇ كۈندىكى ئوقۇيالمىي قالغان ۋەزىپىلىرىنىڭ ساۋابىنى تاپىدۇ. كىمكى بۇ ئايەتنى كەچ - قۇرۇنلۇقتا ئوقۇسا (كېچىدىكى) قېپقالغان ۋەزىپىلىرىنىڭ ساۋابىنى تاپىدۇ»^①. بۇ ئۈچ ئايەت تۆۋەندىكىچە: ﴿ فَسَبِّحْ لِلَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ ﴿٥٧﴾ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ ﴿٥٨﴾ تَخْرُجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَمِيَّتِ وَيُخْرِجُ الْمَمِيَّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذَلِكَ تُخْرَجُونَ ﴿٥٩﴾ ﴾ «سىلەر ئاخشامدا ۋە ئەتگەندە اللهقا تەس -

بىھ ئېيتىڭلار. ئاسمانلاردىكى، زېمىندىكى ھەمدۇ - سانا، كەچ ۋە پېشىن ۋاقتلىرىدىكى ھەمدۇ - سانانىڭ ھەممىسى اللهقا خاستۇر. الله جانسىز نەرسىلەردىن جانلىق نەرسىلەرنى چىقىرىدۇ، جانلىق نەرسىلەردىن جانسىز نەرسىلەرنى چىقىرىدۇ. ئۆلگەن زېمىننى تىرىلدۈرىدۇ (يەنى قۇرغاق زېمىننى ئۆسۈم - لۈكلەر بىلەن كۆكەرتىدۇ)، سىلەرمۇ مۇشۇنداق تىرىلدۈرۈلۈپ - سىلەر»^②.

3) ھەزرىتى ئەبۇ ھۇرەيرە (الله ئۇنىڭدىن رازى بولسۇن)دىن رىۋايەت قىلىندۇكى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام

① ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى.

② 30 - سۈرە رۇم.

مۇنداق دېگەن: «كىمكى ئەتگەندە سۈرە مۇئەننىڭ باش-
تىكى ئايەتلىرىنى ۋە «ئايەتۇل كۇرسى» نى ئوقۇسا، كەچكىچە
بالا-قازادىن ساقلىنىپ قالدۇ. كىمكى بۇ ئايەتلەرنى كەچ-
قۇرۇنلۇقتا ئوقۇسا، تاڭ ئاتقۇچە بالا-قازادىن ساقلىنىپ
قالدۇ». سۈرە مۇئەننىڭ باشتىكى ئايەتلىرى: ﴿حَمِّ
تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿٢﴾ غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ
التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطُّوْلِ ﴿٣﴾ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ إِلَيْهِ
الْمَصِيرُ ﴿٤﴾﴾ «ھامم (بۇ) كىتاب (يەنى قۇرئان) غالىب، ھەم-
مىنى بىلگۈچى ھەم تەرىپىدىن نازىل قىلىنغاندۇر. (ھەم) گۇناھنى
مەغپىرەت قىلغۇچىدۇر، تەۋبىنى قوبۇل قىلغۇچىدۇر، (ھەم) ئازابى
قاتتىقتۇر، (ھەم) ئىنتام ئىگىسىدۇر، ئۇنىڭدىن باشقا ھېچ ئى-
لاھ يوقتۇر، ئاقۋەت قايتىدىغان جاي ئۇنىڭ دەرگاھىدۇر»^①.

ئايەتۇل كۇرسى: ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا
تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ
وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ
وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ
الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٢٥٥﴾﴾ «بىر ھەم ئىنتام ئىگىسىدۇر، ئۇنىڭدىن باشقا ھېچ ئىلاھ يوقتۇر، ھەم
ھەم مۇشە تىرىكتۇر، ھەم مىنى ئىدارە قىلىپ تۇرغۇچىدۇر. ئۇ مۇگ-

دەپ قالمايدۇ، ئۇنى ئۇيغۇر باسمايدۇ. ئاسمانلاردىكى ۋە زې-
مىندىكى ھەممە نەرسە ھەم ئىنتام ئىگىسى (مۇلكى) دۇر. ھەم ئىنتام ئىگىسى
كىمكى ئىنتام ئىگىسى ئالدىدا شاپائەت قىلالىسۇن. ھەم ئۇلارنىڭ ئال-
دىدىكى (يەنى دۇنيادا قىلغان)، كەينىدىكى (يەنى ئۇلار ئۈچۈن
ئاخىرەتتە تەييارلىغان) ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى بىلىپ تۇرىدۇ.
ئۇلار ھەم ئىنتام ئىگىسى (ھەم) ئۇلارغا بىلدۈرۈشنى خالىغان نەرسى-
لەردىن (يەنى پەيغەمبەرلەرنىڭ تىلى ئارقىلىق بىلدۈرگەن نەرسى-
لەردىن) باشقا ھېچ نەرسىنى بىلمەيدۇ. ھەم ئىنتام ئىگىسى (مەلۇماتى)
ئاسمانلارنى ۋە زېمىننى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. ئاسمان-زېمىننى
ساقلاش ئۇنىڭغا ئېغىر كەلمەيدۇ. ئۇ يۇقىرى مەرتىۋىلىكتۇر، ھەم-
مىدىن ئۇلۇغدۇر»^①.

4) پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «كىمكى
ئەتگەنلىكتە تۆۋەندىكى دۇئانى ئوقۇسا، ھەم شۇ كۈنى ئۇنىڭغا
بەرگەن نېئىمەتلەرنىڭ شۈكرىسىنى ئادا قىلغان بولىدى. ئەگەر
كەچقۇرۇنلۇقتا ئوقۇسا، شۇ كېچىسى ھەم ئۇنىڭغا بەرگەن نېئى-
مەتلەرنىڭ شۈكرىسىنى ئادا قىلغان بولىدى: «اللَّهُمَّ مَا أَصْبَحَ
بِي مِنْ نِعْمَةٍ أَوْ بَاحِدٍ مِّنْ خَلْقِكَ فَمَنْكَ وَحَدِّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ فَالْحَمْدُ
وَالشُّكْرُ» (ئى ھەم! ماڭا ياكى مەخلۇقاتلىرىڭدىن
بىرەر سىگە بېرىلگەن ھەرقانداق نېئىمەت يالغۇز سەن تەرەپتىن

بېرىلگەن بولدۇ. سېنىڭ شېرىكىڭ يوق، بەرگەن نېئىمتىڭ ئۈچۈن ساڭا ھەمدۇ-سانا ئېيتىمىز، ساڭا شۈكۈر قىلىمىز»^①.
ئەسكەرتىش: بۇ دۇئانى كەچقۇرۇنلۇقتا ئوقۇماقچى بولسا،
«مَا أَصْبَحَ بِي» نىڭ ئورنىغا «مَا أَمْسَى بِي» نى دەيدۇ.

(5) ھەزرىتى سەئۇبان (الله ئۇنىڭدىن رازى بولسۇن)دىن رىئايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق يول-يۈرۈك بەرگەن: «مۇسۇلمان بەندە ئەتىگەندە ئۈچ قېتىمدىن تۆۋەندىكى كەلىمىنى ئوقۇسا، الله تعالى قىيامەت كۈنى ئۇ ئادەمنى رازى قىلىشقا كېپىللىك قىلىدۇ: «رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ نَبِيًّا» (اللهنىڭ پەرۋەردىگارم بولغانلىقىدىن، ئىسلامنىڭ دىنىم بولغانلىقىدىن، مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ پەيغەم-بىرىم بولغانلىقىدىن مەنۇن بولدۇم)».

(6) ھەزرىتى مەنقەلىبنى يەسار (الله ئۇنىڭدىن رازى بول-سۇن)دىن رىئايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «كىمكى ئەتىگەنلىكتە ئۈچ قېتىم «أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ» دەپ تۆۋەندىكى سۈرە ھەشەرنىڭ ئاخىرقى ئۈچ ئايىتىنى ئوقۇسا، الله تعالى ئۇ ئادەم ئۈچۈن يەتمىش مىڭ پەرىشتىنى مەسئۇل قىلىدۇ. بۇ پەرىش-تىلەر ئەتىگەندىن ئاخشامغىچە شۇ كىشىگە رەھمەت تىلەپ تۇرىدۇ. ئەگەر شۇ كۈنى ئۆلۈپ كەتسە، شەھىد ھالەتتە ئۆلىدۇ.

① ئەبۇداۋۇد، نەسائى رىئايىتى.

كىمكى كەچقۇرۇنلۇقتا بۇ ئەمەلنى قىلسا، ئۇ كىشى ئۈچۈن الله تعالى يەتمىش مىڭ پەرىشتىنى مەسئۇل قىلىدۇ، بۇ پەرىشتىلەر تاڭ ئاتقۇچە شۇ كىشىگە رەھمەت تىلەپ تۇرىدۇ. ئەگەر شۇ كېچە ئۆلۈپ كەتسە شەھىد ھالىتىدە ئۆلىدۇ». بۇ ئايەتلەر بولسا:
﴿هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عِلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ﴾ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيَّمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٢٢﴾ هُوَ اللَّهُ الْخَلِيقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٤﴾ «اللهتىن باشقا ھېچ مەئبۇد (بەرھەق) يوقتۇر. ئۇ يوشۇرۇننى، ئاشكارىنى بىلگۈچىدۇر. ئۇ ناھايىتى شەپقەتلىكتۇر، ناھايىتى مېھرىبانىدۇر (يەنى دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە) كەڭ رەھمەت ئىگىسىدۇر. اللهتىن باشقا ھېچ مەئبۇد (بەرھەق) يوقتۇر. ئۇ (مۇتلەق) پادىشاھتۇر (يەنى پۈتۈن مەخلۇقاتنىڭ مالىكىدۇر)، پاكىتۇر (يەنى ھەممە نۇقساندىن پاكىتۇر)، (مۇئىنلەرگە) سالامەتلىك بېغىشلىد-غۇچىدۇر، (دوستلارنى قورقۇنچتىن، ئازابتىن) ئەمىن قىل-غۇچىدۇر، ھەممىنى كۆزىتىپ تۇرغۇچىدۇر، غالىبتۇر، قەھەر قىلغۇچىدۇر، ئۇلۇغلۇق ئىگىسىدۇر. (مۇشېرىكلارنىڭ) شېرىك كەلتۈرگەن نەرسىلىرىدىن پاكىتۇر. الله (ھەممىنى) ياراتقۇچىدۇر، (يوقلۇقتىن) پەيدا قىلغۇچىدۇر. (ھەممە نەرسىگە) سۈرەت

(شەكىل) بېغىشلىغۇچىدۇر، ئەڭ چىرايلىق ئىسىملارغا ئىگى-
دۇر. ئاسمانلاردىكى ۋە زېمىندىكى نەرسىلەر ئۇنىڭغا تەسبىھ-
ئېيتىپ تۇرىدۇ، ئۇ غالىبتۇر، ھېكمەت بىلەن ئىش قىل-
غۇچىدۇر^①.

(8) ھەزرىتى ئەتە ئىبنى ئەبى رەباھ (تابىئىي) (اللە ئۇنىڭغا
رەھىم قىلسۇن)دىن رىئايەت قىلىنىدۇكى، بۇ ھەدىس ماڭا
پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامدىن يەتتى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام-
سالام مۇنداق دېگەن: «كىمكى ئەتىگەندە سۈرە ياسىنى
ئوقۇسا، كەچكە ئۇنىڭ پۈتۈن ھاجىتى راۋا بولىدۇ»^②.

مۇھىم نۇقتا: «ھەدىس شەرىفى» تە سۈرە ئىخلاس، سۈرە
فەلەق، سۈرە ناس قاتارلىق ئۈچ سۈرىنى ئەتىگەن-ئاخشامدا
ئۈچ قېتىمدىن ئوقۇشقا رىغبەتلەندۈرۈلدى^③.

كېچىلىكتە ئوقۇيدىغان كەلىمىلەر

(1) ھەزرىتى ئابدۇللاھ ئىبنى مەسئۇد (اللە ئۇنىڭدىن رازى
بولسۇن)دىن رىئايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام
مۇنداق دېگەن: «كىمكى ھەر كېچىدە سۈرە ۋاقىئەنى ئوقۇسا،
ئۇ ئادەمگە ھەرگىز يېقىرلىق يەتمەيدۇ»^④.

① 59- سۈرە ھەشىر، تىرمىزى رىئايىتى.

② «مىشكات».

③ «ھىسن ھەسەن».

④ بەيھەقى رىئايىتى.

(2) ھەزرىتى ئوسمان (اللە ئۇنىڭدىن رازى بولسۇن)دىن
رىئايەت قىلىنىدۇكى، «كىمكى كېچىدە ﴿إِنَّ فِي خَلْقِ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ دىن سۈرىنىڭ ئاخىرغىچە ئوقۇسا،
شۇ ئادەمگە كېچىچە ناماز ئوقۇغاننىڭ ساۋابى بېرىل-
ىدۇ»^①.

(3) ھەزرىتى جابىر (اللە ئۇنىڭدىن رازى بولسۇن)دىن ر-
ىئايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام سۈرە ئەلىق لام
مىم سەجدە ۋە سۈرە مۇلكنى ئوقۇمىغىچە ئۇخلىمايتتى^②.

(4) سۈرە مۇلك ھەققىدە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق
دېگەن: «سۈرە مۇلك قىيامەت كۈنى ئوقۇغۇچىغا شاپائەت
قىلىدۇ»^③.

(5) ھەزرىتى ئابدۇللاھ ئىبنى مەسئۇد (اللە ئۇنىڭدىن رازى
بولسۇن)دىن رىئايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام
مۇنداق دېگەن: «كېچىدە سۈرە بەقەرەنىڭ ئاخىرقى ئايىتى
﴿إِنَّمَا أَمْرُ الرَّسُولِ﴾ نى سۈرىنىڭ ئاخىرغىچە ئوقۇسا، بۇ ئايەت
شۇ ئادەمگە كۇپايە قىلىدۇ، يەنى ئۇ ئادەم ھەرقانداق زىيانداش
ۋە بالا-قازادىن ساقلىنىپ قالىدۇ»^④.

① 3- سۈرە ئال ئىمران، «مىشكات».

② تىرمىزى رىئايىتى.

③ «مىشكات».

④ بۇخارى، مۇسلىم رىئايىتى.

ئۇخلاش ئالدىدا ئوقۇيدىغان كەلىمىلەر

قاچانكى ئۇخلىماقچى بولسا، تاھارەت ئېلىپ، كۆرپى-سىنى ئۈچ قېتىم سۈپۈرۈپ، ئاندىن ئوڭ يېنىنى بېسىپ يېتىپ، باشنىڭ ئاستىغا ئوڭ قولىنى قويۇپ بۇ دۇئانى ئۈچ قېتىم ئوقۇيدۇ: «اللَّهُمَّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَجْمَعُ عِبَادَكَ» (ئى اللہ! بەندىلىرىڭنى جەمئىي قىلىدىغان كۈندە مېنى ئازابىڭدىن ساقلىغىن)①.

ياكى بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «بِاسْمِكَ رَبِّي وَضَعْتُ جَنِّي وَبِكَ أَرْفَعُهُ إِنْ أَمْسَكَتَ نَفْسِي فَارْحَمْهَا وَإِنْ أَرْسَلْتَهَا فَاحْفَظْهَا بِمَا تَحْفَظُ بِهِ عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ» (ئى پەرۋەردىگارم! مەن بۈيۈك نامىڭنى زىكرى قىلىپ يېنىمنى قويدۇم، سېنىڭ قۇدرىتىڭ بىلەن (بۇ) يېنىمنى كۆتۈرۈمەن (قويمەن). (ئۇخلاۋاتقىنىمدا) قەبىزى روھ قىلساڭ، ماڭا رەھىم قىلغىن. ئەگەر مېنى ھايات قالدۇرساڭ، سالىھ بەندىلىرىڭنى قوغدايدىغان نەرسىلەر بىلەن قوغدىغىن)②.

ياكى بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «اللَّهُمَّ بِاسْمِكَ أَمُوتُ وَأَحْيِي» (ئى اللہ! ياشايدىكەنمەن ئىسمىڭنى زىكرى قىلىپ ياشايمەن، ئۆل-دىكەنمەن ئىسمىڭنى زىكرى قىلىپ ئۆلمەن)③.

① «مشكات»، «ھىسن ھەسەن»، بۇخارى ۋە مۇسلىم رىۋايىتى.

② بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى.

③ بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى.

ياكى بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «اللَّهُمَّ أَسَلَمْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ وَوَجَّهْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ وَالْجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ رَغْبَةً وَرَهْبَةً إِلَيْكَ لَا مَلْجَأَ وَلَا مَنَاجَا مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ أَمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ وَبِنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ» (ئى اللہ! ئۆزۈمنى ساڭا تاپشۇردۇم، سەن تەرەپكە يۈزلەندىم، ئىشىمنى ساڭا ھاۋالە قىلدىم، نېمەتلىرىڭگە رىغبەتلەنگەن ۋە سەندىن قورققان ھالدا ساڭا تاياندىم، سەندىن باشقا ھېچقانداق پاناھ جاي ۋە نىجات تاپىدىغان جاي يوق، نازىل قىلغان كىتابىڭغا ئىمان كەلتۈردۈم، ئەۋەتكەن پەيغەمبىرىڭگە ئىشەندىم).

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىر ساھابىگە بۇ دۇئانى ئوقۇ-تۇرۇپ بولۇپ مۇنداق دېدى: «بۇ دۇئانى ئوقۇغاندىن كېيىن ناۋادا شۇ كېچىدە ساڭا ئۆلۈم كەلسە ئىسلام دىنى ئۈستىدە ئۆلسەن. ئەگەر ئەتىگىنى سالاھەت ئويغانساڭ ساڭا خەير-يەت نېسىپ بولىدۇ»①.

ھەزرىتى ئەنەس (اللە ئۇنىڭدىن رازى بولسۇن)دىن ر-ۋايەت قىلىندۇكى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق يول-يۈرۈك بەرگەن: «سەن كۆرىپەڭگە يېنىڭنى قويغاندا سۈرە فاتىھە ۋە سۈرە ئىخلاسىنى ئوقۇساڭ ئۆلۈمدىن باشقا ھەرقانداق نەرسىدىن ئەمىن بولىسەن»②.

① «مشكات».

② «ھىسن ھەسەن»، بەزار رىۋايىتى.

بىر ساھابە ئىلتىماس قىلدىكى، «ئى اللھنىڭ پەيغەمبىرى! ماڭا ئۇخلايدىغاندا ئوقۇيدىغان بىرەر نەرسىنى بىلدۈرۈپ قوي- ساڭا؟». پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئېيتتى: «سۈرە كافىرۇنى ئوقۇغىن. چۈنكى ئۇنىڭدا شېرىكتىن بىزار ئىكەنلىكىنى ئېلان قىلىش بار»^①.

بەزى ھەدىسلەردە مۇنداق كېلىدۇ: «بۇلارنى ئوقۇپ بول- غاندىن كېيىن بىرەر سىگە گەپ قىلمىغاي (ئوقۇپلا ئۇخلىغاي)»^②. ھەزرىتى ئائىشە (اللھ ئۇنىڭدىن رازى بولسۇن)دىن رىۋايەت قىلىندۇكى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ھەر ئاخشىمى (ئۇخ- لايدىغاندا) كۆرپىسىگە قەدەم تەشرىپ قىلسا، سۈرە ئىخلاس، سۈرە فەلەق، سۈرە ناسنى ئوقۇپ ئىككى قولىنىڭ ئالقىنىغا دەم قىلىپ پۈتۈن بەدىنىنى ئىمكانىيەتنىڭ بېرىچە تىرىشىپ بېشىنى ۋە يۈزىنى ئوڭ تەرەپتىن باشلاپ ئۈچ قېتىم سىلايتتى^③.

بۇنىڭدىن باشقا «سُبْحَانَ اللَّهِ» نى 33 قېتىم، «الْحَمْدُ لِلَّهِ» نى 33 قېتىم، «اللَّهُ أَكْبَرُ» نى 34 قېتىم ئوقۇش^④ ۋە «ئايەتۈل كۇرسىي» نىمۇ ئوقۇش لازىم. بۇنى ئوقۇغۇچىلار ئۈچۈن اللھ تەرىپىدىن كېچىچە ساقلايدىغان بىر مۇھاپىزەتچى پەرىشتە مەستۇل قىلىندۇ ۋە ئۇ ئادەمگە شەيتان يېقىن كېلەلمەيدۇ^⑤.

① تىرىمىزى رىۋايىتى.

② «ھىسن ھەسەن».

③ بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى.

④ «مىشكات».

⑤ بۇخارى رىۋايىتى.

بۇنىمۇ ئۈچ قېتىم ئوقۇش لازىم: «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ». بۇنىڭ خاسىيىتى شۇكى، ئاخ- شىمى ئۇخلايدىغاندا بۇ دۇئانى ئوقۇغۇچىلارنىڭ دېڭىزنىڭ كۆيۈكىگە باراۋەر كەلگۈدەك گۇناھى بولسىمۇ، جىمى گۇناھى مەغ- فىرەت قىلىنىپ كېتىدۇ.

مۇھىم نۇقتا: «ئاخشىمى ﴿بِسْمِ اللَّهِ﴾ دەپ ئىشكىنى تاقاڭلار ۋە ﴿بِسْمِ اللَّهِ﴾ دەپ قاچا- قۇچىلارنىڭ ئاغزىنى يې- پىڭلار، چىراغلارنى ئۇچۇرۇپ ئۇخلاڭلار»^①. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «ئىنسان ئۇخ- لىغىلى كۆرپىسىگە بارسا، بىر پەرىشتە ۋە بىر شەيتان شۇنىڭ تەرىپىگە يۈگرەپلا بارىدۇ. شەيتان دەيدۇكى، (ئويغانغان- دىكى) بىدارلىقنىڭ يامان بولسۇن. پەرىشتە دەيدۇكى، بىدارل- قنىڭ ياخشى بولسۇن. ئەگەر ئۇ اللھقا زىكرى ئېيتىپ ئۇخ- لىسا، پەرىشتە كېچىچە ئۇنى قوغدايدۇ»^②.

ئۇيقۇ قاچقاندا ئوقۇيدىغان دۇئا

«اللَّهُمَّ غَارَتِ النُّجُومُ وَهَدَّاتِ الْعُيُونُ وَأَنْتَ حَيُّ قَيُّومٌ لَا تَأْخُذُكَ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ اهْدِ لَيْلِي وَأَنْمِ عَيْنِي» (ئى اللھ!

① «مىشكات».

② «ھىسن ھەسەن».

يۇلتۇزلار تارىدى، كۆزلەر ئۇيقۇغا كەتتى، سەن بولساڭ ھەمشە تىرىكدۇرسەن، ھەممىنى ئىدارە قىلىپ تۇرغۇچىسەن، سەن مۇگدەپ قالمايسەن، سېنى ئۇيقۇ باسمايدۇ. ئى ھەمشە تىرىك زات! ئى ھەممىنى ئىدارە قىلىپ تۇرغۇچى زات! كېچەمنى جىمجىت قىلغىن، كۆزۈمنى ئۇيقۇغا كەتكۈزگىن! ①

قارا باسسا ياكى ئۇيقۇلۇقىدا بىر جايدا ياتالمىسا ئوقۇيدىغان دۇئا

«أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ غَضَبِهِ وَعِقَابِهِ وَشَرِّ عِبَادِهِ وَمِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَأَنْ يَحْضُرُونِ» (اللەنىڭ نۇقسانسىز پۈتۈن كالا مىنى سېغىنىپ اللەنىڭ غەزىپىدىن، ئازابىدىن، بەندىلەرنىڭ يامانلىقىدىن، شەيتانلارنىڭ ۋە سۆھبەتلىرىدىن ۋە شەيتانلارنىڭ ماڭا ھەمراھ بولۇپ قېلىشىدىن پاناھ تىلەيمەن) ②

مۇھىم نۇقتا: ياخشى چۈش كۆرسە «أَلْحَمْدُ لِلَّهِ» دېسۇن، چۈشكە بۇ كىشى ياخشى تەبىر بېرىدۇ، يامان تەبىر بەرمەيدۇ دېگەننى بايقىيالىسا، كۆرگەن چۈشنى ئۇنىڭغا ئۆرسۇن. ئەگەر

① «ھىسن ھەسنىن».

② «ھىسن ھەسنىن».

يامان چۈش كۆرسە، سول تەرىپىگە ئۈچ قېتىم تۈكۈرۈۋەتسۇن ۋە يەنە بىر يېنىغا ئۇرۇلۇپ ياتسۇن ياكى ئورنىدىن تۇرۇپ ناماز ئوقۇپ ئۈچ قېتىم مۇنداق دېسۇن: «أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ وَمَنْ شَرَّ هَذِهِ الرُّؤْيَا» (اللەقا سېغىنىپ لەئەتگەردى شەيىتاندىن ۋە بۇ يامان چۈشتىن پاناھ تىلەيمەن). يامان چۈشنى بىرسىگە ئۆرمەسلىك لازىم. مۇشۇ ئەمەللەرنى قىلىش بىلەن كۆرگەن يامان چۈش ئۇنىڭغا تەسىر قىلمايدۇ ①.

دەققەت: «ئۆز تەرىپىدىن ئويدۇرمالارچە يالغاندىن چۈش ئۇرۇش قاتتىق گۇناھتۇر» ②.

ئۇيقۇدىن ئويغانغاندا ئوقۇيدىغان دۇئا

«أَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ النُّشُورُ» (جىمى ھەمدۇ-سانا بىزنى ئۆلگەندىن كېيىن تىرىلدۈرىدىغان اللەقا خاستۇر، قىيامەت كۈنى يەنە اللە تىرىلدۈرىدۇ) ③.

ياكى بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «أَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي يُحْيِي الْمَوْتَى وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ» (جىمى ھەمدۇ-سانا ئۆلۈكلەرنى تىرىلدۈرىدىغان اللەقا خاستۇر، اللە ھەممە نەرسىگە قادىردۇر) ④.

① «مشكات»، «ھىسن ھەسنىن».

② بۇخارى رىۋايىتى.

③ بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى.

④ «ھىسن ھەسنىن».

تەھەججۇد ئوقۇغىلى قوپقاندا ئوقۇيدىغان دۇئا

«اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ قَيِّمُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ،
وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ، وَلَكَ الْحَمْدُ
أَنْتَ مَلِكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ، وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ الْحَقُّ
وَوَعْدُكَ الْحَقُّ وَلِقَائُكَ حَقٌّ وَقَوْلُكَ حَقٌّ وَالْجَنَّةُ حَقٌّ وَالنَّارُ حَقٌّ
وَالنَّبِيُّونَ حَقٌّ وَمُحَمَّدٌ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ حَقٌّ، اللَّهُمَّ لَكَ أَسَلْتُ وَبِكَ
أَمَنْتُ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَالْيَاكُوفُ بِكَ خَاصَمْتُ وَالْيَاكُوفُ حَاكَمْتُ
فَاغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ وَمَا أَنْتَ
أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي أَنْتَ الْمُقَدِّمُ وَأَنْتَ الْمُؤَخِّرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَلَا إِلَهَ
غَيْرُكَ». (ئى اللہ! جىمى ھەمدۇ-سانا سەن ئۈچۈنلا، سەن
ئاسمان-زېمىن ۋە ئۇلارنىڭ ئارىلىقىدىكى نەرسىلەرنى ئىدارە
قىلىپ تۇرغۇچىدۇرسەن ۋە جىمى ھەمدۇ-سانا سەن ئۈچۈنلا.
سەن ئاسمان-زېمىن ۋە بۇلارنىڭ ئارىلىقىدىكى نەرسىلەرنى
يورۇتۇپ تۇرغۇچى (نۇر)دۇرسەن. جىمى ھەمدۇ-سانا سەن
ئۈچۈنلا. سەن ئاسمان-زېمىن ۋە بۇلارنىڭ ئارىلىقىدىكى
نەرسىلەرنىڭ پادىشاھى (ئىگىسى)دۇرسەن. جىمى ھەمدۇ-
سانا سەن ئۈچۈنلا. سەن ھەق، سېنىڭ ۋەدەڭ ھەق، سېنىڭ

ئالدىڭغا بېرىش ھەق، سېنىڭ سۆزۈڭ ھەق، جەننەت ھەق،
دوزاخ ھەق، بارچە پەيغەمبەرلەر ھەق، مۇھەممەد ئەلەي-
ھىسسالام ھەق، قىيامەت ھەق. ئى اللہ! ساڭا باش ئەگدىم،
ساڭا ئىمان كەلتۈردۈم، ساڭا تەۋەككۈل قىلدىم، سەن تەرەپكە
قايتتىم، سەن بەرگەن قۇۋۋەت بىلەن دۈشمەنگە تاقابىل
تۇردۇم، سېنى ھۆكۈمران دەپ تونۇدۇم. مېنىڭ ئىلگىرى-كې-
يىن قىلغان گۇناھىمنى مەغپىرەت قىلغىن، مېنىڭ يوشۇرۇن-
ئاشكارا قىلغان گۇناھىمنى مەغپىرەت قىلغىن، مېنىڭ قىلغان-
ئەتكەن گۇناھلىرىمنى سەن مەندىن بەكرەك بىلسەن، ئۆنى
مەغپىرەت قىلغىن، سەن ئىلگىرلەتكۈچىدۇرسەن، سەن
كېيىنلەتكۈچىدۇرسەن، سەن بەرھەق مەئبۇدۇرسەن، سەندىن
باشقا ھېچ مەئبۇد بەرھەق يوق)①.

ئاسمانغا قاراپ سۈرە ئال ئىمراننىڭ ﴿إِنَّ فِي خَلْقِ
السَّمَوَاتِ﴾ دېگەن ئايىتىدىن ئاخىرغىچە ئوقۇيدۇ. ئون
قېتىم «اللَّهُ أَكْبَرُ»، ئون قېتىم «الْحَمْدُ لِلَّهِ»، ئون قېتىم «سُبْحَانَ
اللَّهِ وَيَحْمَدُهُ»، ئون قېتىم «سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ»، ئون قېتىم
«أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ»، ئون قېتىم «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» (كەلىمە تەيىبە) ۋە
ئون قېتىم بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ ضَيِّقِ
الدُّنْيَا وَضَيِّقِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ» (ئى اللہ! ساڭا سېغىنىپ دۇنيانىڭ قى-

① بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى.

يىنچىلىقىدىن ۋە قىيامەت كۈنىنىڭ قىيىنچىلىقىدىن پاناھ تىلەيمەن. ئاندىن نامازغا شۇرۇ قىلدۇ)①.

ھاجەتخانىغا كىرىش ئالدىدا ۋە ھاجەتخانىدىن چىققاندا ئوقۇيدىغان دۇئا

ھاجەتخانىغا كىرىشتىن بۇرۇن ﴿بِسْمِ اللَّهِ﴾ دېگەي. ھەدىستە مۇنداق دېيىلىدۇ: «شەيتاننىڭ كۆزلىرى بىلەن ئىنساننىڭ جىنسى ئەزاسى (تەرەت يوللىرى) ئارىلىقىدا ﴿بِسْمِ اللَّهِ﴾ پەردە بولۇپ تۇرىدۇ». ئاندىن بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ» (ئى ئاللاھ! ساڭا سېغىنىپ ئەركەك-چىشى جىن-شەيتانلارنىڭ يامانلىقىدىن پاناھ تىلەيمەن).

ھاجەتخانىدىن چىقسا «غُفْرَانَكَ» دەپ بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنِّي الْأَذَى وَعَافَانِي» (جىمى ھەمدۇ-سانا مەندىن ئازارنى كەتكۈزگەن ۋە ماڭا راھەت بەرگەن ئاللاھقا خاستۇر). «غُفْرَانَكَ» (ئى ئاللاھ! سەندىن كەچۈرۈم سورايمەن)②.

① ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى.

② «مشكات».

تاھارەت ئالغاندا ئوقۇيدىغان دۇئا

قاچانكى تاھارەت ئېلىشنى باشلىسا، ئالدى بىلەن ﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾ (ناھايىتى شەپقەتلىك ۋە مېھىر-رىبان ئاللاھنىڭ ئىسمى بىلەن باشلايمەن) دېگەي. ھەدىستە كېلىدۇكى، ﴿بِسْمِ اللَّهِ﴾ دېمىگەن ئادەمگە (كامىل) تاھارەت يوق①.

«اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي وَوَسِّعْ لِي فِي دَارِيَّ وَبَارِكْ لِي فِي رِزْقِي» (ئى ئاللاھ! گۇناھىمنى مەغپىرەت قىلغىن، گۈرۈمىنى كەڭ قىلغىن، رىزقىمغا بەرىكەت ئاتا قىلغىن)②.

تاھارەت ئېلىپ بولسا، ئاسمانغا قاراپ تۇرۇپ بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ» (گۇۋاھلىق بېرىمەنكى، بىر ئاللاھتىن باشقا ھېچ ئىلاھ يوقتۇر، ئۇنىڭ شېرىكى يوقتۇر. گۇۋاھلىق بېرىمەنكى، مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام ئاللاھنىڭ بەندىسى ۋە پەيغەمبىرىدۇر). بۇ كەلىمىنى تاھارەتتىن كېيىن ئوقۇغۇچى ئۈچۈن سەككىز جەننەتنىڭ ئىشىكى ئېچىلىپ كېتىدۇ، بۇ ئىشىكلەرنىڭ خالىغىنىدىن كىرىدۇ)③.

① «مشكات».

② نەسائى رىۋايىتى.

③ «مشكات».

نُورًا وَاجْعَلْنِي نُورًا وَاجْعَلْ مِنْ خَلْفِي نُورًا وَمِنْ أَمَامِي نُورًا وَاجْعَلْ مِنْ فَوْقِي نُورًا وَمِنْ تَحْتِي نُورًا، اللَّهُمَّ اعْطِنِي نُورًا» (ئىيى الله! قەل- بىمىنى نۇرلۇق قىلغىن، كۆزۈم ۋە قۇلقىمىنى نۇرلۇق قىلغىن، ئوڭ تەرىپىمىنى سول تەرىپىمىنى نۇرلۇق قىلغىن، ماڭا نۇر ئاتا قىلغىن، نېرۋام، گۆشۈم، قېنىم، تۈكۈم، تېرەم، تىلىمىنى نۇرلۇق قىلغىن، نەپسىمىنى نۇرلۇق قىلغىن، ماڭا ئەڭ چوڭ نۇر ئاتا قىلغىن، مېنى نۇرلۇق قىلغىن، ئارقامدىن، ئالدىمدىن نۇر ئاتا قىلغىن، ئۈستۈمدىن، ئاستىمدىن نۇر ئاتا قىلغىن، ئىيى الله! ماڭا نۇر ئاتا قىلغىن)①.

مەسجىدكە كىرىش دۇئاسى

مەسجىدكە كىرمەكچى بولسا، ئالدى بىلەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا دۇرۇد ۋە سالام يوللىۋېتىپ بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «رَبِّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ» (پەرۋەردىگارم گۇناھلىرىمنى مەغپىرەت قىلغىن، ماڭا رەھمەت ئىشىكلىرىڭنى ئېچىۋەتكىن)②.

ياكى بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ» (ئىيى الله! مەن ئۈچۈن رەھمەت ئىشىكلىرىڭنى ئېچىۋەتكىن)③.

① «ھىسن ھەسنىن».
② «مىشكات».
③ «مىشكات».

بەزى ھەدىسلەردە بۇ كەلىمىنى تاھارەتتىن كېيىن ئۈچ قېتىم ئوقۇيدىغانلىقى كېلىدۇ①.

ئاندىن بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ» (ئىيى الله! مېنى تەۋبە قىلغۇچىلار قاتارىدا ۋە پاك يۈرگۈچىلەر قاتارىدا قىلغىن)②.

بۇ دۇئانىمۇ ئوقۇيدۇ: «سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ» (ئىيى الله! سەن پاكىتۇرسەن، ساڭا ھەمدۇ-سانا ئېيتىمەن، سەندىن باشقا مەئبۇد يوق دەپ گۇۋاھلىق بېرىمەن، سەندىن كەچۈرۈم سورايىمەن، سېنىڭ ئالدىڭدا تەۋبە قىلىمەن)③.

بامدات ناماز ئۈچۈن مەسجىدكە چىققاندا ئوقۇيدىغان دۇئا

«اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُورًا وَفِي بَصَرِي نُورًا وَفِي سَمْعِي نُورًا وَعَنْ يَمِينِي نُورًا وَعَنْ شِمَالِي نُورًا وَاجْعَلْ لِي نُورًا وَفِي عَصَبِي نُورًا وَفِي لَحْمِي نُورًا وَفِي دَمِي نُورًا وَفِي شَعْرِي نُورًا وَفِي بَشْرِي نُورًا وَفِي لِسَانِي نُورًا وَاجْعَلْ فِي نَفْسِي نُورًا وَأَعْظِمْ لِي

① «ھىسن ھەسنىن».
② «ھىسن ھەسنىن».
③ مۇستەدرەك رىۋايىتى.

مەسجىدە نامازنىڭ سىرتىدا بۇ كەلىمىنى ئوقۇپ
ئولتۇرىدۇ: «سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ» (اللہ
پاكتۇر، جىمى ھەمدۇ-سانا اللہقا خاستۇر، بىر اللەتن باشقا
ھېچ مەئبۇد بەرھەق يوقتۇر، اللہ ھەممىدىن ئۇلۇغدۇر)①.

مەسجىدتىن چىققاندا ئوقۇيدىغان دۇئا

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا دۇرۇد-سالام يوللاپ بولغان-
دىن كېيىن بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «رَبِّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي
أَبْوَابَ فَضْلِكَ» (پەرۋەردىگارم! گۇناھلىرىمنى مەغپىرەت قىل-
غىن، ماڭا ئۆز پەزىلىتىڭنى ئىشكىلىرىمنى ئاچقىن).
ياكى بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ»
(ئى اللہ! مەن سېنىڭ پەزىلىتىڭنى سورايمەن)②.

ئەزان ئاۋازىنى ئاڭلىغاندا ئوقۇيدىغان دۇئا

«أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ
مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبًّا وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا وَبِالْإِسْلَامِ

① «مشكات».

② «مشكات».

دِينًا» (بىر اللەتن باشقا ھېچ مەئبۇد بەرھەق يوق دەپ گۇۋاھلىق
بېرىمەن، ئۇ يىگاندىر، ئۇنىڭ ھېچ شېرىكى يوقتۇر. مۇھەممەد
ئەلەيھىسسالام اللەنىڭ بەندىسى ۋە پەيغەمبىرى دەپمۇ گۇۋاھلىق
بېرىمەن. اللەنىڭ پەرۋەردىگارم بولغانلىقىدىن، مۇھەممەد
ئەلەيھىسسالامنىڭ پەيغەمبىرىم بولغانلىقىدىن، ئىسلامنىڭ
دىنىم بولغانلىقىدىن مەنۇن بولدۇم).

ھەدىستە مۇنداق كېلىدۇ: «كىمكى ئەزان ئاۋازىنى ئاڭلاپ
بۇ كەلىمىنى ئوقۇسا، گۇناھى مەغپىرەت قىلىنىدۇ»①.

ھەدىستە يەنە مۇنداق كېلىدۇ: «مۇئەزرىن ئەزان ئوقۇغىلى
تۇرغاندا، تىگىشىغۇچى شۇنىڭغا ئەگىشىپ مەخپىي ئوقۇسا، ئۇ
جەننەتكە كىرىدۇ»②.

ئەسكەرتىش: لېكىن مۇئەزرىن «حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ وَهَيَّ
عَلَى الْفَلَاحِ» دېگەندە، قۇلاق سالغۇچى ئىچىدە «لَا حَوْلَ وَلَا
قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ» دەيدۇ③.

ئەزان دۇئاسى

«اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةَ التَّامَّةَ وَالصَّلَاةَ الْقَائِمَةَ اتِّمَمْتَنِي
الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ وَأَبْعَثْتَنِي مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتَنِي إِنَّكَ لَا

① مۇسلىم رىۋايىتى.

② «ھىسن ھەسەن».

③ «مشكات».

پەرز نامازنىڭ سالىمىدىن كېيىنلا ئوقۇيدىغان دۇئا

پەرز نامازنىڭ سالىمىنى بېرىپلا، ئوڭ قولىنى پېشانىسىگە قويۇپ تۇرۇپ بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ، اللَّهُمَّ أَذْهَبْ عَنِّي الْهَمَّ وَالْحُزْنَ» (اللەنىڭ ئىسمى بىلەن نامىزىمنى تۈگەتتىم، ئۇنىڭدىن باشقا ھېچ مەنبۇد بەرھەق يوق، ئۇ ناھايىتى شەپقەتلىكتۇر، ناھايىتى مېھرىبانىدۇر. ئىي! اللە! مەندىن غەم-ئەندىشىنى كەتكۈزگىن)①.

ئاندىن ئۈچ قېتىم «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ» دەپ بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ» (ئىي! اللە! سەن سالامەت تۇرغۇچىدۇرسەن، سالامەت-لىك سەن تەرەپتىنلا بېرىلىدۇ. ئىي ئۇلۇغلىق ۋە ھۆرمەت ئىگىسى! سەن بۈيۈك بولىدۇڭ)②.

تۆۋەندىكى دۇئالارنىڭ ئىچىدىن ھەممىنى ياكى بىر قىسمىنى ئوقۇيدۇ:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ» (بىر اللەتنى باشقا ھېچ مەنبۇد بەرھەق يوق.

① «ھىسن ھەسەن».

② مۇسلىم رىۋايىتى.

تُخَلَّفُ الْمَيْعَادَ» (ئىي كامىل ئەزاننىڭ ۋە ھازىر ئوقۇلماقچى بولغان نامازنىڭ پەرۋەردىگارى اللە! مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا جەننەتتىكى يۇقىرى ئورۇننى ۋە ئالىي مەرتىۋىنى بەرگىن، مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنى ئۇنىڭغا ۋەدە قىلغان بۈيۈك شاپائەت قىلىش ماقامىغا يەتكۈزگىن. شەكسىزكى، سەن ۋەدەڭگە خىلاپلىق قىلمايسەن).

مۇشۇ ئەزان دۇئاسىنى ئوقۇغان كىشىگە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ شاپائىتى ۋاجىب بولىدۇ①.

مۇھىم نۇقتا: ئەزان كەلمىسىنى مۇئەزرىگە ئەگىشىپ مەخپىي ئوقۇغاندەك تەكبىرنىمۇ ئەگىشىپ ئوقۇيدۇ. لېكىن «قَدِّمَتِ الصَّلَاةُ» نى ئاڭلىسا «أَقَامَهَا اللَّهُ وَأَدَامَهَا» (نامازنى ئاللاھ بەرپا قىلىپ بەردى ۋە داۋاملاشتۇرۇپ بەردى) دەيدۇ②.

مۇھىم نۇقتا: ئەزان دۇئاسىدىكى «وَعَدَّتْهُ» دېگەن كەلىمىگە كەلگىچە بۇخارى ۋە بۇنىڭدىن باشقا ھەدىس قوللانمىلىرىنىڭ رىۋايىتىدۇر. بۇنىڭ كەينىدىكى كەلىمىلەر بەي-ھەقنىڭ «سۈنەنى كەبىر» دىكى رىۋايەتلىرىدۇر③.

ئەمما، ئەزان دۇئاسىدىكى «وَالدَّرَجَةَ الرِّقِيعَةَ» نىڭ ھەدىستىن ئاساسى يوق.

① «مىشكات».

② «مىشكات».

③ «ھىسن ھەسەن».

ئۇ يىگاندىر، ئۇنىڭ ھېچ شېرىكى يوقتۇر، جىمى مۈلۈك، جىمى ھەمدۇ. سانا ئۇنىڭغا خاستۇر، ئۇ ھەممە نەرسىگە قادىردۇر^①.

«اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ» (ئى ئاللاھ! سەن بەرگەن نەرسىگە ھېچكىم توسقۇنلۇق قىلالمايدۇ، سەن بەرمىگەن نەرسىنى ھېچكىم بېرەلمەيدۇ، سېنىڭ ئالدىڭدا بايلارنىڭ بايلىقى ئەسقات. مايدۇ)^②.

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ أَرْدَلِ الْعُمْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْقَبْرِ» (ئى ئاللاھ! ساڭا سېغىنىپ قورقۇنچاقلىقتىن پاناھ تىلەيمەن. ساڭا سېغىنىپ بەك قېرىپ كېتىشتىن پاناھ تىلەيمەن. ساڭا سېغىنىپ دۇنيانىڭ پىتىنىسىدىن ۋە گۆر ئازابىدىن پاناھ تىلەيمەن)^③.

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ وَالْفَقْرِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ» (ئى ئاللاھ! ساڭا كاپىر بولۇشتىن، يوقسۇزلۇقتىن ۋە گۆر ئازابىدىن پاناھ تىلەيمەن)^④.

① بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى.
② بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى.
③ بۇخارى رىۋايىتى.
④ «ھىسن ھەسەن».

«اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ وَمَا أَسْرَفْتُ وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي أَنْتَ الْمَقْدُمُ وَأَنْتَ الْمُؤَخَّرُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ» (ئى ئاللاھ! مېنىڭ ئىلگىرىكى، كېيىنكى، يوشۇرۇن، ئاشكارا قىلغان گۇناھلىرىمنى، چەكتىن ئاشۇرۇپ. ۋەتەن گۇناھلىرىمنى، مېنىڭ قىلغان. ئەتەن گۇناھلىرىمنى سەن مەندىن بەكرەك بىلسەن، بۇنى مەغپىرەت قىلغىن، سەن ھەممىدىن ئىلگىرىدۇرسەن، سەن ھەممىدىن كېيىن. دۇرسەن، سەندىن باشقا مەئبۇد بەرھەق يوق)^①.

«اللَّهُمَّ اعْنِي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ» (ئى ئاللاھ! سېنى ياد ئېتىشىمگە، ساڭا شۈكۈر قىلىشىمغا ۋە ساڭا ياخشى قۇلچىلىق قىلىشىمغا يار. يۈلەك بولغايىسەن)^②.

مۇھىم نۇقتا: ھەر پەرز نامازدىن كېيىن ئايەتۈل كۇرسىنى ئوقۇغان ئادەمگە قارىتا ھەدىستە مۇنداق دېيىلىدۇ: «ھەر پەرز نامازدىن كېيىن ئايەتۈل كۇرسىنى ئوقۇغان ئادەمگە جەننەتكە كىرىشتىن پەقەت ئۈلۈم توسۇپ قويدۇ (ئۆلسىلا جەننەتكە كىرىدۇ)»^③.

ھەزرىتى ئۇقبەتەبنى ئامىر (ئاللاھ ئۇنىڭدىن رازى بول. سۇن)دىن رىۋايەت قىلىندۇكى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام

① ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى.
② ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى.
③ بەيھەقى رىۋايىتى.

ماڭا ھەر پەرز نامازدىن كېيىن مۇئەۋۋەزاتنى ئوقۇشقا ئەمرى قىلدى. مۇئەۋۋەزات بولسا سۈرە كافرۇن، سۈرە ئىخلاس، سۈرە فەلەق ۋە سۈرە ناستىن ئىبارەت^①.

مۇھىم نۇقتا: ھەدىسلەردە ھەر پەرز نامازدىن كېيىن «سُبْحَانَ اللَّهِ» نى 33 قېتىم، «الْحَمْدُ لِلَّهِ» نى 33 قېتىم، «اللَّهُ أَكْبَرُ» نى 34 قېتىم ئوقۇشنىڭ پەزىلىتىنىڭ ئىنتايىن كۆپ ئىكەنلىكى قەيت قىلىندۇ. بۇنى ئوقۇشنىڭ يەنە بىر تەرىقىسى مۇنداق: بۇ ئۈچ كەلىمىنى 33 قېتىمدىن ئوقۇپ، تولۇق 100 قىلىش ئۈچۈن بىر قېتىم بۇ كەلىمىنى ئوقۇيدۇ: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ». بۇنى ئوقۇشنىڭ ئۈچىنچى تەرىقىسى مۇنداق: «سُبْحَانَ اللَّهِ»، «الْحَمْدُ لِلَّهِ»، «اللَّهُ أَكْبَرُ» ۋە «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» نىڭ ھەر بىرىنى 25 قېتىمدىن ئوقۇيدۇ. شۇنداق قىلىپ جەمئىي 100 بولىدۇ^②.

ھەزرىتى ئەبۇ ئۇمامە (اللە ئۇنىڭدىن رازى بولسۇن) دىن رىۋايەت قىلىندۇكى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامدىن: «قايسى دۇئا ھەممىدىن بەكرەك قوبۇللۇققا يېقىن؟» سورالغاندا، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بۇنىڭغا: «بىرى تەھەججۇد ۋاقتىدا قىلغان دۇئا، يەنە بىرى پەرز نامازدىن كېيىن قىلغان دۇئا»، دەپ جاۋاب بەرگەن^③.

① «مشكات».

② «مشكات».

③ تىرمىزى رىۋايىتى.

ۋىتىرى نامىزىنىڭ سالىمىنى بېرىپلا ئۈچ قېتىم بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ» پاك پادىشاھ (اللە) نى پاكلىق بىلەن ياد ئېتىمەن. ئۈچىنچى قېتىمدا «قُدُّوس» تىكى دال ھەرىپىنى ئاۋاز بىلەن سوزۇپ ئوقۇيدۇ^①.

بۇنىمۇ ئوقۇيدۇ: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ لَا أَحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَيَّ نَفْسِكَ» (ئى اللە! سېنىڭ رازىلىقىڭنى ئىزدەيمەن دەپ سېنى نارازى قىلىپ قويۇشتىن، سەندىن كەچۈرۈم سورايىمەن دەپ ئازابىڭغا دۇچار بولۇپ قېلىشتىن پاناھ تىلەيمەن. ئەۋەتكەن بالايى - ئاپەت ۋە ئازابىڭدىن پاناھ تىلەيمەن. مەن ساڭا سەن ئۈزۈڭگە سانا ئېيتقان دەك سانا ئېيتالمايمەن)^②.

چاشگاھ نامىزىدىن كېيىن ئوقۇيدىغان دۇئا

«اللَّهُمَّ بِكَ أِحْوَالُ وَبِكَ أَصَاوِلُ وَبِكَ أَقَاتِلُ» (ئى اللە! مەق-
سەتلىرىمگە يېتىشنى سەندىن تەلەپ قىلمەن، سېنىڭ

① «ھىسن ھەسەن».

② «ھىسن ھەسەن».

ياردىمىڭ بىلەن دۈشمەنلەرگە ھۇجۇم قىلمەن، سېنىڭ ياردىمىڭ بىلەن جىھاد قىلمەن^①.

بامدات ۋە شام نامىزىدىن كېيىن ئوقۇيدىغان دۇئا

ھەزرىتى مۇسلىم تەيمىي (الله ئۇنىڭدىن رازى بولسۇن) دىن رىۋايەت قىلىندۇكى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «شام نامىزىدىن پارىغ بولۇپلا، بىرسىگە سۆزلەشتىن بۇرۇن يەتتە قېتىم «اللَّهُمَّ اجْرِنِي مِنَ النَّارِ» (ئىي الله! مېنى دوزاختىن ساقلىغىن) دەڭلار. سىلەر بۇنى دېگەندىن كېيىن ناۋادا شۇ كېچىدە سىلەرگە ئۆلۈم كېلىپ قالسا، دوزاختىن ساقلىنىپ قالسىلەر. ئەگەر بۇ دۇئانى بامدات نامىزىدىن پارىغ بولۇپلا، بىرسىگە سۆزلەشتىن بۇرۇن يەتتە قېتىم دېسەڭلار، ناۋادا سىلەرگە شۇ كۈندە ئۆلۈم كېلىپ قالسا، دوزاختىن ساقلىنىپ قالسىلەر»^②.

يەنە بىر ھەدىستە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «بامدات ۋە شام نامىزىدىن پارىغ بولۇپلا، تەشەھھۇد ھالىتىدە ئولتۇرغان پېتى تۆۋەندىكى كەلىمىنى ئون قېتىم

① «ھىسن ھىسن».

② ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى.

ئوقۇسا، ھەر قېتىملىقىنىڭ بەدىلىگە ئون ياخشىلىق يېزىلىدۇ، ئۇنىڭ نامە-ئەئمالىدىن ئون گۇناھى ئۆچۈرىلىدۇ، ھەرقانداق يامان نەرسىدىن ۋە لەئىنەتگەردى شەيتاندىن ساقلىنىپ قالدۇ. شېرىكتىن باشقا ھەرقانداق گۇناھى ئۇنى ۋەيرانچىلىققا ئۇچرىتالمايدۇ، ئۇ مۇشۇ ئەمەلنىڭ ھۆرمىتىدىن (بۇنىڭغا ئەمەل قىلمىغانلارغا نىسبەتەن) ھەممە كىشىدىن ئەۋزەل تۇرىدۇ. بۇ كەلىمىلەر بولسا: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ» (بىر اللهتىن باشقا ھېچ مەئبۇد بەرھەق يوق. ئۇ يىگاندىدۇر، ئۇنىڭ ھېچ شېرىكى يوقتۇر. جىمى مۈلۈك ۋە جىمى ھەمدۇ-سانا ئۇنىڭغا خاستۇر. جىمى ياخشىلىق ئۇنىڭ قۇدرەت ئىلكىدىدۇر. ئۇ تىرىلدۈرىدۇ، ئۇ ئۆلتۈرىدۇ، ئۇ ھەرقانداق نەرسىگە قادىردۇر)^①.

ئۆيگە كىرگەندە ئوقۇيدىغان دۇئا

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ الْمَوْلَجِ وَخَيْرَ الْمَخْرَجِ بِسْمِ اللَّهِ وَلَجْنَا بِسْمِ اللَّهِ خَرَجْنَا وَعَلَى اللَّهِ رَبِّنَا تَوَكَّلْنَا» (ئىي الله! سەندىن خەيرلىك كىرىشىنى ۋە خەيرلىك چىقىشىنى سورايمەن. بىز اللهنىڭ نامىنى ئاتاپ كىردۇق، اللهنىڭ نامىنى ئاتاپ چىقتۇق،

① ئەھمەد رىۋايىتى.

ھەدىستە مۇنداق دېيىلدى: «ئىنسان ئۆيىدىن چىقىپ يۇقىرىقى كەلىمىنى ئوقۇسا، ئۇنىڭغا (غايىبانە) بىر نىدا كېلىدۇكى، سېنىڭ ئېھتىياجلىق نەرسىلىرىڭ تولۇقلىنىپ بولدى، سەن زىيانكارلىقتىن ساقلىنىپ قالسىەن. بۇ نىدانى شەيتان ئاڭلاپ ئۇنى ئازدۇرۇشتىن ياندىۇ (شەيتان ئۇنىڭغا ئازار بېرەلمەيدۇ)»^①.

ئاندىن ئاسمان تەرەپكە يۈزىنى قىلىپ بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَضِلَّ أَوْ أَضَلَّ أَوْ أَظْلِمَ أَوْ أَظْلَمَ أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ» (ئى ئاللاھ! ساڭا سېغىنىپ گۇمراھ بولۇپ كېتىشتىن ياكى گۇمراھ قىلىنىپ كېتىشتىن، زۇلۇم قىلىپ قويۇشتىن ياكى زۇلۇم قىلىنىپ قېلىشىمدىن، بىلمەي قېلىشتىن ياكى ماڭا بىلىنمەي قېلىشتىن پاناھ تىلەيمەن)^②.

بازارغا كىرگەندە ئوقۇيدىغان دۇئا

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ» (بىر ئاللاھتىن باشقا ھېچ مەئبۇد بەرھەق يوقتۇر، ئۇ يىگاندىدۇر،

① تىرىمىزى رىۋايىتى.

② «مىشكات».

پەرۋەردىگار بىز ئاللاھقا تەۋەككۈل قىلدۇق. بۇنى دېگەندىن كېيىن ئائىلىدىكىلەرگە سالام قىلدۇ^①. ھەزرىتى جابىر (ئاللاھ ئۇنىڭدىن رازى بولسۇن)دىن رىۋايەت قىلىندۇكى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «ئىنسان ئۆيىگە كىرىپ ئاللاھقا زىكرى ئېيتسا ۋە تاماق يەيدىغاندا، ئاللاھقا زىكرى ئېيتسا، شەيتان دوستلىرىغا: «بۇ يەردە قونغىلى بولمايدۇ، بۇلارنىڭ تامىقىدىن يېيىش مۇمكىن بولمايدۇ»، دەيدۇ. ئەگەر ئۆيىگە كىرىدىغاندا ئاللاھقا زىكرى ئېيتسا، شەيتان دوستلىرىغا: «سىلەرگە بۇ يەردە قوندىغان ئورۇن تېپىلدى»، دەيدۇ. تاماق يەيدىغاندا ئاللاھقا زىكرى ئېيتسا، شەيتان دوستلىرىغا: «سىلەرگە بۇ يەردە قوندىغان ئورۇن بىلەن بىرگە تاماق تېپىلدى»، دەيدۇ»^②.

ئۆيىدىن چىققاندا ئوقۇيدىغان دۇئا

«بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ» (مەن ئاللاھنىڭ نامىنى ئاتاپ چىقتىم، ئاللاھقا تەۋەككۈل قىلدىم، گۇناھلاردىن ساقلاش، ياخشى ئىشلارنى قىلىشقا قۇۋۋەت بېرىش پەقەت ئاللاھ تەرىپىدىندۇر)^③.

① «مىشكات».

② «مىشكات».

③ تىرىمىزى رىۋايىتى.

ئۇنىڭ ھېچ شېرىكى يوقتۇر، جىمى مۈلۈك ۋە جىمى ھەمدۇ-سانا ئۇنىڭغا خاستۇر، ئۇ تىرىلدۈرىدۇ، ئۇ ئۆلتۈرىدۇ، ئۇ ئۆزۈڭدىن تىرىك، ئۇنىڭغا ئۆلۈم كەلمەيدۇ، جىمى ياخشىلىق ئۇنىڭ قۇدرەت ئىلكىدىدۇر، ئۇ ھەرقانداق نەرسىگە قادىردۇر^①. ھەدىستە مۇنداق كېلىدۇ: «بازارغا كىرگەندە بۇ كەلىمىنى ئوقۇسا، ئۇنىڭغا نەچچە مىڭلىغان ياخشىلىق (ئىبادەتنى) يازىدۇ. ئۇنىڭ نەچچە مىڭلىغان گۇناھىنى كەچۈرۈم قىلىدۇ. ئۇنىڭ دەرىجىسىنى نەچچە مىڭ ھەسسە كۆتۈرىدۇ. ئۇنىڭغا ئاتاپ جەننەتتە بىر ئۆي بىنا قىلىدۇ»^②.

سودا قىلغاندا ئوقۇيدىغان دۇئا

«بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ السُّوقِ وَخَيْرَ مَا فِيهَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا فِيهَا، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أُصِيبَ فِيهَا يَمِينًا فَاجِرَةً أَوْ صَفْقَةً خَاسِرَةً» (مەن اللەنىڭ نامىنى ئاتاپ كىردىم. ئى اللە! سەندىن مۇشۇ بازارنىڭ ۋە مۇشۇ بازاردىكى نەرسىلەرنىڭ ياخشىلىقىنى سورايمەن. ساڭا سېغىنىپ مۇشۇ بازارنىڭ ۋە مۇشۇ بازاردىكى نەرسىلەرنىڭ يامانلىقىدىن پاناھ

① تىرمىزى، ئىبنى ماجە.

② تىرمىزى، ئىبنى ماجە رىۋايىتى.

تەلەيمەن. ئى اللە! ساڭا سېغىنىپ بۇ بازاردا يالغان قەسەم قىلىپ قېلىشىمدىن ياكى سودا-سېتىقتا زىيان تارتىپ قېلىشىمدىن پاناھ تەلەيمەن^①.

مۇھىم نۇقتا: بازاردىن قايتقاندىن كېيىن «قۇرئان كەرىم» نىڭ خالىغان يېرىدىن ئون ئايەت ئوقۇيدۇ^②.

تاماقتىن بۇرۇن ئوقۇيدىغان دۇئا

«بِسْمِ اللَّهِ وَعَلَى بَرَكَاتِهِ» (اللەنىڭ ئىسمىنى ئاتاپ اللەنىڭ بەرگەن بەرىكىتىدە (تاماق) يېيىشنى باشلايمەن)^③. ئەگەر ﴿بِسْمِ اللَّهِ﴾ دېيىشنى دەسلەپتە ئۇنتۇپ قالغان بولسا، ئېسىگە كەلگەن ھامان بۇ كەلىمىنى ئوقۇيدۇ: «بِسْمِ اللَّهِ أَوْلَهُ وَأَخْرَهُ» (بۇ (تاماق) نىڭ ئالدى-كەينىدە اللەنىڭ نامىنى ئاتىۋالدىم)^④.

مۇھىم نۇقتا: تاماق يەيدىغاندا ﴿بِسْمِ اللَّهِ﴾ دېمىسە، شەيتاننى تاماققا قاتناشتۇرغان بولىدۇ^⑤.

① «ھىسن ھەسەن».

② «ھىسن ھەسەن»، تىبرانى رىۋايىتى.

③ مۇستەدەرك رىۋايىتى.

④ تىرمىزى رىۋايىتى.

⑤ «مىشكات».

تاماقتىن كېيىن ئوقۇيدىغان دۇئا

«الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَجَعَلَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ»
(بىزنى ئوزۇقلاندۇرغان، بىزگە ئۇسسۇلۇق بەرگەن، بىزنى مۇسۇلمانلار جۇملىسىدىن قىلغان اللھقا شۇكۇر).^①

ياكى بۇنى ئوقۇيدۇ: «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هُوَ أَشْبَعَنَا وَأَرْوَأَنَا وَأَنْعَمَ عَلَيْنَا وَأَفْضَلَ» (بىزنى تويغۇزغان ۋە بىزنى قاندۇرغان ۋە بىزگە ھېسابسىز نېمەت بەرگەن اللھقا شۇكۇر).

تاماق يەيدىغاندا «بِسْمِ اللَّهِ وَعَلَى بَرَكَاتِهِ» نى ۋە تاماقتىن كېيىن «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هُوَ أَشْبَعَنَا وَأَرْوَأَنَا وَأَنْعَمَ عَلَيْنَا وَأَفْضَلَ» نى ئوقۇسا، قىيامەت كۈنى يېگەن تائامدىن سوئال قىلىنمايدۇ.^②

ياكى بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَأَطْعِمْنَا خَيْرًا مِنْهُ» (ئى اللھ! بىزگە بۇنىڭدا بەرىكەت ئاتا قىلغىن ۋە بىزگە بۇنىڭدىن ياخشىراق تائام نېسىپ ئەتكىن).^③

ياكى بۇنى ئوقۇيدۇ: «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنِي هَذَا الطَّعَامَ وَرَزَقَنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلَا قُوَّةَ» (مېنىڭ چارەمسىز ۋە كۈچ قۇۋۋىتىمىز ماڭا بۇ تاماقنى بەرگەن اللھقا شۇكۇر).^④

① ئىبنى سىننى رىۋايىتى.

② «ھىسن ھەسەن».

③ تىرمىزى رىۋايىتى.

④ «مىشكات».

داستىخاننى يىغىدىغاندا بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ غَيْرَ مَكْفِيٍّ وَلَا مُودَعٍ وَلَا مُسْتَعْنَى عَنْهُ رَبَّنَا» (تۈمەن مىڭ پاك مۇبارەك بولغان ھەمدۇ-سانالار اللھقا خاستۇر. ئى پەرۋەردىگارىمىز! بىزگە بۇ تائام يېتەرلىك بولدى، ياكى بۇ تائام بىلەن خوشلاشسۇنۇق، ياكى بۇنىڭغا مۇھتاج ئەمەس دەپ بىلمەيمىز).^①

سۈت ئىچكەندە ئوقۇيدىغان دۇئا

«اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَزِدْنَا مِنْهُ» (ئى اللھ! بىزگە بۇنىڭدا بەرىكەت ئاتا قىلغىن، بىزگە بۇنى زىيادە قىلىپ بەرگىن).^②

زىياپەت بەرگەن كىشى ھەققىدە ئوقۇيدىغان دۇئا

«اللَّهُمَّ أَطْعِمْ مَنْ أَطْعَمَنِي وَأَسْقِ مَنْ سَقَانِي» (ئى اللھ! مېنى مېھمان قىلغان كىشىنى مېھمان قىلغىن، ماڭا ئۇس-سۇلۇق بەرگەن كىشىگە ئۇسسۇلۇق بەرگىن).^③

① بۇخارى رىۋايىتى.

② تىرمىزى رىۋايىتى.

③ مۇسلىم رىۋايىتى.

ياكى بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «أَكَلْ طَعَامَكُمْ الْأَبْرَارُ وَصَلَّتْ عَلَيْكُمُ الْمَلَائِكَةُ وَأَفْطَرَ عِنْدَكُمْ الصَّائِمُونَ» (تائامىڭلارنى ياخشىلار يېدى، پەرىشتىلەر سىلەرگە رەھمەت ئوقۇدى، روزىدارلار سىلەرنىڭ ھوزۇرۇڭلاردا ئىفتار قىلدى).

بۇ كەلىمە بىلەن بىرگە ئالدىنقى دۇئانىمۇ ئوقۇيدۇ.

ساھىبخانىنىڭ ئۆيىدىن ئۇزايدىغاندا ئۇنىڭغا مۇنداق دۇئا قىلىدۇ: «اللَّهُمَّ بَارِكْ لَهُمْ فِي مَا رَزَقْتَهُمْ وَاعْفِرْ لَهُمْ وَارْحَمْهُمْ» (ئى ئاللاھ! ئۇلار (ساھىبخان)غا بەرگەن رىزىقىڭدا بەرىكەت تاتا قىلغىن، ئۇلارغا مەغپىرەت قىلغىن، ئۇلارغا رەھىم قىلغىن)①.

سۇ ئىچكەندە ئوقۇيدىغان دۇئا

سۇ ياكى شۇنىڭغا ئوخشاش نەرسىنى ئىچكەندە ئولتۇرۇپ ئىچىشى، تۈگىدەك بىر تىنقىتا ئىچمەستىن، بەلكى ئىككى ياكى ئۈچ تىنقىتا ئىچىشى ۋە قاچىغا تىنماسلىقى ھەمدە پۈۈلمەسلىكى لازىم. ئىچىدىغاندا ﴿بِسْمِ اللَّهِ﴾ دېيىشى، ئىچىپ بولغاندىن كېيىن «الْحَمْدُ لِلَّهِ» دېيىشى لازىم②.

① «مشكات».

② «مشكات».

زەمزەم ئىچكەندە ئوقۇيدىغان دۇئا

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا وَرِزْقًا وَاسِعًا وَشِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ» (ئى ئاللاھ! شۈبھىسىزكى، مەن سەندىن پايدىلىق ئىلىمنى، كەڭ رىزىقنى ۋە ھەرقانداق كېسەلدىن شىپا تېپىشنى سورايمەن)①.

دىققەت: زەمزەم سۈيىنى ئۆرە تۇرۇپ ئىچىش لازىم.

ئىفتار قىلىدىغاندا ئوقۇيدىغان دۇئا

«اللَّهُمَّ لَكَ صُومْتُ وَعَلَى رِزْقِكَ أَفْطَرْتُ» (ئى ئاللاھ! سەن ئۈچۈنلا روزا تۇتتۇم، سەن بەرگەن رىزىق بىلەن ئىفتار قىلدىم)②.

ياكى بۇ دۇئانى قىلىدۇ: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِي وَسَعَتْ كُلَّ شَيْءٍ أَنْ تَغْفِرَ لِي ذُنُوبِي» (ئى ئاللاھ! سەندىن ھەرقانداق نەرسىنى سىغدۇرىدىغان كەڭ رەھىمتىڭ بىلەن گۇناھلىرىمنى مەغپىرەت قىلىشىڭنى سورايمەن)③.

① «ھىسن ھەسەن».

② ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى.

③ «ھىسن ھەسەن».

كېيىمنى كېيىپ بولۇپ، مۇشۇ ھەمدۇ-سانانى ئوقۇسا، ئىلگىرى ۋە كېيىنكى گۇناھلىرى مەغپىرەت قىلىنىپ كېتىدۇ^①. ھەزرىتى ئۆمەر (ئەلەيھىسسالام رازى بولسۇن)دىن يېڭى كىيىم كىيگەندە ئوقۇيدىغان دۇئا ھەققىدە مۇنداق رىۋايەت باركى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «كىمكى يېڭى كىيىم كىيىپ، تۆۋەندىكى دۇئانى ئوقۇسا، ئاندىن كونا كىيىمنى سەدىقە قىلسا، ھاياتىدا ۋە ئۆلگەندىن كېيىن (ئۇ) ئاللىنىڭ ساقلىشىدا ۋە ئاللىنىڭ يوشۇرۇشىدا تۇرىدۇ، يەنى ئاللى تەلى ئۆنى مۇسبەتلەردىن ساقلايدۇ ھەم ئۇنىڭ گۇناھلىرىنى يوشۇرىدۇ. بۇ دۇئا بولسا: «اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ كَمَا كَسَوْتَنِيهِ أَسْئَلُكَ خَيْرَهُ وَخَيْرَ مَا صُنِعَ لَهُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ وَشَرِّ مَا صُنِعَ لَهُ» (ماڭا كىيىم كىيىدۇرگەن ئاللىقا شۇكۇر. ئى ئاللى! مەن سەندىن شۇ كىيىمنىڭ ياخشىلىقىنى ۋە شۇ كىيىمدە قىلىنغان نەرسىنىڭ ياخشىلىقىنى سورايمەن. ئى ئاللى! ساڭا سېغىنىپ شۇ كىيىمنىڭ يامانلىقىدىن ۋە شۇ كىيىمدە قىلىنغان نەرسىنىڭ يامانلىقىدىن پاناھ تىلەيمەن)^②.

مۇھىم نۇقتا: قاچانكى يېڭى كىيىمنى سالىدىغاندا ﴿بِسْمِ اللَّهِ﴾ دەپ سالسا، شۇ كەلىمىنىڭ ھۆرمىتىدىن شەي-تان ئۇنىڭ ئەۋرىتىگە قارىيالمايدۇ^③.

① «مشكات».
② «مشكات».
③ «ھىسن ھەسەن».

ئىفتاردىن كېيىن بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «ذَهَبَ الظَّمُّ وَابْتَلَّتِ الْعُرُوقُ وَثَبَتَ الْأَجْرُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ» (ئۆسسۈزلۈك كەتتى، تومۇرلار ھۆللەشتى. ئاللى خالىسا ساۋاب قارار تېپىپ بولىدۇ)^①.

ئىفتارلىق بەرگەن كىشى ھەققىدە ئوقۇيدىغان دۇئا

«أَفْطَرَ عِنْدَكُمْ الصَّائِمُونَ وَآكَلَ طَعَامَكُمْ الْأَبْرَارُ وَصَلَّتْ عَلَيْكُمُ الْمَلَائِكَةُ» (روزىدارلار سىلەرنىڭكىدە ئىفتار قىلدى، تائامىڭلارنى ياخشىلار يېدى، پەرىشتىلەر سىلەرگە مەغپىرەت تەلەپ قىلدى)^②.

كىيىم كىيگەندە ئوقۇيدىغان دۇئا

كىيىم كىيگەندە بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَسَانِي هَذَا وَرَزَقَنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ وَلَا قُوَّةٍ» (مېنىڭ چارەمسىز ۋە مېنىڭ كۈچ-قۇۋۋىتىمىسىز ماڭا بۇ كىيىمنى بەرگەن ئاللىقا شۇكۇر).

① ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى.
② ئىبنى ماجە.

يېڭى كىيىم كىيگەن مۇسۇلماننى كۆرسە ، مۇنداق دۇئا قىلىدۇ: «تُبَيِّئِي وَيُخَلِّفُ اللَّهُ» (الله ئۆمرۈڭنى بۇ كىيىمدىن ئۇزۇن قىلغاي ، الله ساڭا يەنە كىيىم بەرگەي)①.

ئەينەككە قارىغاندا ئوقۇيدىغان دۇئا

«اللَّهُمَّ كَمَا أَحْسَنْتَ خَلْقِي فَحَسِّنْ خُلُقِي» (ئى الله! سۈر-
تىمنى گۈزەل قىلغىنىڭدەك ، ئەخلاقىمنىمۇ گۈزەل قىلغىن)②.

بىرەر ئايالنى نىكاھىغا ئالغاندا ياكى بىرەر ئۇلاغ سېتىۋالغاندا ئوقۇيدىغان دۇئا

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْئَلُكَ خَيْرَهَا وَخَيْرَ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ، وَأَعُوذُ بِكَ
مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ» (ئى الله! سەندىن بۇنىڭ ياخشىلىقىنى ۋە سەندىن بۇنىڭدا ياراتقان تەبىئىي خۇلق-ئادەت-
نىڭ ياخشىلىقىنى سورايمەن. ئى الله! ساڭا سېغىنىپ بۇنىڭ
شەرىرى (يامانلىقى)دىن ۋە سەن بۇنىڭدا ياراتقان تەبىئىي خۇلق-
ئادەتنىڭ شەرىرىدىن پاناھ تىلەيمەن)③.

① ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى.

② «ھىسن ھەسنى».

③ «ھىسن ھەسنى».

مۇھىم نۇقتا: بۇ دۇئانى ئوقۇپ ، رەپقە سىنىڭ ماڭلاي
چىچىدىن تۇتۇپ تۇرۇپ ، بەرىكەت بىلەن دۇئا قىلىدۇ. ئەگەر
تۈگە سېتىۋالغان بولسا ، لوككىسىنى تۇتۇپ تۇرۇپ ، مەزكۇر
دۇئانى قىلىدۇ①.

يېڭىدىن توي قىلغان يىگىتنىڭ ھەققىدە قىلىدىغان دۇئا

«بَارَكَ اللَّهُ لَكَ وَبَارَكَ عَلَيْكُمَا وَجَمَعَ بَيْنَكُمَا فِي خَيْرٍ» (الله ساڭا
بەرىكەت ئاتا قىلسۇن ، ئىككىڭلارغا بەرىكەتنى نازىل قىلسۇن ،
ئاراڭلارنى خەيرلىك قىلسۇن)②.

ئايالى بىلەن بىر تۆشەكتە بول- دىغاندا ئوقۇيدىغان دۇئا

«بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُمَّ جَنِّبْنَا الشَّيْطَانَ وَجَنِّبِ الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْتَنَا»
(اللهنىڭ ئىسمى بىلەن باشلايمەنكى ، ئى الله! بىزنى شەيتاندىن
يىراق قىلغىن ، سەن بىزگە ئاتا قىلىدىغان پەرزەنتىنىمۇ
شەيتاندىن يىراق قىلغىن).

① ئەبۇ داۋۇد ، ئىبنى ماجە رىۋايىتى.

② ئەھمەد ، تىرمىزى رىۋايىتى.

بۇ دۇئانى قىلىپ ئاندىن ئورۇن قوشسا، شۇ قېتىم پەرزەنت بېرىلىش نېسىپ بولسا، شەيتان ئۇ بالغا ھەرگىز زىيان يەتكۈزەلمەيدۇ^①.

مۇھىم نۇقتا: بۇ ئەمەلنى چوقۇم بەجا كەلتۈرۈشى (ئوقۇشى) لازىم. چۈنكى ئورۇن قوشىدىغاندا اللەنىڭ نامىنى تىلغا ئالمىسا، شەيتاننىڭ نۇتقە (مەنى) سىمۇ ئەرنىڭ نۇتقىسى بىلەن قوشۇلۇپ ئىچىگە يۈرۈپ كېتىدۇ^②.

مەنى يۈرگەندىن كېيىن كۆڭلىدە بۇ دۇئانى قىلىدۇ: «اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْ لِلشَّيْطَانِ فِيمَا رَزَقْتَنِي نَصِيبًا» (ئى اللە! ماڭا ئاتا قىلىدىغان پەرزەنتتە شەيتانغا ھېچبىر نېسىپنى قىلمىغىن)^③.

مۇھىم نۇقتا: تۇغۇلغان بوۋاقنىڭ يەتتىنچى كۈنى ئىس-مىنى قويۇپ ئەقىقە (ئوغۇل بالا ئۈچۈن ئىككى مال، قىز بالا ئۈچۈن بىر مال ئۆلتۈرۈپ، يوقسۇللارغا بېرىلىدىغان سەدىقە) قىلىدۇ^④.

مۇھىم نۇقتا: قاچانكى بالا تۇغۇلسا، اللە تەئالىنىڭ ياخشى بەندىلىرىدىن بىرەرسىنىڭ ھۇزۇرىغا ئەكېلىپ بەرىكەت بىلەن دۇئا قىلدۇرغاي ھەم خورما ياكى شۇنىڭغا ئوخشاش بىر نەرسە بىلەن شۇ كىشىگە ئېغىزلاندۇرغاي^⑤.

① بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى.

② «ھىسن ھەسنىن».

③ «ھىسن ھەسنىن».

④ «ھىسن ھەسنىن».

⑤ «ھىسن ھەسنىن».

مۇھىم نۇقتا: بالغا تىل چىقسا ئالدى بىلەن «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» نى ئۆگەتكەي ھەم بۇ ئايەتنىمۇ ياد ئالدۇرغاي: «وَقُلْ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُن لَّهُ شَرِيكٌ فِي الْمَلِكِ وَلَمْ يَكُن لَّهُ وَلِيٌّ مِّنَ الدُّنْيَا وَكَبْرَهُ تَكْبِيرًا ﴿١٠٠﴾» «ئېيتقىنكى، جىمى ھەمدۇ-سانا بالىسى بولۇشتىن پاك بولغان، سەلتەنتىدە شې-رىكى بولمىغان، خارلىقتىن قۇتۇلۇش ئۈچۈن دوستقا مۇھتاج بول-مىغان (خار بولمىغان، ياردەمچىگە مۇھتاج بولمىغان) اللەقا خاس-تۇر. اللەنى مۇكەممەل رەۋىشتە ئۇلۇغلىغىن»^①.

ئاي كۆرگەندە ئوقۇيدىغان دۇئا

«أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّ هَذَا» (اللەقا سېغىنىپ بۇنىڭ يامانلى-قىدىن پاناھ تىلەيمەن)^②.

يېڭى ئايىنى كۆرسە بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «اللَّهُمَّ أَهْلَهُ عَلَيْنَا بِالْإِيمَانِ وَالْإِيمَانِ وَالسَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ وَالتَّوْفِيقِ لِمَا تُحِبُّ وَتَرْضَى رَبِّي وَرَبِّكَ اللَّهُ» (ئى اللە! بۇ ئايىنى بىزگە بەرىكەت، ئىمان، سالامەت-لىك ۋە ئىسلام بىلەن، شۇنداقلا ئۈزۈك ياقىتۇرغان ۋە رازى

① 17- سۈرە بەنى ئىسرائىل، «ھىسن ھەسنىن».

② تىرمىزى رىۋايىتى.

بولغان ئەمەل ئىبادەتلەرگە تەۋپىق قىلىش بىلەن چىقارغىن. ئى
ھىلال ئاي! ئىككىمىزنىڭ پەرۋەردىگارى بىر ئاللاھتۇر! ①

سەپەر دۇئاسى

بىرسىنى ئۇزاتقىلى چىققاندا بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «أَسْتَوِدِعُ
اللَّهُ دِينَكَ وَأَمَانَتَكَ وَخَوَاتِيمَ عَمَلِكَ» (دىنىڭنى، ئىشەنچىڭنى ۋە
ئىشىڭنىڭ تۈگەنچىسىنى ئاللاھقا تاپشۇردۇم) ②.

ئەگەر ئۇ سەپەرگە ئاتالسا بۇ دۇئانىمۇ قىلىدۇ: «رَوَدَكَ اللَّهُ
التَّقْوَى وَغَفَرَ لَكَ ذَنْبَكَ وَيَسِّرَ لَكَ الْخَيْرَ حَيْثُ كُنْتَ» (اللە ساڭا
تەقۋالىقنى ئوزۇقلۇق قىلىپ بەرسۇن، گۇناھىڭنى مەغپىرەت
قىلسۇن، نەدە بولساڭ خەيرلىكىڭنى ئاسان قىلىپ بەرسۇن) ③.

سەپەرگە يۈرۈپ كەتكۈچىنىڭ ھەققىدە مۇنداق دۇئا قىلىدۇ: «اللَّهُمَّ اطْوِ لَهُ الْبُعْدَ وَهَوِّنْ عَلَيْهِ السَّفَرَ» (ئى اللە! ئۇنىڭ
(سەپەر) يولىنى قاتلاپ، ئاسان بېسىپ بولىدىغان قىلغىن،
ئۇنىڭغا سەپەر ئاسانچىلىقىنى يارىتىپ بەرگىن) ④.

① ئىبنى ھىببان رىۋايىتى.

② تىرمىزى رىۋايىتى.

③ تىرمىزى رىۋايىتى.

④ تىرمىزى رىۋايىتى.

سەپەرگە چىققۇچى ئۇزاتقۇچىلارغا قارىتا مۇنداق دۇئا
قىلىدۇ: «أَسْتَوِدِعُكُمْ اللَّهُ الَّذِي لَا تَضِيْعُ وَدَائِعُهُ» (سىلەرنى تاپ-
شۇرۇلغان شەيئىلەر زايىا بولۇپ كەتمەيدىغان ئاللاھقا تاپ-
شۇردۇم) ①.

سەپەرنى ئىرادە قىلسا بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «اللَّهُمَّ بِكَ
أَصُولُ وَبِكَ أَحْوَالُ وَبِكَ أَسِيرُ» (ئى اللە! سېنىڭ ياردىمىڭ بى-
لەنلا (دۈشمەنلەرگە) ھۇجۇم قىلىمەن، سېنىڭ ياردىمىڭ بى-
لەنلا (دۈشمەنلەرنى) چېكىندۈرۈشكە تەدبىر قوللىنىمەن.
سېنىڭ ياردىمىڭ بىلەنلا سەپەرگە ئاتلىنىمەن) ②.

قاچانكى ئۇلاغقا مىنگىلى ئۈزەڭگىگە پۈتتى سالىسا،
﴿بِسْمِ اللَّهِ﴾ دەيدۇ. قاچانكى ئۇلاغ ئۈستىدە ئولتۇرۇپ بولسا
﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ﴾ دەيدۇ، ئاندىن بۇ ئايەتنى ئوقۇيدۇ: ﴿سُبْحَانَ
الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ ﴿٣٦﴾ وَإِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا
لَمُنْقَلِبُونَ ﴿٣٧﴾﴾ «بىزگە بۇنى بويسۇندۇرۇپ بەرگەن زات
پاكتۇر. بىز ئۇنىڭغا (مىنىشكە) قادىر ئەمەس ئىدۇق، بىز
ھەقىقەتەن پەرۋەردىگارىمىزنىڭ دەرگاھىغا قايتقۇچىلارمىز» ③.

بۇنىڭدىن كېيىن ئۈچ قېتىم «الْحَمْدُ لِلَّهِ»، ئۈچ قېتىم «اللَّهُ
أَكْبَرُ»، دەپ بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «سُبْحَانَكَ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي

① «ھىسن ھەسەن».

② «ھىسن ھەسەن».

③ 43- سۈرە زۇخۇف.

فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ» (ئى اللہ! سەن پاك-
تۇرسەن. ھەقىقەتەن مەن ئۆز نەپسىمگە زۇلۇم قىلدىم، مېنى
كەچۈرۈم قىلغىن. جەزمەنكى، گۇناھلارنى سەندىن باشقا
ھېچكىم كەچۈرۈم قىلالمايدۇ).

بۇنى ئوقۇپ بولۇپ، تەبەسسۇم قىلىشىمۇ مۇستەھەب
(ياخشى) تۇر.

قاچانكى سەپەرگە ئاتلانسا بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «اللَّهُمَّ اِنَّا
نَسْئَلُكَ فِي سَفَرِنَا هَذَا الْبِرَّ وَالتَّقْوَى وَمِنَ الْعَمَلِ مَا تَرْضَى، اللَّهُمَّ
هُونْ عَلَيْنَا سَفَرَنَا هَذَا وَاطْوِرْ لَنَا بُعْدَهُ، اللَّهُمَّ اَنْتَ الصَّاحِبُ فِي
السَّفَرِ وَالْخَلِيفَةُ فِي الْاَهْلِ، اللَّهُمَّ اِنِّي اَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعْثَاءِ السَّفَرِ
وَكَآبَةِ الْمُنْظَرِ وَسَوْءِ الْمُنْتَقَلِبِ فِي الْمَالِ وَالْاَهْلِ، وَاَعُوذُ بِكَ مِنْ
الْحَوْرِ بَعْدَ الْكُورِ وَدَعْوَةِ الْمَظْلُومِ» (ئى اللہ! سەندىن بۇ سەپەر-
رىمىزدە ياخشىلىق ۋە تەقۋالىقنى سورايمىز، سەن رازى بول-
دىغان ئەمەلنى سورايمىز. ئى اللہ! بۇ سەپەرنى بىزگە ئاسان
قىلغىن، سەپەر يولىنى قاتلاپ، بىزنى مەنزىلىمىزگە تېز يەت-
كۈزگىن. ئى اللہ! سەن سەپەردە بىزنىڭ ھەمراھىمىزدۇرسەن،
ئائىلىمىزدە خەلىپە (ئورۇن باسارمىز) دۇرسەن. ئى اللہ! ساڭا
سېغىنىپ سەپەرنىڭ مۇشەققىتىدىن، كۆڭۈلىمىز ھالەتتە قاي-
تىپ قېلىشتىن، دەسلەپتە پايدا ئېلىپ كېيىن زىيان تارتىش-

تىن ۋە زۇلۇم چەككەن كىشىنىڭ دۇئايىبەت قىلىۋېتىشتىن
پاناھ تىلەيمەن) ④.

مۇھىم نۇقتا: سەپەرگە ئاتلىنىشتىن ئىلگىرى ئۆيدە
ئىككى رەكئەت نەفلە ناماز ئوقۇشى مۇستەھەبتۇر ②.

مۇھىم نۇقتا: دوڭگە ئۆرلىسە «اللَّهُ أَكْبَرُ»، دوڭدىن پەس-
كە چۈشسە «سُبْحَانَ اللَّهِ» دەيدۇ. ئېقىۋاتقان سۇ كېچىكىدىن
كېسىپ ئۆتسە، «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ» دەيدۇ.
ئەگەر ئۇلاغ پۈتلىشىپ كەتسە ياكى نەپىسى بۇغۇلۇپ
قالسا ﴿بِسْمِ اللَّهِ﴾ دەيدۇ ③.

دېڭىزدا قاتنىغاندا بۇنى ئوقۇيدۇ: ﴿بِسْمِ اللَّهِ حَجْرُهَا وَمُرْسَاهَا
إِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ ⑤ «وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ
جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَالسَّمَوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ
سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ ⑥ «كېمىنىڭ مېڭىشى ۋە
توختىشى اللەنىڭ ئىسمى بىلەندۇر. شۇبەھسىزكى، مېنىڭ پەرۋەرد-
گارىم (تەۋبە قىلغۇچىلارنىڭ گۇناھىنى) ھەقىقەتەن مەغپىرەت قىل-
غۇچىدۇر، (مۇئىمىنلەرگە) ناھايىتى مېھرىباندۇر» ④. «ئۇلار اللەنى
ھەقىقىي رەۋىشتە تونۇمىدى. قىيامەت كۈنى زېمىن پۈتۈنلەي

① مۇسلىم رىۋايىتى.

② ئىمام نەۋەۋىينىڭ «كىتابۇل ئەزكار» دىكى ھەدىسى.

③ «ھىسن ھەسەن».

④ 11- سۇرە ھۇد، «ھىسن ھەسەن».

اللهنىڭ چاڭگىلىدا بولىدۇ. ئاسمانلار اللهنىڭ ئوڭ قولىدا قاتلىنىپ تۇرىدۇ، الله ئۇلار (يەنى مۇشرىكلار) نىڭ شېرىك كەلتۈرگەن نەرسىلىرىدىن پاكىتۇر ۋە ئۈستۈندۇر»^①.

قاچانكى بىرەر مەنزىلگە چۈشسە، بۇ كەلىمىنى ئوقۇيدۇ: «أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ» (اللهنىڭ پۈتۈن كەلىمىلىرى بىلەن اللهنىڭ ياراتقان مەخلۇقلىرىنىڭ يامانلىقىدىن پاناھ تىلەيمەن). بۇ كەلىمىنى ئوقۇش بىلەن، شۇ يەردىن كۆچۈپ كەتكىچىلىك، ئۇنىڭغا ھېچقانداق نەرسە زىيان يەتمەي كۈزەلمەيدۇ»^②.

سەپەردە مەھەللە كۆرۈنسە بۇنى ئوقۇيدۇ: «اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَمَا أَظْلَلْنَ، وَرَبَّ الْأَرْضِينَ السَّبْعِ وَمَا أَقْلَلْنَ، وَرَبَّ الشَّيَاطِينِ وَمَا أَضَلَلْنَ، وَرَبَّ الرِّيَّاحِ وَمَا ذَرَيْنَ، فَإِنَّا نَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ وَخَيْرِ أَهْلِهَا، وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ أَهْلِهَا وَشَرِّ مَا فِيهَا» (ئى يەتتە قات ئاسمان ۋە ئۇنىڭ ئاستىدىكى نەرسىلەرنىڭ پەرۋەردىگارى! ئى يەتتە قات زېمىن ۋە ئۇنىڭ ئۈستىدىكى نەرسىلەرنىڭ پەرۋەردىگارى! ئى شەيتانلار ۋە ئۇ ئازدۇرغانلارنىڭ پەرۋەردىگارى! ئى شامالار ۋە ئۇ ئۆچۈرۈۋاتقان نەرسىلەرنىڭ پەرۋەردىگارى! بىز سەندىن مۇشۇ مەھەللەنىڭ ياخشىلىقى ۋە ئۇنىڭ ئەھلىنىڭ ياخشىلىقىنى سورايمىز. ساڭا

① 39- سۈرە زۇمەر، «ھىسن ھەسەن».

② مۇسلىم رىۋايىتى.

سېغىنىپ ئۇ مەھەللەنىڭ يامانلىقى ۋە ئۇنىڭ ئەھلىنىڭ يامانلىقىدىن ۋە ئۇ مەھەللەنىڭ ئىچىدىكى نەرسىلەرنىڭ يامانلىقىدىن پاناھ تىلەيمىز»^①.

بىرەر شەھەر ياكى بىرەر مەھەللەگە كىرگەندە، ئۈچ قېتىم بۇنى دەيدۇ: «اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهَا» (ئى الله! بۇ مەھەللەدە بىزگە بەرىكەت ئاتا قىلغىن)^②.

ياكى بۇنى دەيدۇ: «اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا جَنَاهَا وَحَبِيبًا إِلَى أَهْلِهَا وَحَبِيبًا صَالِحِي أَهْلِهَا إِلَيْنَا» (ئى الله! بىزگە بۇ يەرنىڭ يەل-يېمىشى-لىرىنى رىزىق قىلىپ بەرگىن، بۇ يەردىكى ئاھالىنىڭ كۆڭلىگە بىزنى دوست (چىرايلىق) كۆرسەتكىن، بۇ يەردىكى ياخشى-لارنى دوست تۇتۇشنى كۆڭلىمىزگە سالغىن)^③.

يول ئۈستىدە كېچە بولۇپ قالسا، بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «يَا أَرْضُ! رَبِّي وَرَبُّكَ اللَّهُ، أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّكَ وَشَرِّ مَا خُلِقَ فِيكَ وَشَرِّ مَا يَدِبُّ عَلَيْكَ، وَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ أَسَدٍ وَأَسْوَدٍ وَمِنْ الْحَيَّةِ وَالْعَقْرَبِ وَمِنْ شَرِّ سَاكِنِي الْبَلَدِ، وَمِنْ وَالِدٍ وَمَا وَلَدَ» (ئى زېمىن! مېنىڭ ۋە سېنىڭ پەرۋەردىگارىڭ بىر اللهتۇر. اللهقا سېغىنىپ سېنىڭ يامانلىقىڭدىن، سېنىڭ ئىچىڭدە يارىتىلغان نەرسىلەرنىڭ ۋە سېنىڭ ئۈستۈڭدە ماڭدىغان نەرسىنىڭ

① ئىبنى ھىبىان رىۋايىتى.

② تىبرانى رىۋايىتى.

③ تىبرانى رىۋايىتى.

يامانلىقىدىن پاناھ تىلەيمەن. اللھقا سېغىنىپ شىردىن، ئەج-
دىھادىن، يىلاندىن، چاياندىن، بۇ شەھەردە تۇرغۇچىلارنىڭ
يامانلىقىدىن، ئاتىدىن ۋە پەرزەنتلەردىن پاناھ تىلەيمەن^①.

يول ئۈستىدە كېتىۋاتقاندا، سەھەر ۋاقتى بولسا بۇنى
ئوقۇيدۇ: «سَمِعَ سَامِعٌ بِحَمْدِ اللَّهِ وَنِعْمَتِهِ وَحُسْنِ بِلَاغِهِ عَلَيْنَا رَبَّنَا
صَاحِبِنَا وَأَفْضَلِ عَلَيْنَا عَانِدًا بِاللَّهِ مِنَ النَّارِ» (ئاڭلىغۇچى اللھقا
ھەمدۇ-سانا ئېيتقانلىقىمىزنى ئاڭلىدى، ئۇنىڭ نېمىتىگە
ھەمدۇ-سانا ئېيتقانلىقىمىزنى ۋە ئۇنىڭ بىزگە ياخشى نەرسى-
لەرنى بەخش ئەتكەنلىكىگە ھەمدۇ-سانا ئېيتقانلىقىمىزنىمۇ
ئاڭلىدى. ئى پەرۋەردىگارمىز! بىزگە ھەمراھ بولغىن، بىزگە
پەزلى ئاتا قىلغىن، بۇ دۇئانى قىلىۋاتقىنىمدا، اللھقا سېغىنىپ
دوزاختىن پاناھ تىلەيمەن^②.)

بەزى رىۋايەتلەردە، بۇ كەلىمىنى يۇقىرى ئاۋاز بىلەن ئۈچ
قېتىم ئوقۇيدۇ، دېيىلىدۇ.

مۇھىم نۇقتا: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن:
«يولۇچى سەپىرى ئۈستىدە دۇنياۋىي گەپ-سۆز ۋە ئىش-
كۈچلەردىن دىلىنى خالىي تۇتۇپ، ئەس-يادى اللھتا بولسا،
ئۇنىڭ بىلەن پەرىشتە بىللە يۈرىدۇ (تۇرىدۇ). ئەگەر ئۇ ناخشا-
مۇزىكا ۋە بىمەنە رومان ياكى شۇنىڭغا ئوخشاش بەھۇدە مەش-

① ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى.

② مۇسلىم رىۋايىتى.

غۇلات بىلەن شۇغۇللانسا، ئۇنىڭ بىلەن شەيتان بىللە
يۈرىدۇ (تۇرىدۇ)»^①.

سەپەردە دۈشمەن ياكى ئۇنىڭ غەيرىدىن قورقسا، سۈرە
قۇرەيشنى ئوقۇش لازىم^②.

مۇھىم نۇقتا: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ھەزرىتى جۈبەير
ئىبنى مۇتىم (اللھ ئۇنىڭدىن رازى بولسۇن)غا سەپەردە بۇ بەش
سۈرنى ئوقۇشقا يوليورۇق بەردى: 1) ﴿قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ﴾،
2) ﴿إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ﴾، 3) ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾، 4) ﴿قُلْ
أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ﴾، 5) ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾. ھەر بىر
سۈرنى ﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾ بىلەن باشلايدۇ ۋە ﴿قُلْ
أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾ تۈگىگەندىمۇ ﴿بِسْمِ اللَّهِ﴾نى ئوقۇيدۇ. شۇنىڭ
بىلەن ﴿بِسْمِ اللَّهِ﴾ ئالتە قېتىم بولىدۇ.

ھەزرىتى جۈبەير ئىبنى مۇتىم (اللھ ئۇنىڭدىن رازى بول-
سۇن)نىڭ ئېيتىشىچە: بەزىدە باي كىشىلەر بىلەنمۇ سەپەرگە
چىقىپ قالاتتىم. يول خىراجىتىم ھەمراھلىرىمغا نىسبەتەن
خېلى كەم ئىدى. ئەھۋالىم ناھايىتى ناچار ئىدى. لېكىن، سەپ-
رىمدە بۇ بەش سۈرنى ئوقۇشنى ئادەت قىلغاندىن كېيىن،
ئۆيۈمگە قايتىپ كەلگىچىلىك جىمى ھەمراھلىرىمدىن ئەھۋالىم

① «ھىسن ھەسەن».

② بەزى ئۇلۇغلار بۇنى تەجرىبىدىن ئۆتۈپ مۇۋەپپەقىيەتلىك بولدى دېدى.

ياخشى بولدى. يول خىراجىتىمۇ يېنىمدا ھەممىسىنىڭكىدىن
زىيادە ئېشىپ تۇردى^①.

سەپەردىن قايتىدىغاندا قىلىدىغان ئەمەللەر

سەپەردىن قايتىدىغاندا، سەپەرگە ماڭغاندا ئوقۇيدىغان
دۇئالارنى ئوقۇيدۇ. يەنى: «اللَّهُمَّ إِنَّا نَسئَلُكَ فِي سَفَرِنَا هَذَا الْبِرَّ
وَالْتَّقْوَى...». قاچانكى قايتىش ئۈچۈن يولغا چىقسا، سەپەرنىڭ
بىر قانچە دۇئالىرى ۋە سۈننەت بولغان ئەمەللەرنى خىيالىغا
كەلتۈرگەن ھالدا ھەر بىر دۈگگە ئۆرلىگەندە «اللَّهُ أَكْبَرُ» نى ئۈچ
قېتىم دەپ، ئاندىن بۇ كەلىمىنى ئوقۇيدۇ: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ
لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ أَيُّوبُ
تَائِبُونَ عَابِدُونَ سَاجِدُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ صَادِقَ اللَّهِ وَعَدَّهُ وَنَصَرَ
عَبْدَهُ وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ» (بىر ئاللاھتىن باشقا ھېچ مەئبۇد
بەرھەق يوقتۇر، ئۇ يىگانىدۇر، ئۇنىڭ ھېچ شېرىكى يوقتۇر،
جىمى مۈلۈك ۋە جىمى ھەمدۇ-سانا ئۇنىڭغا خاستۇر، ئۇ
ھەرقانداق نەرسىگە قادىردۇر. بىز قايتقۇچىدۇرمىز، تەۋبە قىل-
غۇچىدۇرمىز، (اللەقا) قۇلچىلىق قىلغۇچىدۇرمىز، سەجدە
قىلغۇچىدۇرمىز، پەرۋەردىگار بىزغا ھەمدۇ-سانا ئېيتقۇچى-

① «ھىسن ھەسنى».

دۇرمىز. اللە ئۆز ۋەدىسىنى راست قىلدى، بەندىسىگە ياردەم
قىلدى. دۈشمەن كۈچلىرىنى ئۆزى يالغۇز مەغلۇپ قىلدى^①.
سەپەردىن قايتقانلار بىر شەھەر ياكى بىر مەھەللىگە
كىرسە، بۇنى ئوقۇيدۇ: «أَيُّوبُ تَائِبُونَ عَابِدُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ»
(بىز قايتقۇچىدۇرمىز، تەۋبە قىلغۇچىدۇرمىز، (اللەقا) قۇلچىلىق
قىلغۇچىدۇرمىز، پەرۋەردىگار بىزغا ھەمدۇ-سانا ئېيتقۇچى-
دۇرمىز)^②.

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ سەپەردىن قايتسا، شەھەرگە
چاشگاھ ۋاقتىدا كىرىدىغان ئادىتى بار ئىدى. ئەۋۋەل مەس-
جىدكە كىرىپ ئىككى رەكئەت نەفلە ناماز ئوقۇيتتى، مەس-
جىدتە بىردەم تۇرۇپ، ئاندىن ئۆيىگە قەدەم تەشرىپ قى-
لاتتى^③.

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام پەيشەنبە كۈنى سەپەرگە
چىقىشىنى ياخشى كۆرەتتى^④.

سەپەردىن قايتىپ ئۆيىگە كىرسە بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ:
«أَوْيَا أَوْيَا لِرَبِّنَا تَوْبًا لَا يُعَادِرُ عَلَيْنَا حَوْبًا» (مەن قايتتىم، مەن
قايتتىم، بىزگە ھېچقانداق گۇناھنى قويماي مەغپىرەت قىل-
ئۇيتىدىغان پەرۋەردىگار بىز ئالدىدا تەۋبە قىلىمەن)^⑤.

① «مىشكات».

② «ھىسن ھەسنى».

③ بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى.

④ بۇخارى رىۋايىتى.

⑤ «ھىسن ھەسنى»، ئەبۇ يەئلا رىۋايىتى.

دۈشمەندىن قورققاندا ئوقۇيدىغان دۇئا

«اللَّهُمَّ اِنَّا نَجْعَلُكَ فِي نُحُورِهِمْ وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شُرُورِهِمْ» (ئى
 اللہ! بىز سېنى (بۇ) دۈشمەنلەرنىڭ قەلبىدە قىلىمىز. ساڭا
 سېغىنىپ بۇ دۈشمەنلەرنىڭ يامانلىقىدىن پاناھ تىلەيمىز)①.

دۈشمەن مۇھاسىرىگە ئېلىۋالغاندا ئوقۇيدىغان دۇئا

«اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتِنَا وَامْنِ رَوْعَاتِنَا» (ئى اللہ! بىزنىڭ ئابىرۇيدى-
 مىزنى ساقلىغىن، قورقۇنچىمىزنى كەتكۈزۈپ، ئامان قىل-
 غىن)②.

سورۇندىن قوپقاندىن كېيىن ئوقۇيدىغان دۇئا

«سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ
 وَأَتُوبُ إِلَيْكَ» (ئى اللہ! سەن پاك تۇرسەن، ساڭا ھەمدۇ-سانا
 ئېيتىمەن، سەندىن باشقا ھېچ مەئبۇد بەرھەق يوق دەپ

① ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى.

② «ھىسن ھەسەن».

مېيىپ ياكى پېشكەللىككە ئۇچرىغان كىشىنى كۆرگەندە ئوقۇيدىغان دۇئا

«الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَانِي مِمَّا ابْتَلَاكَ بِهِ وَفَضَّلَنِي عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ
 خَلَقَ تَفْضِيلًا» (سېنى مۇپتىلا قىلغان بالادىن مېنى سالامەت
 قىلغان، ياراتقان مەخلۇقاتلىرىنىڭ نۇرغۇنلىرىدىن مېنى ئۆس-
 تۇن قىلغان اللہقا ھەمدۇ-سانا ئېيتىمەن).

بۇنىڭ خاسىيىتى مۇنداق: بۇنى ئوقۇش بىلەن ھېلىقى
 كىشىگە يەتكەن مۇسبەت ۋە پېشكەللىك، ئۇنىڭغا (يەنى
 دۇئانى ئوقۇغۇچىغا) يەتمەيدۇ①.

مۇھىم نۇقتا: بىرسىنىڭ مۇشۇنداق بىر مۇسبەتكە يولۇ-
 قۇپ قالغىنىنى كۆرسە، ئۇنى رەنجىتىپ قويماستىكى ئۈچۈن بۇ
 دۇئانى مەخپىي ئوقۇيدۇ. ئەگەر ئۇ گۇناھقا مۇپتىلا بولۇپ قالغان
 بولسا، ئۇنىڭغا ئىبەرەت بولسۇن ئۈچۈن ئاشكارا ئاۋاز بىلەن
 ئوقۇيدۇ.

مۇسۇلماننىڭ كۈلگىنىنى كۆرگەندە ئوقۇيدىغان دۇئا

«أَضْحَكَ اللَّهُ سِنِّيَّ» (اللہ سېنى كۈلدۈرۈپ تۇرسۇن)②.

① «مشكات».

② بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى.

گۇۋاھلىق بېرىمەن، سەندىن كەچۈرۈم سورايمەن، ئالدىڭدا تەۋبە قىلمەن).

سورۇندا ياخشى گەپ-سۆزلەر بولسا، بۇ كەلىمە ئۇ كىشىگە مۆھۈر بولىدۇ. ئەگەر سورۇندا بەھۇدە گەپلەر بولسا، بۇ كەلىمە ئۇنىڭ كاپارىتى بولىدۇ^①.

بەزى رىۋايەتلەردە «بۇ كەلىمىنى ئۈچ قېتىم دەيدۇ» دې-يىلدى.

بىر ئىشتىن پەرىشان بولغاندا ئوقۇيدىغان دۇئا

«اللَّهُمَّ رَحْمَتِكَ أَرْجُو فَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ وَأَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ» (ئىيى اللھ! سېنىڭ رەھمەت-تىڭنى ئۈمىد قىلىمەن، بىردەممۇ مېنى نەپسىمنىڭ مەيلىگە قويۇۋەتمىگىن، مېنىڭ ئىشىمنىڭ ھەممىسىنى تۈزەتكىن، سەن-دىن باشقا ھېچ مەنبۇد بەرھەق يوق)^②.

ياكى بۇنى ئوقۇيدۇ: «حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ» (اللھ بىزگە كۇپايىدۇر، ئۇ نېمىدېگەن ياخشى ۋەكىل، اللھ بىزگە كۇپايىدۇر، ئۇ نېمىدېگەن ياخشى ۋەكىل).

① تىرىمىزى رىۋايىتى. «تەرغىب».

② «ھىسن ھەسەن».

ياكى بۇنى ئوقۇيدۇ: «اللَّهُ رَبِّي لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا» (اللھ مېنىڭ پەرۋەردىگارىمدۇر، مەن ئۇنىڭغا ھېچقانداق نەرسىنى شېرىك قىلمايمەن)^①.

ياكى بۇنى ئوقۇيدۇ: «يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيْثُ» (ئىي تىرىك، ئىي ھەممىنى ئىدارە قىلىپ تۇرغۇچى اللھ! رەھ-مىتىڭ بىلەن ياردەم تىلەيمەن)^②.

ياكى بۇنى ئوقۇيدۇ: ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ﴾ «پەرۋەردىگار! سەندىن باشقا ھېچ مەنبۇد بەرھەق يوقتۇر، سەن (جىمى كەمچىلىكلەردىن) پاك تۇرسەن، مەن ھەقىقەتەن (ئۆز نەپسىمگە) زۇلۇم قىلغۇچى-لاردىن بولدۇم»^③.

«قۇرئان كەرىم» دە بۇ كەلىمىنى يۇنۇس ئەلەيھىسسالام بېلىقنىڭ قارىنىدا تۇرۇپ، اللھقا ئىدا قىلغانلىقى بايان قىلىنغان. ھەدىستە مۇنداق دېيىلىدۇ: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئېيتتىكى، «بىرەر مۇسۇلمان بۇ كەلىمە ئارقىلىق اللھقا دۇئا قىلسا، اللھ تەلى ئۇنىڭ دۇئاسىنى چوقۇم قوبۇل قىلىدۇ»^④. بەزى ھەدىستە بۇ كەلىمە «ئىسمى ئەنرەم» دېيىلدى^⑤.

① ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى.

② مۇستەدەك ھاكىم رىۋايىتى.

③ 21-سۇرە ئەنبىيا.

④ تىرىمىزى رىۋايىتى.

⑤ «ھىسن ھەسەن».

غەمبىرىڭ مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا رەھمىتىڭنى نازىل قىلغىن ۋە مۇئمىن ئەر-ئايال ۋە مۇسۇلمان ئەر-ئاياللارغا رەھمىتىڭنى نازىل قىلغىن^①.

شەبى قەدىر دۇئاسى

«اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفْوٌ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي» (ئى اللہ! شۈبھىسىزكى، سەن تولىمۇ مەرھەمەتلىك ئەپۇ قىلغۇچى، ئەپۇنى دوست تۇتقۇچى زاتتۇرسەن، مېنى ئەپۇ قىلغىن)^②.
بىرىنى اللہ رازىلىقى ئۈچۈن دوست تۇتقان بولسا، مەن ئۆزلىرىنى اللہ رازىلىقى ئۈچۈن دوست تۇتۇم دەپ ئۇنىڭغا ئاشكارىلىسۇن. بۇنىڭ جاۋابىدا قارشى تەرەپ: «أَحَبُّكَ الَّذِي أَحَبَّتَنِي لَهُ» (سەن مېنى اللہ رازىلىقى ئۈچۈن دوست تۇتقان-لىقىڭ ئۈچۈن اللہ سېنى دوست تۇتسۇن)^③، دېسۇن.

ياخشىلىق قىلغانلار ھەققىدە قىلىدىغان دۇئا

«جَزَاكَ اللَّهُ خَيْرًا» (اللہ ساڭا بۇنىڭ بەدىلىگە) خەيرىيەت (ياخشىلىق) ئاتا قىلغاي^④.

① ئەبۇ يەئلا رىۋايىتى.
② تىرمىزى رىۋايىتى.
③ ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى.
④ «مىشكات».

بىر ھەدىستە «لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ» 99 كېسەلگە داۋادۇر. بۇنىڭ ئەڭ تۆۋىنى ئاغرىقتۇر دېيىلگەن^①.

دېمەك، بۇ كەلىمە چوڭ-چوڭ كېسەل-ئاغرىق ئۈچۈن ناھايىتى پايدىلىقتۇر. رەنج، غەم-ئەندىشە بۇ كەلىمىنىڭ ئالدىدا ھېچ نەرسە ئەمەس.

ھەزرىتى ئابدۇللاھ ئىبنى ئابباس (اللە ئۇنىڭدىن رازى بولسۇن)دىن رىۋايەت قىلىندۇكى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «كىمكى ئىستىغفارنى داۋاملاشتۇرسا، اللہ تەلى ئۇ كىشى ئۈچۈن ھەرقانداق قىيىنچىلىقتىن چىقىش يولى، ھەرقانداق غەم-ئەندىشىدىن خالاس تېپىشنى ئاتا قىلىدۇ. اللہ تەلى ئۇنىڭ دىلىغا كېچىپ باقمىغان جايدىن رىزىق ئاتا قىلىدۇ»^②.

ھەر خىلدىكى مالنىڭ كۆپىيىشى ئۈچۈن ئوقۇيدىغان دۇئا

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ» (ئى اللہ! بەندەڭ ۋە پەي-)

① بەيھەقىنىڭ «دەئۋاتۇل كەبىر»دىكى رىۋايىتى.
② ئەھمەد رىۋايىتى.

قەرزدار قەرزنى ئادا قىلغاندا ئۇنىڭ ھەققىدە قىلىدىغان دۇئا

«أَوْفَيْتَنِي أَوْفَى اللَّهِ بِكَ» (سەن قەرزىمنى ئادا قىلدىڭ، اللە ساڭا (دۇنيا-ئاخىرەتتە) ئىشلىرىڭنى پۈتتۈرۈپ بەرسۇن)①.

كۆزىگە چىرايلىق كۆرۈنىدىغان نەرسىنى كۆرگەندە ئوقۇيدىغان دۇئا

«الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بِنِعْمَتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ» (نېئىمىتى بىلەن ياخشىلىقلار مۇكەممەللىشىدىغان اللەقا شۈكۈر)②.

ياقتۇرمايدىغان ئىشقا دۇچ كەل- گەندە ئوقۇيدىغان دۇئا

«الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ» (ھەممە ھالەتتە اللە تەئالىغا شۈكۈر)③.

① «ھىسن ھەسەن».

② ئىبنى ماجە رىۋايىتى.

③ ئىبنى ماجە رىۋايىتى.

بىر نەرسە يوقاپ كەتكەندە ئوقۇيدىغان دۇئا

«اللَّهُمَّ رَادَّ الصَّلَاةِ وَهَادِيَ الصَّلَاةِ أَنْتَ تَهْدِي مِنَ الصَّلَاةِ أَرْدُدْ عَلَيَّ صَالَتِي بِقُدْرَتِكَ وَسُلْطَانِكَ فَأَنْهَا مِنْ عَطَاكَ وَفَضْلِكَ» (ئى اللە! ئى يوقاپ كەتكەننى قايتۇرۇپ بەرگۈچى! ئى يولنى ئۇنتۇغانغا يول كۆرسەتكۈچى! قۇدرەت ئىلاھىڭ ۋە سەلتەنتىڭ بىلەن يوقاپ كەتكەن نەرسەمنى قايتۇرۇپ ئەكېلىپ بەرگىن، جەزمەنكى ئۇ سېنىڭ ئاتا ۋە پەزىلىڭدىن ئىدى)①.

كېكەچلەپ ئىتتىك سۆزلەپ كېتىدىغان ئادەم «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ» (اللەتەن مەغپىرەت تىلەيمەن) نى ئوقۇشى لازىم، بۇنىڭ بىلەن تىلىدىكى تېزلىك ئۆۋەنلەپ، ئالدىرىماي راۋان سۆزلەيدىغان بولىدۇ②.

بېخىدىن چىققان مېۋە ئالدىغا كەل- گەندە ئوقۇيدىغان دۇئا

«اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي ثَمَرِنَا وَبَارِكْ لَنَا فِي مَدِينَتِنَا وَبَارِكْ لَنَا فِي صَاعِنَا وَبَارِكْ لَنَا فِي مَدَنَّا» (ئى اللە! يەل-يېمىشىمىزگە بەرىكەت

① «ھىسن ھەسەن».

② نەسائى رىۋايىتى.

ياكى بۇنى ئوقۇيدۇ: «اللَّهُمَّ أَنْزِلْ عَلَيَّ أَرْضَنَا زَيْنَتَهَا
وَسَكَنَتَهَا» (ئى اللھ! زېمىنىمىزغا زىننەت (گۈل-گىياھ) ۋە ئۇنىڭ
ئارامىنى نازىل قىلغىن)①.

مۇھىم نۇقتا: اللھ تەلىغا تەۋبە ۋە ئىستىغفار قىلغاننىڭ
يامغۇر يېغىشقا زور پايدىسى بار.

يامغۇرلۇق بۇلۇت كۆرۈنسە، مۇنداق دۇئا قىلىدۇ: «اللَّهُمَّ
أَنَا نَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا أُرْسِلَ بِهِ، اللَّهُمَّ صَيِّبًا نَافِعًا» (ئى اللھ! ساڭا
سېغىنىپ ئەۋەتىلگەن نەرسە (يامغۇر) نىڭ يامانلىقىدىن پاناھ
تەلەيمىز. ئى اللھ! (يامغۇرنى) مول، پايدىلىق قىلىپ ياغدۇرۇپ
بەرگىن)②.

ئەگەر يامغۇر ياغماستىن ھاۋا ئېچىلىپ كەتسە، اللھ تەلى
بۇنى بالا ۋە مۇسبەتكە سەۋەبچى قىلمىدى دەپ، اللھقا تەشەك-
كۈر ئېيتىش لازىم③.

يامغۇر ياغقىلى تۇرسا بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «اللَّهُمَّ صَيِّبًا
نَافِعًا» (ئى اللھ! بۇ يامغۇرنى مول، پايدىلىق قىلىپ ياغدۇرۇپ
بەرگىن)④.

يامغۇر پەۋقۇلئاددە كۆپ يېغىپ كەتسە بۇنى ئوقۇيدۇ:
«اللَّهُمَّ حَوَالَيْنَا وَلَا عَلَيْنَا، اللَّهُمَّ عَلَى الْأَكَامِ وَالْأَجَامِ وَالظُّرَابِ

① ئەبۇ ئەۋنە رىۋايىتى.
② «ھىسن ھەسنىن».
③ «ھىسن ھەسنىن».
④ بۇخارى رىۋايىتى.

بەرگىن، شەھىرىمىزگە بەرىكەت بەرگىن، كەمچەن، چارەك-
لىرىمىزگە بەرىكەت بەرگىن). بۇنى ئوقۇپ بولغاندىن كېيىن
بۇ مېۋىنى ھەممىدىن بۇرۇن كىچىك بالغا بېرىدۇ①.
ياكى بۇ ۋاقتنىڭ ئۆزىدە شۇ سورۇندا ھەممىدىن كىچىك
بولغان بالغا بېرىدۇ②.

بىر ئىشتىن ئاچچىقى كەلگەندە: ئېشەك، ئىتنىڭ
ئاۋازى ئاڭلانغاندا ياكى يامان ۋە سۆۋسە كېلىپ
قالغاندا ئوقۇيدىغان دۇئا

«أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ» (اللھقا سېغىنىپ لەئىنەت-
گەردى شەيتاندىن پاناھ تەلەيمەن)③. قاچانكى توخۇنىڭ چىل-
لىغىنىنى ئاڭلىسا، اللھنىڭ پەزىلىنى سورايدۇ④.

يامغۇر ياغقاندا ئوقۇيدىغان دۇئا

«اللَّهُمَّ اغْنِنَا» (ئى اللھ! بۇ يامغۇرنىڭ بىزگە بالايى-ئاپەت
بولۇشىدىن ساقلىغىن)⑤.

① مۇسلىم رىۋايىتى.
② «ھىسن ھەسنىن».
③ «ھىسن ھەسنىن».
④ بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى.
⑤ مۇسلىم رىۋايىتى.

وَالْأَوْدِيَةَ وَمَنَابِتِ الشَّجَرِ» (ئىي الله! (بۇ يامغۇرنى) چۆرە-ئەت-
راپىمىزغا ياغدۇرغىن، ئۈستىمىزگە ياغدۇرغىن. ئىي الله! بۇ
يامغۇرنى تاغ-دوڭلەرگە، چۆل-باياۋانلارغا، دەريا-ۋادىلارغا،
يايلاق ۋە ئورمانلىقلارغا ياغدۇرغىن)①.

بۇلۇتنىڭ گۈلدۈرلىگەن ئاۋازى ئاڭلانسا، بۇنى ئوقۇيدۇ:
«اللَّهُمَّ لَا تَقْتُلْنَا بِغَضَبِكَ وَلَا تُهْلِكْنَا بِعَذَابِكَ وَعَافِنَا قَبْلَ ذَلِكَ» (ئىي
الله! بىزنى غەزىپىڭ بىلەن ئۆلتۈرمىگىن، بىزنى ئازابىڭ بىلەن
ھالاك قىلمىغىن ۋە بىزنى شۇنىڭدىن بۇرۇن ئەمىن قىلغىن)②.

قاچانكى قارا بوران كەلسە، شۇ تەرەپكە ئالدىنى قىلىپ
يۈكۈنۈپ ئولتۇرۇپ بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا رَحْمَةً وَلَا
تَجْعَلْهَا عَذَابًا، اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا رِيحًا وَلَا تَجْعَلْهَا رِيحًا» (ئىي الله!
ئۇنى رەھمەت قىلىپ بەرگىن، ئۇنى ئازاب قىلمىغىن. ئىي الله!
ئۇنى پايدىلىق شامال قىلىپ بەرگىن، ئۇنى زىيانلىق شامال
قىلمىغىن)③.

مۇھىم نۇقتا: ئەگەر بوران چىقىش بىلەن جاھان تۇمانغا
ئايلىنىپ قاراڭغۇ بولۇپ كەتسە، ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ﴾ ۋە
﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾ نى ئوقۇيدۇ④.

① بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى.

② تىرمىزى رىۋايىتى.

③ «ھىسن ھىسن».

④ «مىشكات».

ھەج تەلبىسى

«لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ
لَكَ وَالْمُلْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ» (ئىي الله! مەن ھازىر بولدۇم، مەن
ھازىر بولدۇم، سېنىڭ ھېچقانداق شېرىكىڭ يوق، مەن ھازىر
بولدۇم. شەكسىزكى، جىمى ھەمدۇ-سانا ۋە نېمەت ساڭا
خاستۇر، جىمى مۈلۈكىمۇ ساڭا خاستۇر، سېنىڭ ھېچقانداق
شېرىكىڭ يوق)①.

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئېيتقانكى، «بۇ تەلبىنى بىر
مۇسۇلمان ئوقۇسا، مەشرىق ۋە مەغرب، ئۇنىڭ ئوڭ ۋە سول
تەرىپى، ھەرقانداق تاش-كېسەك ۋە دەل-دەرەخ بۇ تەلبىنى
ئوقۇيدۇ».

مۇھىم نۇقتا: تەلبىدىن پارىغ بولغاندىن كېيىن الله
تعالىدىن ئۇنىڭ رازىلىقىنى ۋە جەننەتنى سورايدۇ ۋە دوزاختىن
نجات تېپىشنى تىلەيدۇ②.

ئەرەفاتتا ئوقۇيدىغان كەلىمىلەر

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُورًا وَفِي سَمْعِي نُورًا

① «مىشكات».

② «مىشكات».

قۇربانلىق قىلىدىغان ھايۋاننى قىبلىگە ئالدىنى قىلىپ ياتقۇزغاندا ئوقۇيدىغان دۇئا

«أَنْتَى وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ عَلَى مِلَّةِ
أَبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ، إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ
وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أَمَرْتُ وَأَنَا مِنَ
الْمُسْلِمِينَ اللَّهُمَّ مِنْكَ وَلَكَ عَن...» (مەن ھەقىقەتەن باتىل
دىنلاردىن ھەق دىنغا بۇرۇلۇپ، ئاسمانلارنى، زېمىننى ياراتقان
زاتقا يۈزلەندىم، مەن مۇشرىكلاردىن ئەمەسمەن. ھەقىقەتەن
مېنىڭ نامزىم، قۇربانلىقىم، ھاياتىم ۋە ماماتىم، يەنى دۇنيادا
قىلغان ياخشىلىقىم ۋە تائەت-ئىبادەتلىرىم ئالەملەرنىڭ
پەرۋەردىگارى ئاللاھ ئۈچۈندۇر. ئاللاھنىڭ شېرىكى يوقتۇر، مەن
مۇشۇنىڭغا، يەنى يالغۇز ئاللاھقا خالىس ئىبادەت قىلىشقا
بۇيرۇلدۇم، مەن مۇسۇلمانلاردىن ئىدىم. ئى ئاللاھ! بۇ قۇربانلىق
سېنىڭ تەۋپىق ھىدايەت قىلغانلىقىڭدۇر ۋە سەن ئۈچۈنلىدۇر).
ئاندىن كېيىن كىمىنىڭ تەرىپىدىن قۇربانلىق قىلماقچى
بولسا، شۇنىڭ نامىدا قۇربانلىقنى بوغۇزلايدۇ. ئەگەر ئۆز تەرىپىدىن
قۇربانلىق قىلماقچى بولسا، ئۆزىنىڭ نامىدا بوغۇزلايدۇ.
شۇنىڭدىن كېيىن «بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ» دەپ پىچاق سۈرىدۇ^①.

① «مشكات».

وَفِي بَصَرِي نُورًا، اللَّهُمَّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي، وَأَعُوذُ
بِكَ مِنْ وَسَاوِسِ الصَّدْرِ وَشَتَاتِ الْأَمْرِ وَفِتْنَةِ الْقَبْرِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ
بِكَ مِنْ شَرِّ مَا يَلِجُ فِي اللَّيْلِ وَشَرِّ مَا يَلِجُ فِي النَّهَارِ وَشَرِّ مَا تَهْبُ
بِهِ الرِّيَّاحُ» (بىر ئاللاھتىن باشقا ھېچ مەنبۇد بەرھەق يوقتۇر، ئۇ
يىگاندىر، ئۇنىڭ ھېچ شېرىكى يوقتۇر، جىمى مۈلۈك ۋە جىمى
ھەمدۇ-سانا ئۇنىڭغا خاستۇر. ئۇ ھەرقانداق نەرسىگە
قادر دۇر. ئى ئاللاھ! قەلبىمنى نۇرلاندۇرغىن، كۆزۈمنى نۇرلان-
دۇرغىن. ئى ئاللاھ! قەلبىمنى كەڭ قىلغىن، ئىشىمنى ئاسان-
لاشتۇرغىن. ساڭا سېغىنىپ قەلبىمنىڭ ۋە شەۋەسە قىلىشىدىن
ۋە كۆڭۈلىسىز چېچىلاڭغۇ ئىشلاردىن ۋە گۈر پىتىنىسىدىن پاناھ
تەلەيمەن. ئى ئاللاھ! ساڭا سېغىنىپ كېچىلىكتە كىرىدىغان (يۈز
بېرىدىغان)، كۈندۈزلىكتە كىرىدىغان (يۈز بېرىدىغان) ۋە شامال
ئېلىپ مېڭىۋاتقان نەرسىلەرنىڭ يامانلىقىدىن پاناھ تەلەيمەن).
بەيتۇللاھنى تاۋاپ قىلىۋېتىپ بۇ كەلىمىنى ئوقۇيدۇ: «سُبْحَانَ
اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ»
(ئاللاھ! پاكىتۇر، ئاللاھ ھەمدۇ-سانا ئېيتىمەن، ئاللاھتىن باشقا ھېچ
مەنبۇد بەرھەق يوقتۇر، ئاللاھ ھەممىدىن چوڭدۇر، گۇناھتىن
ساقلاش، ياخشى ئىشلارنى قىلىشقا قۇۋۋەت بېرىش پەقەت
ئاللاھ تەرىپىدىندۇر)^①.

① ئىبنى ماجە رىۋايىتى.

مۇسۇلمانغا ئۇچراشقاندا قىلىدىغان سالام

«السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ» (سەلەرگە سالامەتلىك بولسۇن).

سۇن ۋە اللەنىڭ رەھىمىتى بولسۇن.

قارشى تەرەپتىكى مۇسۇلمان «وَعَلَيْكُمْ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ»

(سەلەرگە سالامەتلىك ۋە اللەنىڭ رەھىمىتى بولسۇن)، دەيدۇ.

ئەگەر «وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ» دېگەن سۆزنى دېمەي جاۋاب

قايتۇرسا، بۇنىڭدىمۇ (قايتۇرغان) سالامى ئادا تاپىدۇ. لېكىن بۇ

سۆز (وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ)نى قوشۇپ سالام قايتۇرسا، ئالدىنقى

سالامغا مۇناسىب بولغانلىقى ئۈچۈن ساۋابىمۇ زىيادە بولىدۇ.

بىر چاغدا بىر ئادەم رەسۇلۇللاھنىڭ ھۇزۇرىغا كېلىپ:

«السَّلَامُ عَلَيْكُمْ»، دېۋىدى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام جاۋاب

قايتۇرۇپ بولۇپ: «بۇنىڭغا ئون ساۋاب بېرىلدى»، دېدى.

كەينىدىن ئىككىنچى بىر ئادەم كېلىپ: «السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ

اللَّهِ»، دېۋىدى، رەسۇلۇللاھ ئەلەيھىسسالام جاۋاب قايتۇرۇپ

بولۇپ: «بۇنىڭغا يىگىرمە ساۋاب بېرىلدى»، دېدى. ئۇنىڭدىن

كېيىن ئۈچىنچى بىر ئادەم كېلىپ: «السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ

وَبَرَكَاتُهُ»، دېۋىدى، رەسۇلۇللاھ ئەلەيھىسسالام جاۋاب قاي-

تۇرۇپ بولۇپ: «بۇنىڭغا ئوتتۇز ساۋاب بېرىلدى»، دېدى.

ئاندىن تۆتىنچى بىر ئادەم كېلىپ: «السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ

وَبَرَكَاتُهُ وَمَغْفِرَتُهُ»، دېۋىدى، رەسۇلۇللاھ ئەلەيھىسسالام جاۋاب

قايتۇرۇپ بولۇپ: «بۇنىڭغا قىرىق ساۋاب بېرىلدى»، دېدى^①.

مۇھىم نۇقتا: سالام قىلغۇچى قانچىلىك كەلىمە بىلەن

سالام قىلسا، جاۋاب قايتۇرغۇچى ئاز بولغاندا شۇ قەدەر كەلىمە

بىلەن جاۋاب قايتۇرۇشى لازىم. ئەگەر سالام قىلغۇچى تىلغا

ئالغان كەلىمىدىن كۆپرەك كەلىمە بىلەن جاۋاب قايتۇرسا، بۇ

ئىنتايىن ياخشىدۇر. اللە تەلى مۇنداق دەيدۇ: ﴿ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ

مِنْهَا أَوْ رُدُّوهَا ﴾^② «سەلەرگە بىر كىشى سالام بەرسە، ئۇنىڭغا

تېخىمۇ ياخشى سالام بىلەن جاۋاب قايتۇرۇڭلار (يەنى بىر

كىشى «السَّلَامُ عَلَيْكُمْ» دەپ سالام بەرسە، ئۇنىڭغا: «السَّلَامُ

عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ»، دەڭلار) ياكى ئۇنىڭ سالامىنى

ئەينەن قايتۇرۇڭلار (يەنى «وَعَلَيْكُمْ السَّلَامُ» دەڭلار)»^③.

مۇسۇلمان دۇئايى سالام يوللىسا، ئۇنىڭغا مۇنداق جاۋاب

قايتۇرىدۇ: «وَعَلَيْهِ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ» ئۇنىڭغا

سالامەتلىك بولسۇن، اللەنىڭ رەھىمىتى ۋە بەرىكىتى ئۇنىڭغا

نازىل بولسۇن.

ياكى دۇئايى سالام ئەكەلگۈچىگە خىتاب قىلىپ تۇرۇپ

«وَعَلَيْكَ وَعَلَيْهِ السَّلَامُ» (ساڭا ۋە ئۇنىڭغا سالامەتلىك بولسۇن)

دەپ جاۋاب قايتۇرىدۇ^④.

① ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى.

② 4-سۈرە نىسا.

③ «ھىسن ھەسەن».

مۇھىم نۇقتا: سالام قىلىش بىلەن بىرگە مۇسۇلمان قېرىندىشى بىلەن قول تۇتۇشۇپمۇ كۆرۈشىدۇ.

رەسۇلۇللاھ ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «ئىككى مۇسۇلمان ئۇچراشقاندا بىر-بىرى بىلەن قول تۇتۇشۇپ كۆرۈش-سە، ئايرىلىشتىن بۇرۇن ئۇ ئىككىسىنىڭ كىچىك گۇناھى مەغپىرەت قىلىنىدۇ»^①.

ئەبۇ داۋۇددىكى رىۋايەتتە مۇنداق دېيىلىدۇ: «ئىككى مۇسۇلمان ئۇچراشقاندا قول تۇتۇشۇپ كۆرۈشسە ھەم ئاللا تەلىغا ھەمدۇ-سانا ئېيتىشىسا ۋە مەغپىرەتلىك دۇئا قىلىشىسا، ئۇلارغا مەغپىرەت قىلىنىدۇ»^②.

چۈشكۈرگەندە ئوقۇيدىغان دۇئا

«الْحَمْدُ لِلَّهِ» (جىمى ھەمدۇ-سانا ئاللا ئۇچۇندۇر).

بۇنى ئاڭلىغان ئىككىنچى مۇسۇلمان «يَرْحَمُكَ اللَّهُ» (ئاللا ساڭا رەھىم قىلسۇن) دەيدۇ. بۇنىڭ جاۋابىدا چۈشكۈرگۈچى «يَهْدِيكُمْ اللَّهُ وَيُصَلِّحُ بِأَلْسِنَتِكُمْ» (ئاللا تەلى سىلەرنى ھىدايەت قىلسۇن ۋە ھالىڭىلارنى ياخشىلىسۇن)، دەيدۇ^③.

① تىرمىزى رىۋايىتى.

② «مىشكات».

③ بۇخارى رىۋايىتى.

ئەگەر چۈشكۈرگۈچى ئايال بولۇپ قالسا، جاۋاب بەرگۈچى «يَرْحَمُكَ اللَّهُ» دەپ «كافى» ھەرپىنى زىر ئوقۇيدۇ.

مۇھىم نۇقتا: چۈشكۈرگۈچى «الْحَمْدُ لِلَّهِ» دېمىسە، ئاڭلىغۇچىنىڭ «يَرْحَمُكَ اللَّهُ» دېيىشى ۋاجىب ئەمەس. ئەگەر «الْحَمْدُ لِلَّهِ» دېسە، «يَرْحَمُكَ اللَّهُ» دېيىشى ۋاجىبتۇر.

مۇھىم نۇقتا: چۈشكۈرگۈچى زۇكام ياكى شۇنىڭغا ئوخشاش بىرەر ئىللەتنىڭ ۋە جەھىدىن چۈشكۈرۈك كېلىۋەرسە، ئىككى-ئۈچ قېتىمدىن كېيىنكىسىگە جاۋاب قايتۇرۇش ۋاجىب ئەمەس^①.

يامان پال ئالماسلىق ھەققىدە

بىرەر نەرسە ياكى بىرەر ھالەتنى كۆرۈپ ھەرگىز يامان پال ئالمىغا، بۇ ھەدىستە شېرىك دېيىلدى. خالىسۇن ياكى خالىمسۇن ئىختىيارسىز ھالەتتە خىيالغا يامان پال كېلىپ قالسا، بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «اللَّهُمَّ لَا يَأْتِي بِالْحَسَنَاتِ إِلَّا أَنْتَ وَلَا يَذْهَبُ بِالسَّيِّئَاتِ إِلَّا أَنْتَ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِكَ» (ئى ئاللا! ياخشى ئىشلارنى سەنلا ۋۇجۇدقا كەلتۈرەلەيسەن، يامان ئىشلارنى سەنلا كەتكۈزەلەيسەن، يامان ئىشلاردىن ساقلاش،

① «مىشكات».

ياخشى ئىشلارنى قىلىشقا كۈچ-قۇۋۋەت بېرىش پەقەت ساڭىلا مەنسۇپتۇر^①.

قەرزىدىن قۇتۇلۇش ئۈچۈن ئوقۇيدىغان دۇئا

«اللَّهُمَّ اكْفِنِي بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ وَأَغْنِنِي بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ» (ئى ئاللاھ! ھالال نەرسەڭ ئارقىلىق مېنى ھارامدىن بى- ھاجەت قىلغىن، پەزلى-مەرھەمەتنىڭ بىلەن مېنى ئۆزۈڭنىڭ غەيرىدىن بىھاجەت قىلغىن)^②.

بۇ كەلىمىلەرنى رەسۇلۇللاھ ئەلەيھىسسالام ھەزرىتى ئەلى (ئاللاھ ئۇنىڭدىن رازى بولسۇن)غا ئۆگەتكەن ئىدى. ئۇنىڭغا (ئەلگە) بىر ئادەم ئۆزىنىڭ قەرزدار بولۇپ قالغانلىقىنى شىكايەت قىلسا، «مەن ساڭا رەسۇلۇللاھ ماڭا ئۆگىتىپ قويغان بىر كەلىمە بار، شۇنى ئۆگىتىپ قوياي»، دەپ ئۆگىتىپ كېلىپ: «ئەگەر تاغدەك قەرزىڭ بولسىمۇ ئاللاھ تەئالى ئادا قىلىدۇ»، دەپ يۇقىرىدا يېزىلغان دۇئانى ئۇقتۇراتتى^③.

قەرزنى ئادا قىلىشنىڭ يەنە بىر دۇئاسى: ھەزرىتى ئەبۇ سەئىد خۇدرى (ئاللاھ ئۇنىڭدىن رازى بولسۇن)دىن رىۋايەت قىلىندۇكى، بىر ئادەم: «ئى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى! مېنى ناھايىتى

① «ھىسن ھەسەن».

② «مىشكات».

③ تىرمىزى رىۋايىتى.

چوڭ غەملىرى، كۆپ قەرزلىرى چىرمىۋالدى، دەپ شىكايەت قىلغان ئىدى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام: «ساڭا مۇنداق بىر كەلىمىلەرنى ئۆگىتىپ قويايمۇ؟ بۇ كەلىمىلەرنى دېيىش بىلەن چىرمىۋالغان غەملىرى كېتىدۇ، قەرزىڭ ئادا بولىدۇ»، دېدى. ھې-لىقى ئادەم: «دەرھال دەپ بەرسىلىكەن ئى ئاللاھنىڭ پەيغەم-بىرى!» دېۋىدى، رەسۇلۇللاھ ئەلەيھىسسالام: «ئەتەنگەن-ئاخشامدا مۇنۇ دۇئانى ئوقۇغىن: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحُزْنِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ وَالْجُبْنِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ غَلَبَةِ الدَّيْنِ وَقَهْرِ الرِّجَالِ» (ئى ئاللاھ! ساڭا سېغىنىپ غەم-قايغۇدىن، ئاجىزلىقتىن، ھۇرۇنلۇقتىن، بېخىل-لىقتىن، قورقۇنچاقلىقتىن، قەرزنىڭ بېسىۋېلىشىدىن ۋە ك-شىلەرنىڭ خورلىشىدىن پاناھ تىلەيمەن)»، دېدى.

ئۇ ئادەم مۇنداق دەيدۇ: «مەن ئۇنىڭغا ئەمەل قىلدىم، ئاللاھ تەئالى چىرمىۋالغان غەملىرىمنىمۇ كەتكۈزدى ۋە قەرزنى ئادا قىلىشىمنى ئاسان قىلدى»^①.

سەيىدۇل ئىستىغفار دۇئاسى

ھەزرىتى شەدداد ئىبنى ئەۋس (ئاللاھ ئۇنىڭدىن رازى بول-سۇن)دىن رىۋايەت قىلىندۇكى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام

① ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى.

مۇنداق دېگەن: «كىمكى اللہقا ياكى بەندىگە بىرەر ھاجىتى بولسا، ئالدى بىلەن كامىل تاھارەت ئېلىپ ئىككى رەكئەت نەفلە ناماز ئوقۇپ، اللہ تەلىغا ھەمدۇ-سانا ئېيتسۇن ۋە ماڭا دۇرۇد يوللىسۇن، ئاندىن اللہ تەلىغا سېغىنىپ مۇنداق دۇئا قىلسۇن: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، أَسْأَلُكَ مُوجِبَاتِ رَحْمَتِكَ وَعَزَائِمَ مَغْفِرَتِكَ وَالْغَيْمَةَ مِنْ كُلِّ بَرٍّ وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ آثِمٍ، لَا تَدْعُ لِي ذَنْبًا إِلَّا غَفَرْتَهُ وَلَا هَمًّا إِلَّا فَرَجْتَهُ وَلَا حَاجَةً هِيَ لَكَ رِضًا إِلَّا قَضَيْتَهَا يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ» (مۇلايىم، كەرەملىك بىر اللەتن باشقا ھېچ ئىلاھ يوق. بۈيۈك ئەرشىنىڭ پەرۋەردىگارى اللەنى نۇقسانلاردىن پاك ھېسابلايمەن. جىمى مەدھىيە پۈتۈن ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى اللەقا خاستۇر. ئى اللە! سەندىن سېنىڭ رەھمىتىڭگە ئېرىش-تۈرىدىغان نەرسىلەرنى، مەغپىرىتىڭگە سەۋەب بولىدىغان نەرسىلەرنى سورايمەن. ھەر بىر ياخشىلىقنى قولغا كەلتۈرۈشنى، ھەر بىر گۇناھتىن ساق بولۇشنى سورايمەن. ئى مېھرىبان اللە! گۇناھىمنى ھېچنەرسە قويماي مەغپىرەت قىلغىن، غېمىمنى ھېچنەرسە قويماي خالاس قىلغىن، سەن ياقتۇرىدىغان ھاجىتىمنى ھېچنەمە قويماي راۋا قىلغىن»^①.

① تىرمىزى، ئىبنى ماجە رىۋايىتى.

مۇنۇ دۇئانى سەيىدۇل ئىستىغفار دەپ كۆرسەتكەن: «اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبُوءُ بِذَنْبِي فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ» (ئى اللە! سەن مېنىڭ پەرۋەردىگارىم، سەندىن باشقا ھېچ مەئبۇد بەرھەق يوق-تۇر، سەن مېنى ياراتتىڭ، مەن سېنىڭ بەندەڭدۇرمەن. ساڭا ئىمان ئېيتتىش ۋە ئىتائەت قىلىشتىن ئىبارەت بەرگەن ۋەدەمدە كۈچۈمنىڭ يېتىشىچە بەرقرارمەن. ساڭا سېغىنىپ يامان قىل-مىشلىرىمدىن پاناھ تىلەيمەن، سېنىڭ ماڭا بەرگەن نېمىتى-لىرىڭنى ئېتىراپ قىلىمەن، گۇناھىمغا ئىقرار قىلىمەن، مېنى مەغ-غىرەت قىلغىن، گۇناھلارنى پەقەت سەنلا مەغپىرەت قىلسەن).
بۇ دۇئانى ئىخلاس بىلەن ئەتىگەندە ئوقۇسا، ناۋادا شۇ كۈنى كەچ بولۇشتىن ئىلگىرى ئۆلۈپ كەتسە، ئەھلى جەننەتتىن بول-دۇ. بۇنى ئىخلاس بىلەن ئاخشىمى ئوقۇسا، ناۋادا تاڭ ئېتىشتىن بۇرۇن ئۆلۈپ كەتسە، ئەھلى جەننەتتىن بولىدۇ^①.

ھاجەت نامىزىنىڭ دۇئاسى

ھەزرىتى ئابدۇللاھ ئىبنى ئەبى ئەۋفا (اللە ئۇنىڭدىن رازى بولسۇن)دىن رىۋايەت قىلىندۇكى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام

① «مشكات».

قۇنۇتى نازىلە دۇئاسى

سەھمەھەدسەلەردە رىئايەت قىلىنغانكى، مۇسۇلمانلار بىرەر مۇشكىلچىلىككە دۇچ كەلسە، رەسۇلۇللاھ ئەلەيھىسسالام نامازدا مۇسۇلمانلارنى ئاسراش ۋە دۈشمەنلەرنىڭ ھالاكتى ئۈچۈن قۇنۇتى نازىلە ئوقۇيتتى.

«شەرىھى مۇنبىيە» دە باركى، ھازىرمۇ قۇنۇتى نازىلە ئوقۇش سۈننەت.

«دۇررۇل موختار»، بۇنىڭ شەرھىسى «رەددۇل موختار» دا باركى، ھازىرمۇ ئاممىۋىي مۇسبەت، جەڭ ۋە غازات ئۈچۈن قۇنۇتى نازىلە ئوقۇپ دۈشمەنلەرگە دۇئايىبەت قىلىش مۇسبەتتەھەب.

دېمەك، ھازىرقى دەۋردە مۇسۇلمانلارنىڭ ھەر ۋاقىت دىن دۈشمەنلىرىگە دۇئايىبەت قىلىپ ئۇلاردىن ئىنتىقام ئېلىپ تۇرۇشى ناھايىتى زۆرۈر.

قۇنۇتى نازىلەنىڭ قائىدىسى — بامدات نامىزىنىڭ ئىككىنچى رەكئىتىدە رۇكۇدىن كېيىن (قەۋمەدە) ئىمام ئۈنلۈك ئاۋاز بىلەن تۆۋەندىكى قۇنۇت دۇئاسىنى ئوقۇيدۇ. ئىقتىدا قىلغانلار مەخپىي ئامىن دەيدۇ. بۇ دۇئادا تەكبىر ئېيتمايدۇ ھەم قول كۆتۈرمەيدۇ. دۇئا تۈگىگەندىن كېيىن ئىمام بىلەن بىرگە

تەكبىر ئېيتىپ سەجدىگە بارىدۇ: «اللَّهُمَّ اهْدِنَا فِيمَنْ هَدَيْتَ وَعَافِنَا فِيمَنْ عَافَيْتَ وَتَوَلَّنَا فِيمَنْ تَوَلَّيْتَ وَبَارِكْ لَنَا فِيمَا أَعْطَيْتَ وَقِنَا شَرَّ مَا قَضَيْتَ ۝ فَاتَّكَ تَقْضَى وَلَا يُقْضَى عَلَيْكَ ۝ إِنَّهُ لَا يَعْزُ مَنْ عَادَيْتَ ۝ وَلَا يَذُلُّ مَنْ وَالَّيْتَ ۝ تَبَارَكْتَ رَبَّنَا وَتَعَالَيْتَ ۝ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ۝ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ ۝ وَأَصْلِحْ لَهُمْ وَأَصْلِحْ ذَاتَ بَيْنِهِمْ ۝ وَالْفَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ ۝ وَاجْعَلْ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَالْحِكْمَةَ ۝ وَثَبِّتْهُمْ عَلَى مِلَّةِ رَسُولِكَ ۝ وَأَوْزِعْهُمْ أَنْ يَشْكُرُوا نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ ۝ وَأَنْ يُؤْفُوا بِعَهْدِكَ الَّذِي عَاهَدْتَهُمْ عَلَيْهِ ۝ وَأَنْصُرْهُمْ عَلَى عَدُوِّكَ وَعَدُوِّهِمْ ۝ اللَّهُ الْحَقُّ سُبْحَانَكَ لَا إِلَهَ غَيْرُكَ ۝ اللَّهُمَّ أَنْصُرْ عَسَاكِرَ الْمُسْلِمِينَ ۝ وَالْعَنِ الْكُفْرَةَ وَالْمُشْرِكِينَ ۝ الَّذِينَ يُكْذِبُونَ رَسُولَكَ وَيَقَاتِلُونَ أَوْلِيَاءَكَ ۝ اللَّهُمَّ خَالَفَ بَيْنَ كَلِمَتِهِمْ ۝ وَفَرَّقَ جَمْعَهُمْ ۝ وَشَتَّتْ شَمْلَهُمْ ۝ وَزَلْزَلْ أَقْدَامَهُمْ ۝ وَالْقَى فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ ۝ وَخَذَهُمْ أَخْذَ عَزِيزٍ مُقْتَدِرٍ ۝ وَأَنْزِلْ بِهِمْ بَأْسَكَ الَّذِي لَا تَرُدُّهُ عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ۝» (ئى اللھ! سەن ھىدايەت قىلغانلارنىڭ قاتارىدا بىزگىمۇ ھىدايەت قىلغىن. سەن سالامەتچىلىك بەرگىن. سەن ئىگە قىلدۇرغانلارنىڭ قاتارىدا بىزنىمۇ ئىگە قىلدۇرغىن. بەرگەن نەرسەڭدە بىزگە بەرىكەت ئاتا قىلغىن. سەن تەقدىر قىلغان يامان نەرسىلەردىن بىزنى ساقلىغىن. شەكسىزكى، سەن ھۆكۈم قىلسەن، ساڭا قارشى ھۆكۈم قىلىنمايدۇ. شەك-

سىزكى، سېنىڭ دۇشمىنىڭ غەلبە قىلالمايدۇ، سېنىڭ دوس-
تۇڭ خاراڭلار شامىدۇ. ئى پەرۋەردىگارىمىز! سەن بۈيۈك بولدۇڭ ۋە
ئۈستۈن بولدۇڭ. ئى اللھ! مۇئمىن ئەر-ئايال ۋە مۇسۇلمان ئەر-
ئاياللارغا مەغپىرەت قىلغىن. ئۇلارنىڭ ھالەتلىرىنى تۈزەتكىن،
ئۇلارنىڭ ئارىسىنى ياخشىلىغىن. ئۇلارنىڭ دىللىرىغا ئۆزئارا
دوستلۇق پەيدا قىلغىن. ئۇلارنىڭ دىللىرىغا ئىمان ۋە ھېكمەتنى
ئورناتقىن. ئۇلارنى پەيغەمبىرىڭنىڭ دىنىدا مۇستەھكەم قىلغىن.
ئۇلارنى بەرگەن نېئىمىتىڭگە شۈكۈر قىلىشقا مۇۋەپپەق قىلغىن.
ئۇلارنى ساڭا قىلغان ئەھدىسىگە تولۇق ۋاپا قىلىشقا مۇۋەپپەق
قىلغىن. ئى مەئبۇد، بەرھەق! سېنىڭ زاتىڭ پاك تۇر، سەندىن
باشقا ھېچ مەئبۇد يوق. ئى اللھ! مۇسۇلمانلارنىڭ قوشۇنىغا
مەدەت قىلغىن. سېنىڭ پەيغەمبەرلىرىڭگە ئىنكار قىلىدىغان ۋە
دوستلىرىڭغا قارشى كۈرەش قىلىدىغان كاپىر ۋە مۇشرىكلارغا
لەئنىتىڭنى ياغدۇرغىن. ئى اللھ! ئۇلارنىڭ ئارىسىغا ئىتتىپاق-
سىزلىقنى تاشلىغىن. ئۇلارنىڭ بىرلىك توپىنى تارمار قىلغىن.
ئۇلارنىڭ كۈچ-قۇۋۋىتىنى پارە-پارە قىلغىن. ئۇلارنىڭ مۇس-
تەبىت زوراۋانلىق قەددىنى گۇمران قىلغىن. ئۇلارنىڭ دىللىرىغا
مۇسۇلمانلار بىلەن قورقۇنۇپ تاشلىغىن. ئۇلارنى قەھرى غەزىپىڭ
بىلەن قاتتىق ئازابلىغىن. زالىم قەۋمدىن كۆتۈرمەيدىغان قەھ-
رىلىك ئازابىڭنى ئۇلارغا چۈشۈرگىن.

دىن دۇشمەنلىرىنىڭ زوراۋانلىقى ئېشىپ كەتسە بەش
ۋاقىت نامازدىن كېيىن ئىمام ۋە ئىقتىدا قىلغۇچىلار ھەممىسى
تۆۋەندىكى دۇئانى ئوقۇش ئارقىلىق دىن دۇشمەنلىرىنىڭ
ھالاكىتىگە دۇئاىيەت قىلىدۇ: «اللھم مَنِّرْ الْكُتَابَ سَرِيْعَ الْحِسَابِ
۰ اللھم اَهْزِمِ الْاَحْزَابَ ۰ اللھم اَهْزِمُهُمْ وَزَلِّزْلِهِمْ ۰ اللھم اَنْصُرِ
المُسْلِمِيْنَ وَالْمُجَاهِدِيْنَ فِي سَبِيْلِكَ ۰ اللھم اسْتُرْ عَوْرَاتِنَا ۰ وَاْمِنْ
رَوْعَاتِنَا ۰ وَاكْفِنَا بُرْكَكَ الَّذِي لَا يَرَامُ ۰ وَاَعِنَّا وَلَا تُعِنْ عَلَيْنَا ۰
وَاَنْصُرْنَا وَلَا تَنْصُرْ عَلَيْنَا ۰ وَاْمَكُرْ لَنَا وَلَا تَمْكُرْ عَلَيْنَا ۰ وَاھْدِنَا
وَيَسِّرْ الْاِهْدَى لَنَا ۰ اللھم اِيْلِكَ نَشْكُو ضَعْفَ قُوَّتِنَا ۰ وَقَلَّةَ حِيْلَتِنَا
وَهَوَانَنَا عَلَي النَّاسِ ۰ اِنَّهٗ لَا مَلْجَا وَلَا مَنْجَا مِنْكَ اِلَّا اِيْلِكَ ۰» (ئى
اللھ! ئى كىتاب چۈشۈرگۈچى، تېز ھېساب ئالغۇچى! ئى اللھ!
دۇشمەن توپىنى تارمار قىلغىن. ئى اللھ! ئۇلارنى تارمار قىلغىن
ۋە ئۇلارنىڭ مۇستەبىت زوراۋانلىق قەددىنى گۇمران قىلغىن.
ئى اللھ! مۇسۇلمانلارغا ۋە سەن ئۈچۈن جىھاد قىلغانلارغا
نۇسرەت ئاتا قىلغىن. ئى اللھ! بىزنىڭ ئابرويىمىزنى ساقلىغىن،
قورقۇنچىمىزنى كەتكۈزۈپ ئامان قىلغىن. بىزنى دۇشمەننىڭ
سۇيىقەستى كار قىلمايدىغان كۈچلۈك پاناھىڭدا ئاسرىغىن.
بىزگە مەدەت قىلغىن، بىزگە قارشى كۈچلەرگە مەدەت قىل-
مىغىن. بىزگە نۇسرەت ئاتا قىلغىن، بىزگە قارشى كۈچلەرگە
نۇسرەت ئاتا قىلمىغىن. بىز ئۈچۈن پايدىلىق تەدبىرنى قول-
لانغىن، بىزنىڭ دۇشمىنىمىزگە پايدىلىق تەدبىرنى قوللان-

مىغىن. بىزنى ھىدايەت قىلغىن، بىز ئۈچۈن ھىدايەتنى ئاسان قىلغىن. ئىي ھىدايەت قىلغىن! سېنىڭ ئالدىڭدا ئاجىزلىقىمىزدىن ۋە خەلق نەزىرىدىكى تەدبىرىمىزنىڭ يېتەرسىزلىكىدىن ۋە ئاھانتىمىزدىن شىكايەت قىلىمىز. چۈنكى سەندىن باشقا ئازابىڭدىن قۇتۇلىدىغان ۋە نىجات تاپىدىغان ھېچ پاناھ جاي يوق»^①.

ئىستىخارە نامىزىدىن كېيىن ئوقۇيدىغان دۇئا

ھەزرىتى جابىر (ئاللاھ ئۇنىڭدىن رازى بولسۇن)دىن رىۋايەت قىلىندۇكى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىزگە ئىستىخارەنى قورئان ئايەتلىرىنى ئۈگەتكەندەك ئەھمىيەت بېرىپ ئۈگىتەتتى ۋە دەيتتىكى: «سىلەرگە بىرەر ئىشتا ئىككىلىنىش بولۇپ قالسا، ئىككى رەكئەت نەفلە ناماز ئوقۇپ بۇ دۇئانى ئوقۇڭلار: <اللَّهُمَّ اِنِّي اَسْتَعِيْرُكَ بِعِلْمِكَ وَاسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ، وَاسْئَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ فَانْكَ تَقْدِرُ وَلَا اَقْدِرُ وَتَعْلَمُ وَلَا اَعْلَمُ وَانْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ، اللَّهُمَّ اِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ اَنَّ هَذَا الْاَمْرَ خَيْرٌ لِي فِي دِيْنِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ اَمْرِي فَاقْدِرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيْهِ، وَاِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ اَنَّ هَذَا الْاَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِيْنِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَتِي اَمْرِي فَاصْرِفْهُ عَنِّي

① «جەۋاھىرۇل فىقىھى» 1 - قىسىم 371~375 - بەت، مۇپتى مۇھەممەد شەفىق.

وَاصْرِفْنِي عَنْهُ وَاقْدِرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ اَرْضِنِي بِهِ، (ئىي ھىدايەت قىلغىن! ماڭا بۇ ئىشتا قانداق قىلسام ياخشى بولىدىغانلىقىنى سېنىڭ ئىلمىڭ بىلەن تىلەيمەن، شۇ ئىشنى قىلىشقا ماڭا قۇدرىتىڭ بىلەن كۈچ - قۇۋۋەت بېرىشىڭنى تىلەيمەن، سېنىڭ ئۇلۇغ پەزىلىتىڭدىن سورايمەن. چۈنكى سەن ھەممىگە قادىرسەن، مەن قادىر ئەمەسمەن، ھەممىنى سەن بىلىسەن، مەن بىلمەيمەن، ھەممە غەيب ساڭا ناھايىتى ئايدىڭ. ئىي ھىدايەت قىلغىن! ئەگەر سەن بۇ ئىشنىڭ مېنىڭ دىنىم، دۇنيالىقىم ئۈچۈن خەيرلىك بولىدىغانلىقىنى، ئىشىمنىڭ ئاقىۋىتىنىڭ خەيرلىك بولىدىغانلىقىنى بىلسەڭ، بۇ ئىشنى ماڭا مۇيەسسەر قىلىپ بەرگىن. ئەگەر بۇ ئىشنىڭ مېنىڭ دىنىم، دۇنيالىقىم ئۈچۈن زىيانلىق بولىدىغانلىقىنى بىلسەڭ، ئۇنى مەندىن ۋە مېنى ئۇنىڭدىن يىراق قىلغىن، شۇنىڭ بىلەن مەنۇن قىلغىن)»^①.

كېسەل يوقلىغاندا ئوقۇيدىغان دۇئا

«لَا بَأْسَ طَهْرًا اِنْ شَاءَ اللهُ» (ھېچ ئىش يوق ئىكەن، ئاللاھ خالىسا بۇ كېسەللىك سىزنى گۇناھتىن پاكاليدۇ)^②.

① «مىشكات».

② بۇخارى رىۋايىتى.

ئۇنىڭ شىپا تېپىشى ئۈچۈن يەتتە قېتىم مۇنداق دۇئا قىلدۇ: «أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيكَ» (مەن بۈيۈك ئەرشىنىڭ پەرۋەردىگارى ئۇلۇغ ئاللاھتىن ساڭا شىپالىق ئاتا قىلىشىنى تىلەيمەن). رەسۇلۇللاھ ئەلەيھىسسالام ئېيتتىكى، «بۇ كەلىمىنى يەتتە قېتىم ئوقۇش بىلەن كېسەل شىپا تاپىدۇ. بىراق، ئەجەل توشۇپ قالغان بولسا بۇ باشقا گەپ»^①.

مۇسبەت يەتكەندە ئوقۇيدىغان دۇئا

«إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ اللَّهُمَّ اجْرِنِي فِي مُصِيبَتِي وَأَخْلِفْ لِي خَيْرًا مِنْهَا» (بىز ئەلۋەتتە ئاللاھنىڭ ئىگىدارچىلىقىدىمىز (يەنى ئاللاھنىڭ بەندىلىرىمىز). چوقۇم ئاللاھنىڭ دەرگاھىغا قايتىمىز. ئى ئاللاھ! ماڭا يەتكەن مۇسبەتكە ئەجىرى (ساۋاب) ئاتا قىلغىن، بۇنىڭ بەدىلىگە ماڭا ئۇنىڭدىن ياخشىراقنى كەلتۈرۈپ بەرگىن)^②.

بەدەننىڭ بىرەر جايى ئاغرىپ كەتسە ياكى بەدەنگە جاراھەت چىقىپ ئاغرىپ كەتسە، كۆرسەتكۈچ بارمىقىنى تۈكرۈك دەپ يەرگە قويۇپ، ئاندىن ئۇنى كۆتۈرۈپ ئاغرىغان يەرگە قويۇپ تۇرۇپ بۇ كەلىمىنى ئوقۇيدۇ: «بِسْمِ اللَّهِ تُرْبَةُ أَرْضِنَا

① «مىشكات».

② مۇسلىم رىۋايىتى.

بَرِيْقَةً بَعْضِنَا لِيَشْفِي سَقِيمَنَا بِأذن رَبِّنَا» (مەن ئاللاھنىڭ مۇبارەك نامى بىلەن بەرىكەت ھاسىل قىلىمەن، پەرۋەردىگارىمىزنىڭ ئىزنى بىلەن كېسىلىمىزنىڭ شىپا تېپىشى ئۈچۈن، بۇ بەزىلىرىمىزنىڭ تۈكۈرۈكىگە ئارىلاشتۇرۇلغان زېمىننىڭ توپىسىدۇر)^①.

ئەگەر بەدەننىڭ بىرەر جايى ئاغرىپ كەتسە، ئاغرىغان جايغا ئوڭ قولىنى قويۇپ ئۈچ قېتىم ﴿بِسْمِ اللَّهِ﴾ نى ئاخىرغىچە دەپ، ئاندىن يەتتە قېتىم بۇ كەلىمىنى ئوقۇيدۇ: «أَعُوذُ بِاللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَحْدُوْا وَأَحَادِرُوْا» (ئاللاھنىڭ پاك زاتى ۋە ئۇنىڭ زور قۇدرىتى بىلەن مەن سېزىۋاتقان ۋە قورقۇۋاتقان ئاغرىقنىڭ يامانلىقىدىن پاناھ تىلەيمەن)^②.

كېسەلنىڭ شىپا تېپىشى ئۈچۈن ئوقۇيدىغان دۇئا

ھەزرىتى ئائىشە (ئاللاھ ئۇنىڭدىن رازى بولسۇن)دىن رى-
ۋايەت قىلىنىدۇكى، ئىچىمىزدىن بىرەر سىمىز ئاغرىپ قال-
ساق، رەسۇلۇللاھ ئەلەيھىسسالام ئاغرىغان جايىمىزغا مۇبارەك
قولى بىلەن سىلغان ھالدا بۇ دۇئانى ئوقۇپ قوياتتى: «أَذْهَبِ

① بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى.

② مۇسلىم رىۋايىتى.

الْبَاسَ رَبَّ النَّاسِ وَاشْفِ أَنْتَ الشَّافِي لَا شِفَاءَ إِلَّا شِفَاؤُكَ شِفَاءَ لَا يُعَادِرُ سُقْمًا» (ئى ئىنسانلارنىڭ پەرۋەردىگارى! ئازاب-ئوقۇبەتنى كەتكۈزگىن، شىپالىق بەرگىن، سەن شىپالىق بەرگۈچىسەن، پەقەت سېنىڭ بەرگەن شىپالىقىڭلا ئۈنۈملۈك بولىدۇ، شۇنداق شىپالىق بەرگىنكى، ئاغرىق قالمىغاي)①.

ھەزرىتى ئائىشە (ئاللاھ ئۇنىڭدىن رازى بولسۇن)دىن رى-
ۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام كېسەل بولۇپ قالسا، مۇئەۋۋەزاتنى ئوقۇپ مۇبارەك قولغا دەم قىلىپ، ئالدى-كەينى پۈتۈن بەدەنلىرىنى سىلايتتى. رەسۇلۇللاھ ئەلەيھىسسالام-سالامنىڭ ۋاپات تاپقان كېسىلىدە مەن مۇئەۋۋەزاتنى ئوقۇپ رەسۇلۇللاھ ئەلەيھىسسالامنىڭ قولغا دەم قىلىپ پۈتۈن بەدەن-نىڭگە سىلىتىپ قويغانىدىم②.

رەسۇلۇللاھنىڭ ئائىلىسىدە بىرەرسى كېسەل بولۇپ قالسا، رەسۇلۇللاھ ئەلەيھىسسالام ئۇنىڭغا مۇئەۋۋەزاتنى ئوقۇپ دەم قىلىپ قوياتتى③.

مۇئەۋۋەزات: ﴿قُلْ يَتَّيْبُهَا الْكٰفِرُونَ﴾، ﴿قُلْ هُوَ اَللّٰهُ اَحَدٌ﴾، ﴿قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ﴾، ﴿قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾

① «مشكات».

② بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى.

③ «مشكات».

بالىنى كېسەل ياكى يامان نەرسىدىن ئەمىن ساقلاش ئۈچۈن ئوقۇيدىغان دۇئا

«أَعِيذُكَ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَامَّةٍ» (مەن سەن ئۈچۈن ئاللاھ تەئالىنىڭ پۈتۈن كەلىمىلىرى بىلەن ھەر بىر شەيتان، زىيانداش، زەھەرلىك ھاشارەت ۋە ھەر بىر زىيان يەتكۈزگۈچى يامان كۆزدىن پاناھ تىلەيمەن)①.

كېسەل كىشى ئوقۇيدىغان دۇئا

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئېيتتى: «مۇسۇلمان كېسەل ھالىتىدە ئاللاھ تەئالىغا تۆۋەندىكى كەلىمە بىلەن قىرىق قېتىم ندا قىلسا، ئاندىن مۇشۇ كېسەلدە ئۆلۈپ كەتسە، ئۇ مۇسۇلمانغا شەھىدىنىڭ ساۋابى بېرىلىدۇ. ئەگەر ياخشى بولۇپ قالسا، ئۇنىڭ بارلىق گۇناھى مەغپىرەت بولۇپ كېتىدۇ: ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ﴾» (پەرۋەردىگارىم) سەندىن باشقا ھېچ مەئبۇد (بەرھەق) يوقتۇر، سەن (جىمى كەمچىلىكلەردىن) پاكىتۇرسەن، مەن ھەقىقەتەن (ئۆزىنى پىسىمگە) زۇلۇم قىلغۇچىلاردىن بولدۇم»②.

① بۇخارى رىۋايىتى.

② 21- سۈرە ئەنبىيا، مۇستەدەرك رىۋايىتى.

يەنە بىر ھەدىستە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «كىمكى كېسەل ھالىتىدە بۇ كەلىمىنى ئوقۇپ، مۇشۇ كېسەلدە ئۆلۈپ كەتسە، ئۇنى دوزاخ ئوتى كۆيدۈرمەيدۇ: ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ﴾ (بىر اللەتن باشقا ھېچ مەنبۇد بەرھەق يوقتۇر. اللە ھەممىدىن چوڭ. دۇر. بىر اللەتن باشقا ھېچ مەنبۇد بەرھەق يوقتۇر. ئۇ يېگانى. دۇر. ئۇنىڭ ھېچ شېرىكى يوقتۇر. بىر اللەتن باشقا ھېچ مەنبۇد بەرھەق يوقتۇر. جىمى مۈلۈك ۋە جىمى مەدھىيە اللەقا خاستۇر. بىر اللەتن باشقا ھېچ مەنبۇد بەرھەق يوقتۇر. ئۇلۇغ اللەنىڭ مەدىتى بولمىسا، ھېچقانداق كۈچ-قۇۋۋەت، چارە-تەدبىر كارغا كەلمەيدۇ)»^①.

ئۆلۈم كۆزىگە كۆرۈنگەندە ئوقۇيدىغان دۇئا

«اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَأَلْحِقْنِي بِالرَّفِيقِ الْأَعْلَى» (ئى اللە! مېنى كەچۈرگىن، ماڭا رەھىم قىلغىن، مېنى ئۈستۈنكى ھەمراھ (پەرىشتە)لارغا ئۇلاشتۇرغىن)^②.

① تىرىمىزى رىۋايىتى.

② «ھىسن ھەسەن».

جان ئۆزىگىلى تۇرغاندا بۇ دۇئانى ئوقۇيدۇ: «اللَّهُمَّ اعْنِي عَلَى غَمَرَاتِ الْمَوْتِ وَسَكَرَاتِ الْمَوْتِ» (ئى اللە! ماڭا ئۆلۈم قات-تىقچىلىقىدا يار-يۆلەكتە بولغايىسەن)^①.
مۇھىم نۇقتا: ئۆلۈم ۋاقتىدا جان ئۆزگۈچىلەرنىڭ يۈزى قىبلە تەرەپكە قىلىنغاي، يېنىدا ئولتۇرغانلار سەكراتتا تۇرۇۋات-قانلارغا «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» نى يۇقىرى ئاۋاز بىلەن تەلەپ قىلىپ بەرگەي، ئۇ بۇنى ئاڭلاپ ئىمان كەلمىسىنى ئوقۇۋالغاي.
دېققەت: ئۆلۈم ۋاقتىدا كەلىمە تەيىبەنى ئوقۇپ بېرىش پەرز ياكى ۋاجىب ئەمەس. ئەگەر بىرىسىمۇ ئوقۇمىسا سەك-راتتىكى كىشىنىڭ ئىمانىغا نۇقسانلىق ئىش بولمايدۇ.
«ھەدىس شەرىفى» تە مۇنداق دېيىلىدۇ: «ئادەمنىڭ ئاخىرقى سۆزى ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ﴾ بىلەن ئاخىرلاشسا، ئۇ ئادەم جەننەتكە كىرىدۇ»^②.

جان ئۆزىگىلى تۇرغاندا يېنىدىكىلەردىن بىرى سۈرە ياسىنىنى ئوقۇپ بەرسە، ئۇنىڭ بىلەن جان ئاسان چىقىدۇ^③.

جان چىقىپ بولغاندىن كېيىن مېيىتنىڭ كۆزىنى يۇم-دۇرۇپ بۇنى ئوقۇيدۇ: «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِفُلَانٍ وَارْفَعْ دَرَجَتَهُ فِي الْمَهْدِيِّينَ وَاخْلُفْهُ فِي عَقِبِهِ فِي الْعَابِرِينَ وَاعْفِرْ لَنَا وَلَكَ يَا رَبَّ»

① تىرىمىزى رىۋايىتى.

② «ھىسن ھەسەن».

③ «ھىسن ھەسەن».

الْعَالَمِينَ وَافْسَحْ لِي فِي قَبْرِهِ وَنَوِّرْ لَهُ فِيهِ» (ئى اللہ! بۇنى كەچۈرگىن، بۇنىڭ دەرىجىسىنى ھىدايەت تاپقانلارنىڭ قاتارىغا كۆتۈرگىن، كېيىنكىلەردە بۇنىڭ ئۈچۈن ۋارىس قالدۇرغىن. ئى ئالەمنىڭ پەرۋەردىگارى! بىزگە ۋە ئۇنىڭغا مەغپىرەت قىلغىن، ئۇنىڭ گۈرىنى كەڭ-كۈشادە ۋە نۇرلۇق قىلغىن).

بۇ دۇئانى رەسۇلۇللاھ ئەلەيھىسسالام ھەزرىتى ئەبۇ سەلەمە (اللە ئۇنىڭدىن رازى بولسۇن) ۋاپات تاپقاندىن كېيىن ئۇنىڭ كۆزىنى يۇمدۇرۇپ بولۇپ ئوقۇغاندى ۋە «فُلان» نىڭ ئورنىغا شۇ كىشىنىڭ ئىسمىنى ئاتىغاندى ①.

كىمكى باشقا بىر مۇسۇلمان ئۈچۈن بۇ دۇئانى ئوقۇسا، «فُلان» دىكى «فُلان» نىڭ ئورنىغا ئۇنىڭ ئىسمىنى ئەكەلگەي.

ھازىردا ئوقۇيدىغان دۇئا

«اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدِي وَأَعْقِبِي مِنْهُ عَقِبِي حَسَنَةً» (ئى اللہ! مېنى ۋە ئۇنى كەچۈرگىن، ماڭا ئۇنىڭدىن ياخشى خىسەت قىلىشنى نېسىپ قىلغىن) ②.

مېيىتنى تەختىراۋانغا قويىدىغاندا ياكى جىنازىنى كۆتۈرۈۋالغاندا ﴿بِسْمِ اللَّهِ﴾ دەيدۇ ③.

① مۇسلىم رىۋايىتى.

② «ھىسن ھەسنى».

③ ئىبنى ئەبى شەيبە رىۋايىتى.

قاچانكى كىچىك بالا قازا تاپسا، «الْحَمْدُ لِلَّهِ» دەپ ئۇنىڭ كەينىدىن مۇسبەت يەتكەندە ئوقۇيدىغان ﴿إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ﴾ نى ئوقۇيدۇ. مۇشۇنداق قىلسا اللە تەلى پەرىش-تىلەرگە: «مېنىڭ بۇ بەندەم ئۈچۈن جەننەتتە بىر ئۆي بىنا قىلىڭلار، ئۇنىڭ ئىسمىنى «بَيْتُ الْحَمْدِ» (ھەمدۇ-سانا ئۆيى) دەپ ئاتاڭلار»، دەپ خىتاب قىلىدۇ ①.

مېيىتنى يەرلىككە قويىدىغاندا ئوقۇيدىغان دۇئا

«بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهِ وَعَلَى مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ» (اللەنىڭ ئىسمى بىلەن، اللەنىڭ ياردىمى بىلەن، رەسۇلۇللاھنىڭ سۈننىتى بىلەن سېنى يەرلىككە قويىدۇم) ②.

مۇھىم نۇقتا: دەپنىدىن كېيىن قەبرىنىڭ بېشىدا سۈرە فاتىھە ۋە سۈرە بەقەرەنىڭ بېشىدىن ﴿الْمُفْلِحُونَ﴾ غىچە خەتمە-قۇرئان قىلىدۇ. قەبرىنىڭ ئايىغى تەرىپىدە سۈرە بەقەرەنىڭ ئاخىرقى ئايىتى ﴿إِنَّمَا أَمْرُ الرَّسُولِ﴾ دىن سۈرە تۈگىگىچە خەتمە-قۇرئان قىلىدۇ ③.

① تىرمىزى رىۋايىتى.

② «ھىسن ھەسنى».

③ مىشكات.

ھازىدارغا تەسەللى بەرگەندە ئوقۇيدىغان دۇئا

«انَّ لِلَّهِ مَا أَخَذَ وَلَهُ مَا أَعْطَى وَكُلٌّ عِنْدَهُ بِأَجَلٍ مُّسَمًّى فَلْتَصْبِرْ
وَلْتَحْتَسِبْ» (اللە ئۆزى ئالىدۇ، اللە ئۆزى بېرىدۇ. ھەممە اللەنىڭ
دەرگاھىدا پۈتۈلگەن مۇددەت بويىچە ياشايدۇ. سەۋرى قىلغىن،
ساۋاب تاپقايسەن)①.

رەسۇلۇللاھنىڭ سېرىق ئېشەك چېقىدۇ - ۋالغاندىكى ئەمىلى

رەسۇلۇللاھ ئەلەيھىسسالام نامازدا تۇرغاندا بىر قېتىم سېرىق
ئېشەك چېقىۋالدى. رەسۇلۇللاھ ئەلەيھىسسالام نامازدىن
پارىغ بولۇپ دېدىكى، «سېرىق ئېشەككە اللەنىڭ لەئىتى
بولسۇن، ئۇنىڭ ناماز ئوقۇغۇچى بىلەنمۇ ھەم باشقا بىر كىشى
بىلەنمۇ كارى يوق ئىكەن».

ئۇنىڭ كەينىدىن سۇ ۋە تۇز تېپىپ سۇغا تۇزنى ئارىلاش-
تۇرۇپ، ئۇنى سېرىق ئېشەك چاققان جايغا سۈرتتى ۋە

① بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى.

ئاندىن قەبرە يېنىدا بىردەم تۇرۇپ مېيىت ئۈچۈن ئىس-
تىغفار ئېيتىدۇ ۋە پەرىشتىلەرنىڭ سوئال-سورىقىغا جاۋاب
بېرىشتە مۇستەھكەم تۇرالىشى ئۈچۈن اللە تەلىغا سېغىنىپ دۇئا
قىلىدۇ①.

قەبرىستانغا بارغاندا ئوقۇيدىغان دۇئا

«السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ الْقُبُورِ يَغْفِرُ اللَّهُ لَنَا وَلَكُمْ أَنْتُمْ سَأَلْنَا
وَنَحْنُ بِالْآثَرِ» (ئى قەبرە ئەھلى! سىلەرگە سالام بولسۇن، بىزگە
ۋە سىلەرگە اللە مەغپىرەت قىلسۇن. سىلەر بىزدىن ئىلگىرى كەت-
تىڭلار ۋە بىز سىلەرنىڭ كەينىڭلاردىن بارغۇچىدۇرمىز).

ياكى بۇنى دەيدۇ: «السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ
وَالْمُسْلِمِينَ وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاحِقُونَ نَسئَلُ اللَّهَ لَنَا وَلَكُمْ الْعَاقِبَةَ»
(ئى مۇئمىن مۇسۇلمانلار يۇرتىنىڭ ئاھالىسى، سىلەرگە سالامەت-
لىك تىلەيمەن. اللە خالىسا بىزمۇ چوقۇم سىلەرنىڭ ئارقاڭ-
لاردىن بارىمىز، ئۆزىمىز ئۈچۈنمۇ، سىلەر ئۈچۈنمۇ اللە تىن
ئامانلىق تىلەيمىز)②.

① ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى.

② مۇسلىم رىۋايىتى.

﴿قُلْ يَتَّيِبُوا أَلْسِنَتَهُمُ الْكَافِرُونَ﴾، ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ﴾

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾ نى ئوقۇدى ①.

ئوت كەتكەننى كۆرسە «اللَّهُ أَكْبَرُ» دەيدۇ. («اللَّهُ أَكْبَرُ» ئارقىلىق ئوت ئۆچۈرىلىدۇ) ②.

«ھىسن ھەسن» نىڭ مۇئەللىفى بۇ تەجربىدىن ئوتتى

دەيدۇ.

جامىئە دۇئا

«اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ۝ الَمْ ۝ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ۝ وَعَنَتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ ۝ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ ۝ يَا أَحَدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ وَلَمْ يَكُن لَّهُد كُفُوًا أَحَدٌ ۝ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنفُسَنَا وَإِن لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ۝ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ۝ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَتَجَاوَزْ عَنَّا مَا تَعْلَمُ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ ۝ اللَّهُمَّ أَنْتَ عَفْوٌ كَرِيمٌ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنَّا ۝ اللَّهُمَّ مُصَرِّفَ الْقُلُوبِ صَرِّفْ قُلُوبَنَا عَلَى

① تىبىرانى رىۋايىتى.

② ئەبۇ بەئلا، ئىبنى ئوس سىنى رىۋايىتى.

طَاعَتِكَ ۝ يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قُلُوبَنَا عَلَى دِينِكَ ۝ اللَّهُمَّ إِنَّ قُلُوبَنَا وَتَوَاصِينَا وَجَوَارِحَنَا بِيَدِكَ لَمْ تَمْلِكْنَا مِنْهَا شَيْئًا فَادَا فَعَلْتَ ذَلِكَ بِنَا فَكُنْ أَنْتَ وَلِيِّنَا وَاهْدِنَا إِلَى سَوَاءِ السَّبِيلِ ۝ اللَّهُمَّ ارِنَا الْحَقَّ حَقًّا وَارْزُقْنَا اتِّبَاعَهُ وَارِنَا الْبَاطِلَ بَاطِلًا وَارْزُقْنَا اجْتِنَابَهُ ۝ اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا حُبَّكَ وَحُبَّ رَسُولِكَ وَحُبَّ مَنْ يَنْفَعُنَا حُبَّهُ عِنْدَكَ يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ بِرَحْمَتِكَ نَسْتَعِيْثُ، نَسْتَغْفِرُكَ رَبَّنَا وَنَسْأَلُكَ التَّوْبَةَ وَأَصْلِحْ لَنَا شَأْنَنَا كُلَّهُ وَلَا تَكُنْ لَنَا أَنْفُسًا طَرْفَةً عَيْنٍ فَإِنَّكَ إِن تَكُنْ لَنَا إِلَى أَنْفُسِنَا تَكُنْ لَنَا إِلَى ضَعْفٍ وَعَوْرَةٍ وَذَنْبٍ وَخَطِيئَةٍ ۝ اللَّهُمَّ لَا سَهْلَ إِلَّا مَا جَعَلْتَهُ سَهْلًا وَأَنْتَ تَجْعَلُ الْحَزْنَ سَهْلًا إِذَا شِئْتَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، نَسْأَلُكَ مُوجِبَاتِ رَحْمَتِكَ وَعَزَائِمَ مَغْفِرَتِكَ وَالْغَنِيْمَةَ مِنْ كُلِّ بَرٍّ وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ ائِمٍّ لَا تَدْعُ لِي ذَنْبًا إِلَّا غَفَرْتَهُ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، وَلَا هَمًّا إِلَّا فَرَجْتَهُ وَلَا حَاجَةً هِيَ لَكَ رِضًا إِلَّا قَضَيْتَهَا يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ۝ إِلَيْكَ رَبِّ فَحَبِّبْنَا وَفِي أَنْفُسِنَا لَكَ رَبِّ فَذَلَّلْنَا وَفِي أَعْيُنِ النَّاسِ فَعَظَّمْنَا وَمِنْ سَيِّءِ الْأَخْلَاقِ فَجَنَّبْنَا وَعَلَى صَالِحِ الْأَخْلَاقِ فَقَوِّمْنَا وَعَلَى الصِّرَاطِ الْمُسْتَقِيمِ فَثَبِّتْنَا وَعَلَى الْأَعْدَاءِ أَعْدَانِكَ أَعْدَاءِ الْإِسْلَامِ فَانصُرْنَا ۝ اللَّهُمَّ انصُرْنَا وَلَا تَنْصُرْ عَلَيْنَا، اللَّهُمَّ امْكُرْ لَنَا وَلَا تَمْكُرْ عَلَيْنَا، اللَّهُمَّ زِدْنَا وَلَا تَنْقُصْنَا وَلَا تُسَلِّطْ عَلَيْنَا مَنْ لَا يَرْحَمُنَا، اللَّهُمَّ اشرحْ صُدُورَنَا لِلْإِسْلَامِ، اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيْنَا الْإِيمَانَ وَزَيِّنْهُ فِي قُلُوبِنَا وَكِرِّهْ إِلَيْنَا الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ

قەتەن سەن تولىمۇ مەرھەمەتلىك ئەپۇ قىلغۇچىدۇرسەن،
كەرەملىكسەن، ئەپۇنى ياقۇرسەن، مېنى ئەپۇ قىلغىن. ئى
الله! ئى دىللارنى ئۆزگەرتكۈچى زات! قەلبىمىزنى تائىتتىڭ
تەرەپكە مايىل قىلغىن. ئى دىللارنى ئۆزگەرتكۈچى زات! قەل-
بىمىزنى سېنىڭ دىنىڭدا مۇستەھكەم قىلغىن. ئى الله! شەك-
سىزكى، بىزنىڭ قەلبىمىز، بىزنىڭ پىشانىمىز ۋە بىزنىڭ
ئەزىمىمىز سېنىڭ ئىلكىڭدۇر. سەن بىزگە ئۇنىڭدا ئىختى-
يارلىقنى بەرمىدىڭ. قاچانكى سەن بىزگە ئۇنىڭدا ئىختى-
يارلىقنى بەرسەڭ، سەن بىزنىڭ مەدەتكارىمىز بولغىن ۋە بىزنى
توغرا يولغا باشلىغىن. ئى الله! بىزگە ھەقىقىي ھەق كۆرسەتكىن،
شۇ ھەقتە مېڭىشىنى مۇۋەپپەقىيەت قىلغىن. بىزگە باتىلنى باتىل
كۆرسەتكىن، شۇ باتىلدىن ساقلىنىپ قېلىشقا مۇۋەپپەقىيەت قىل-
غىن. ئى الله! بىزگە ئۆزۈڭنىڭ ۋە پەيغەمبىرىڭ مۇھەممەد
ئەلەيھىسسالامنىڭ مۇھەببىتىنى مۇۋەپپەقىيەت قىلغىن. بىزگە
سېنىڭ ئالدىڭدا مۇھەببىتى مەنپەئەت قىلىدىغان كىشىنىڭ
مۇھەببىتىنى مۇۋەپپەقىيەت قىلغىن. ئى تىرىك، ئى ھەممىنى ئىدارە
قىلىپ تۇرغۇچى زات! بىز سېنىڭ رەھمىتىڭ ئارقىلىق ئامانلىق
تىلەيمىز. ئى پەرۋەردىگارمىز! سەندىن مەغپىرەت تىلەيمىز،
سەندىن تەۋبىنىڭ قوبۇل بولۇشىنى سورايمىز ۋە بىزنىڭ جىمى

وَالْعَصِيَّانَ ۞ اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنَا مِنَ الرَّاشِدِيْنَ ۝» (بىر ئالەمنى باشقا
ھېچ ئىلاھ يوقتۇر. ئىلاھ ھەممىشە تىرىكتۇر، ھەممىنى ئىدارە
قىلىپ تۇرغۇچىدۇر. ئەلىق، لام، مەم، بىر ئالەمنى باشقا ھېچ
ئىلاھ يوقتۇر. ئىلاھ ھەممىشە تىرىكتۇر، ھەممىنى ئىدارە قىلىپ
تۇرغۇچىدۇر. گۇناھكارلار مەخلۇقاتنى ئىدارە قىلىپ تۇرغۇچى
(مەڭگۈ) ھايات ئىلاھقا ئىگىلىدۇ. (پەرۋەردىگارم) سەندىن باشقا
ھېچ مەئبۇد (بەرھەق) يوقتۇر، سەن (جىمى كەمچىلىكلەردىن)
پاكتۇرسەن، مەن ھەقىقەتەن (ئۆز نەپسىمگە) زۇلۇم قىل-
غۇچىلاردىن بولدۇم. ئۇ يىگانە بىھاجەت ئىلاھكى، بالا تاپقانمۇ
ئەمەس، تۇغۇلغانمۇ ئەمەس، ھېچ كىشى ئۇنىڭغا تەگداش
بولالمايدۇ». ئى رەھىم قىلغۇچىلارنىڭ رەھىم قىلغۇچىراقى! بىز
ئۆزىمىزگە ئۆزىمىز زۇلۇم قىلدۇق. ئەگەر سەن بىزگە مەغپىرەت
قىلمىساڭ، بىزگە رەھىم قىلمىساڭ، بىز چوقۇم زىيان تارت-
قۇچىلاردىن بولىمىز. پەرۋەردىگارمىز! بىزگە مەغپىرەت قىل-
غىن ۋە بىزنىڭ تەۋبىمىزنى قوبۇل قىلغىن، ھەقىقەتەن سەن
تەۋبىنى قوبۇل قىلغۇچىدۇرسەن، ناھايىتى مېھرىبان دۇرسەن.
پەرۋەردىگارم! مەغپىرەت قىلغىن، رەھىم قىلغىن، سەن بى-
لىدىغان گۇناھلىرىمىدىن ئۆتۈپ كەتكىن، ھەقىقەتەن سەن
ناھايىتى غالىبىسەن، ناھايىتى ھۆرمەتلىكسەن. ئى الله! ھەق-

ئەھۋالىمىزنى تۈزەتكىن. بىزنى ئۆز نەپسىمىزگە بىر دەممۇ تاپمىشۇرمىغىن. ئەگەر سەن بىزنى ئۆز نەپسىمىزگە تاپشۇرساڭ كەم-كۇتا، گۇناھ ۋە خاتالىققا تاپشۇرۇپ قويغان بولسىەن. ئىيى! سەن ئاسان قىلىپ بەرگەن ئىش ئاساندۇر، سەن مۇشۇ-كۈل ئىشنى ئاسان قىلىشنى خالىساڭ ئاسان قىلالايسەن. مۇلايىم، كەرەملىك ئاللاھتىن باشقا ھېچ ئىلاھ يوق، بۈيۈك ئەرشنىڭ ئىگىسى ئاللاھ جىمى ئەيىب-نۇقسانلاردىن پاكىتۇر، جىمى مەدھىيە سانالار ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى ئاللاھقا خاس-تۇر، ئىيى! سەندىن سېنىڭ رەھمىتىڭگە ئېرىشتۈرىدىغان نەرسىلەرنى ۋە سېنىڭ مەغپىرىتىڭگە سەۋەب بولىدىغان نەرسىلەرنى سورايمىز، ھەربىر ياخشىلىقنى قولغا كەلتۈرۈشنى، ھەربىر گۇناھتىن قول ئۈزۈشنى (ساق بولۇشنى) سورايمىز. ئىيى مېھرىبان ئاللاھ! گۇناھىمنى ھېچنەرسە قويماي مەغپىرەت قىلىغىن، غېمىمنى ھېچنەرسە قويماي خالاس قىلىغىن. سەن ياقتۇرىدىغان ھاجىتىمنى ھېچنەرسە قويماي راۋا قىلىغىن. ئىيى! بىزنى ئۆزۈڭنىڭ دوستى قىلىغىن، بىزنىڭ نەپسىمىزنى ئۆزۈڭ ئۈچۈن خار قىلىغىن، خەلق كۆزىگە بىزنى چوڭ كۆرسەتمىكىن. بىزنى يامان ئادەتلەردىن ساقلىغىن، ياخشى ئادەت (ئەخلاق)دا چىڭ تۇرغۇزغىن، بىزنى توغرا يولدا مۇستەھكەم

قىلىغىن. بىزنىڭ دۈشمەنلىرىمىزگە ۋە ئۆزۈڭنىڭ ۋە ئىسلامنىڭ دۈشمەنلىرىگە قارشى بىزگە مەدەت قىلىغىن. ئىيى! بىزگە نۇسرەت ئاتا قىلىغىن، بىزگە قارشى كۈچلەرگە نۇسرەت ئاتا قىلىغىن. ئىيى! بىز ئۈچۈن پايدىلىق تەدبىرنى قوللانغىن، بىزگە زىيانلىق تەدبىرنى قوللانمىغىن. ئىيى! بىزنى زىيادە قىلىغىن، بىزنى كېمەيتىۋەتمىگىن ۋە بىزگە رەھىم قىلمايدىغان كىشىنى بىزگە مۇسەللەت قىلمىغىن. ئىيى! قەلبىمىزنى ئىسلام ئۈچۈن كەڭ قىلىغىن، بىزگە ئىماننى دوست كۆرسەتكىن، ئىماننى قەلبىمىزدە زىننەتلىك قىلىغىن ۋە بىزگە كۆپىرى ۋە گۇناھنى يامان كۆرسەتكىن. پەرۋەردىگارىمىز! ياخشىلار قاتارىدا قىلىغىن).

ئۇنتۇغاقلىقنىڭ ئىلاجى ئۈچۈن ئېلىپ بېرىلىدىغان مۇھىم ئەمەل

بالاغەت يېشىدىن ياشانغىچە بولغان ئارىلىقتىكى كىشىلەر ① قۇرئان كەرىم، ھەدىس شەرىفى ۋە باشقا ئىلىملارنى

① ئۆلىمالار بالاغەت يېشىغا يەتمىگەنلەرنىڭ كۆپىنچىسىدە تەبىئىي زېھنىي قۇۋۋەت بارلىقى، ھەمدە تۆۋەندە نەقلى قىلىنغان ھەزرىتى ئەلى (ئاللاھ ئۇنىڭدىن رازى بولسۇن) توغرىسىدىكى ھەدىسنىڭ باتىنىي تەرەپلىرىنى كۆزدە

قايىسەن. بۇ بولسا رەھمەت پەرىشتىلىرى چۈشىدىغان ۋە دۇئا قىلسا ئىجابەت بولىدىغان خاسىيەتلىك ۋاقتتۇر. ھەزرىتى يەتقۇب ئەلەيھىسسالاممۇ ئۆزىنىڭ ئوغۇللىرى ھەققىدە قىلىدىغان دۇئانى جۈمە كېچىسىنىڭ ئاخىرىغا ساقلىغان: ﴿ سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي ﴾ «پات ئارىدا پەرۋەردىگارىمىدىن سىلەرگە مەغپىرەت تىلەيمەن». ئەگەر بۇ ۋاقتتا ئويغىنالمىساڭ، يېرىم كېچىدە قويۇپ قىلغايىسەن. بۇ ۋاقتتىمۇ ئويغىنالمىساڭ ئاخىرى شىمى قىلغايىسەن. بۇ ئەمەلنىڭ قائىدىسى: تۆت رەكئەت نەفلە ناماز ئوقۇغايىسەن. بىرىنچى رەكئەتتە سۈرە فاتىھەدىن كېيىن سۈرە ياسىن، ئىككىنچى رەكئەتتە سۈرە فاتىھەدىن كېيىن سۈرە دۇخان، ئۈچىنچى رەكئەتتە سۈرە فاتىھەدىن كېيىن سۈرە ئەلق لام مەم سەجدە^① ۋە تۆتىنچى رەكئەتتە سۈرە فاتىھەدىن كېيىن سۈرە مۇلكىنى ئوقۇغايىسەن. تەشەھھ-ھۈددىن پارىغ بولۇپ، سالام بەرگەندىن كېيىن، ئەۋۋەل اللھ تعالىغا ھەمدۇ-سانا ئېيتىپ، كەينىدىن ماڭا دۇرۇد-سالام يوللاپ بولۇپ، ئاندىن تامامىي پەيغەمبەرلەرگە دۇرۇد-سالام

① «فۇرئان كىرىم» تەرتىپىدە بۇ سۈرە ئالدىنقى ئىككى سۈرىدىن ئىلگىرىدۇر. لېكىن نەفلە نامازلاردا فەقىھلەر مۇنداق ئوقۇشنى جائىز كۆردى. يەنە بىرى، نەفلە نامازنىڭ ھەر ئىككى رەكئىتى مۇستەقىل نامازنىڭ ھۆكۈمىنى ئالىدۇ. بۇ ئىككى رەكئەتتىكى ئىككى سۈرە ئۆزئارا تەرتىپلىكتۇر. شۇ ۋەجھىدىن بۇنىڭدا ھەرگىز مەكرۇھلۇق يوق. «كەۋكەبۇد دۇررى» ۋە ئۇنىڭ ھاشىيىسىدە شۇنداق دېيىلگەن.

يادلىماقچى بولسا ياكى ئۇنتۇغاقلىققا دۇچار بويقالسا، بۇنىڭ ئىلاجى ئۈچۈن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ مۇبارەك كۆرسەت-مىسىگە ئىخلاس-ئەقىدە بىلەن ئەمەل قىلسۇن. تىرىمىزى، ھاكىم ۋە باشقا ھەدىس كىتابلىرىدا ھەزرىتى ئىبنى ئابباس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن مۇنداق رىۋايەت باركى، ھەزرىتى ئىبنى ئابباس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ: مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ھۇزۇرىغا كەلگەن ئىدىم. ئۇ يەرگە ھەزرىتى ئەلى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ كىرىپ كەلدى. ئۇ: «ئى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى! ئاتا-ئانىم سەن ئۈچۈن پىدايىم بولسۇن، يادلىغان قۇرئان ئايەتلىرى دىلىمدا تۇرمايدۇ. بۇنىڭغا قانداق ئىلاج قىلىمەن»، دەپ شىكايەت قىلىۋىدى، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېدى: «مەن ساڭا يادلىغان نەرسەڭ زېھنىڭدە ئورنايدىغان، ئۇنىڭغا ئەمەل قىلساڭ سەن ئۈچۈن پايدىلىق ۋە باشقىلارغا ئۆگىتىپ قويساڭ ئۇلارغىمۇ پايدىلىق بىر نەرسە ئۆقتۈرۈپ قويمايمۇ؟» ھەزرىتى ئەلى: «بولسا شۇنداق قىلى-ساڭگەن ئى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى!» دېدى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېدى: «قۇدرىتىڭ يەتسە، جۈمە كېچىسى كېچىنىڭ ئاخىرقى ئۈچتىن بىر قىسمى كىرگەندە قوي-

تۇتۇپ، ئۇلارنى بۇ ئۇنتۇغاقلىقنىڭ داۋاسىغا ئائىت ئەمەللەرنىڭ بەھىرلىنىش دائىرىسىدە سانىمىغان بولسىمۇ، لېكىن بۇ ئەمەللەرنىڭ بالاغەت يېشىغا يەتمىگەن بالىلارغا نىسبەتەن پەقەتلا ئۈنۈمى يوق دېگىلى بولمايدۇ.

يوللىغىن، ئۇنىڭدىن كېيىن ئىلگىرى ئۆلۈپ كەتكەن تامامى مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىڭ ھەققىدە، ئۇلارنىڭ گۇناھلىرىنى كەچۈرۈشنى ئالدىدىن تىلىگىن، ئاخىردا تۆۋەندىكى دۇئا بىلەن دۇئا قىلغىن: «الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ عَدَدَ خَلْقِهِ وَرِضَا نَفْسِهِ وَزِنَةَ عَرْشِهِ وَمِدَادَ كَلِمَتِهِ، اللَّهُمَّ لَا أُحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَيَّ نَفْسِكَ، اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الْهَاشِمِيِّ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ الْبَرَّةِ الْكِرَامِ وَعَلَى سَائِرِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ وَالْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ رَبَّنَا آغْفِرْ لَنَا وَلَا خَوَانَنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدِي وَلِجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ إِنَّكَ سَمِيعٌ مُجِيبٌ الدَّعَوَاتِ. اللَّهُمَّ ① اِرْحَمْنِي بِتَرْكِ الْمَعَاصِي أَبَدًا مَا أَبْقَيْتَنِي وَارْحَمْنِي أَنْ أَتَكَلَّفَ مَا لَا يَعْنِينِي وَارْزُقْنِي حُسْنَ النَّظَرِ فِيمَا يُرْضِيكَ عَنِّي، اللَّهُمَّ بَدِّعِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ وَالْعِزَّةِ الَّتِي لَا تُرَامُ، أَسْئَلُكَ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ بِجَلَالِكَ وَتَوَرُّ وَجْهِكَ أَنْ تُلْزِمَ قَلْبِي

① پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ھەمدۇسسانا ۋە باشقىلارنى ئېيتىشقا ئەمىرى قىلدى. بۇ زاتنىڭ دۇئا قوبۇل بولۇش ھەققىدە ئالاھىدە تىلغا ئالغان جامىئە بىر دۇئاسى (بۇ باشقا رىۋايەتلەردە كېلىدۇ) بىلەن سىزنى تەمىن ئېتىشىنى خالىدۇق. بۇ بولسىمۇ «الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ» دىن «مُجِيبُ الدَّعَوَاتِ» غىچە.

② پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ھەزرىتى ئەلگىگە ئۆگەتكەن دۇئاسى مۇشۇ يەردىن ئاخىرغىچە.

حَفِظَ كِتَابِكَ كَمَا عَلَّمْتَنِي وَارْزُقْنِي أَنْ أَقْرَأَهُ عَلَى النَّحْوِ الَّذِي يُرْضِيكَ عَنِّي، اللَّهُمَّ بَدِّعِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ وَالْعِزَّةِ الَّتِي لَا تُرَامُ، أَسْئَلُكَ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ بِجَلَالِكَ وَتَوَرُّ وَجْهِكَ أَنْ تُنَوِّرَ بِكِتَابِكَ بَصَرِي وَأَنْ تُطَلِّقَ بِي لِسَانِي وَأَنْ تُفَرِّجَ بِي عَنْ قَلْبِي وَأَنْ تَشْرَحَ بِي صَدْرِي وَأَنْ تَغْسِلَ بِي بَدَنِي فَأَنْتَ لَا يُعِينُنِي عَلَى الْحَقِّ غَيْرُكَ وَلَا يُؤْتِيهِ إِلَّا أَنْتَ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ».

(ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى ئاللاھقا مەخلۇقاتلىرىنىڭ سانىچە، رازىلىقىغا مۇۋاپىق، نەرشىسىنىڭ ئېغىرلىقىغا تەك، كەلىمىلىك-رىنى خاتىرىلىگەن سىياھنىڭ باراۋىرىدە بولغان ھەمدۇ-سانالار بولسۇن. ئى ئاللاھ! مەن ساڭا ئۆز نەپسىڭگە سانا ئېيتقاندىكى سانا ئېيتالمايمەن. ئى ئاللاھ! بىزنىڭ خوجىمىز، پەيغەمبىرىمىز، ئۇم-سىي، ھاشىم ئەۋلادى بولغان مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئۇنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرىغا ۋە ئۇنىڭ ساھابە-كىراملىرىغا دۇرۇد-سالام ۋە بەرىكەت نازىل قىلغىن ۋە يەنە پۈتۈن پەيغەمبەر ۋە مۇقەررەب پەرىشتىلەرگىمۇ رەھمىتىڭنى نازىل قىلغىن. پەرۋەردىگارىمىز! بىزگە ۋە بىزدىن ئىلگىرى ئىمان ئېيتقان قېرىنداشلىرىمىزغا مەغپىرەت قىلغىن، دىللىرىمىزدا مۇئەمىنلەرگە قارشى دۈشمەنلىك پەيدا قىلمىغىن. پەرۋەردىگارىمىز! سەن ناھايىتى مەغپىرەت قىلغۇچىسىەن، مېھرىبانسىەن. ئى ئاللاھ! مېنىڭ، ئاتا-ئانىمىڭ، مۇئەمىن، مۇسۇلمان ئەر-

ئاياللارنىڭ گۇناھلىرىنى مەغپىرەت قىلغىن. ھەقىقەتەن سەن دۇئالارنى ئىشتىكۇچى ھەم ئىجابەت قىلغۇچىسى. ئى! ئى! ئى! مېنى ھاياتلا قىلىدىغان بولساڭ، مەڭگۈ گۇناھ قىلماسلىقىم ئۈچۈن ماڭا رەھىم قىلغىن، پايدىسىز ئىش بىلەن مۇشەققەت چېكىپ قالماسلىقىم ئۈچۈن ماڭا رەھىم قىلغىن، ئۆزۈڭ رازى بولىدىغان ئەمەلنى مېنى ياخشى كۆرۈشكە مۇۋەپپەقىيەت قىلغىن. ئى! ئى! ئى! ئاسمان-زېمىننى يوقىتىن بار قىلغۇچى، ئۇلۇغلۇق، ھۆرمەت ۋە ئېرىشىشنى ئىرادە قىلىش مۇمكىن بولمايدىغان ئىززەت ئى-گىسى! سەندىن سورايىمەن. ئى! ئى! ئى! شەپقەتلىك زات! سېنىڭ ئۇلۇغلۇقۇڭ ۋە زاتىڭنىڭ نۇرى تۈپەيلىدىن كالا مىڭنى ماڭا بىلدۈرگەندەك، دىلىمغا ئۇنى ئورنىتىپ بەرگىن (ھىففىزى قىلىشنى ئاسان قىلىپ بەرگىن)، سەن رازى بولىدىغان تەرى-قىدە ئوقۇشۇمغا مۇۋەپپەقىيەت قىلغىن. ئى! ئى! ئى! ئاسمان-زې-مىننى يوقىتىن بار قىلغۇچى، ئۇلۇغلۇق، ھۆرمەت ۋە ئېرى-شىشنى ئىرادە قىلىش مۇمكىن بولمايدىغان ئىززەت ئىگىسى! سەندىن سورايىمەن. ئى! ئى! ئى! شەپقەتلىك زات! سېنىڭ ئۇلۇغلۇقۇڭ ۋە زاتىڭنىڭ نۇرى تۈپەيلىدىن كۆزۈمنى كىتابىڭ بى-لەن نۇرلاندۇرىشىڭنى، تىلىمنى كىتابىڭغا راۋان قىلىشىڭنى، ئۇنىڭ بەرىكىتىدىن قەلبىمنىڭ تارلىقىنى كەتكۈزۈشىڭنى، كۆكسۈمنى كەڭ قىلىشىڭنى، بەدىنىمنى گۇناھتىن پاك قىلى-شىڭنى سورايىمەن. شەكسىزكى، ھەق ئىشقا سەندىن ئۆزگە

ھېچكىم ماڭا ياردەم قىلالمايدۇ، سەندىن ئۆزگە ھېچكىم بۇ ئارزۇيۇمنى ئەمەلگە ئاشۇرۇپ بېرەلمەيدۇ. گۇناھلاردىن ساق-لاش، ياخشى ئىشلارنى قىلىشقا قۇۋۋەت بېرىش پەقەت يۇقىرى مەرتىۋىلىك، ھەممىدىن ئۇلۇغ ئىلاھ تەرىپىدىندۇر.

پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام دېدىكى: «ئى ئەلى! بۇ ئەمەلنى ئۈچ جۈمە، ياكى بەش جۈمە، ۋەياكى يەتتە جۈمە قىلساڭ، ئىلاھ خالىسا ئارزۇيۇڭغا يېتىسەن».

ئىبنى ئابباس رەزىيەللاھ ئەنھۇ ئېيتىدۇكى، ئەلى (ئاللاھ ئۇنىڭدىن رازى بولسۇن) بەش جۈمە ياكى يەتتە جۈمە ئۆت-كەندىن كېيىن، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ھۇزۇرىغا كې-لىپ: «ئى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى! ئىلگىرى تەخمىنەن تۆت ئايەت ئوقۇساممۇ ئېسىمدە تۇرمايتتى. ئەمدى قىرىق ئايەت ئوقۇساممۇ زېھنىمدە ئورنايدىغان بولدى، گويا «قۇرئان كەرىم» ماڭا ئېچىلىپ كەتكەندەك بولۇپ قالدى. ئىلگىرى ھەدىس ئاڭلىغىنىمدا ئۇنى تەكرار قىلىپ تۇرساممۇ زېھنىمگە ئورناش-مايتتى. ئەمدى كۆپلەپ ھەدىس ئاڭلىساممۇ ياكى باشقىلارغا ھەدىس ئاڭلاتساممۇ بىرمۇ سۆز چۈشۈرۈپ قويماي يەت-كۈزەلەيدىغان بولدۇم»، دېدى.^①

① شەيخۇل ھەدىس مۇھەممەد زەكەرىيەنىڭ ئوردۇ تىلىدا تۈزگەن «فەزائىلۇل ئەئمال» ناملىق مەشھۇر ئەسىرىنىڭ 281-بېتىدىن ئېلىندى.

ئۇنتۇغا قلىقنىڭ ئىلاجى ئۈچۈن يەنە بىر مۇھىم ئۇسۇل

تۆۋەندىكى ئايەتلەرنى قاچىغا يېزىپ، ئۇنى زەمزمە سۈيى ياكى يامغۇر سۈيى بىلەن يۇيۇپ ھەسەلگە ئارىلاشتۇرۇپ، ئۈچ كۈن ناشىدا ئىچكەي:

﴿أَمَّنْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ ﴿٢٢﴾ اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ ۚ مَثَلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ ۚ الْمِصْبَاحُ فِي
زُجَاجَةٍ ۚ الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُّبْرَكَةٍ
زَيْتُونَةٍ لَّا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ
نُّورٌ عَلَى نُورٍ ۗ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَن يَشَاءُ ۗ وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَلَ
لِلنَّاسِ ۗ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٣﴾ قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي ﴿٢٤﴾
وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي ﴿٢٥﴾ وَأَحْلِلْ عُقْدَةً مِنْ لِسَانِي ﴿٢٦﴾ يَفْقَهُوا قَوْلِي
﴿٢٧﴾ وَأَجْعَلْ لِي وَزِيرًا مِنْ أَهْلِي ﴿٢٨﴾ هَارُونَ أَخِي ﴿٢٩﴾ أَشَدُّ بِهِ
أَزْرِي ﴿٣٠﴾ وَأَشْرِكُهُ فِي أَمْرِي ﴿٣١﴾ كَيْ نُسَبِّحَكَ كَثِيرًا ﴿٣٢﴾ وَنَذْكُرَكَ
كَثِيرًا ﴿٣٣﴾ إِنَّكَ كُنْتَ بِنَا بَصِيرًا ﴿٣٤﴾ وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ
يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِّنَ
الدُّنْيَا ۗ وَكَبَّرَهُ تَكْبِيرًا ﴿٣٥﴾ وَاللَّهُ مِنْ وَرَائِهِمْ مُحِيطٌ ﴿٣٦﴾ بَلْ هُوَ قَرَّانٌ
مَّجِيدٌ ﴿٣٧﴾ فِي لَوْحٍ مَّحْفُوظٍ ﴿٣٨﴾ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَالشَّمْسِ

وَصُحُفَهَا ﴿٣٩﴾ وَالْقَمَرَ إِذَا تَلَّنَهَا ﴿٤٠﴾ وَالنَّهَارَ إِذَا جَلَّنَهَا ﴿٤١﴾ وَاللَّيْلَ إِذَا
يَغْشَاهَا ﴿٤٢﴾ وَالسَّمَاءَ وَمَا بَنَنَهَا ﴿٤٣﴾ وَالْأَرْضَ وَمَا طَحَنَهَا ﴿٤٤﴾ وَنَفْسٍ
وَمَا سَوَّنَهَا ﴿٤٥﴾ فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا ﴿٤٦﴾ قَدْ أَفْلَحَ مَن زَكَّاهَا
﴿٤٧﴾ وَقَدْ خَابَ مَن دَسَّاهَا ﴿٤٨﴾ كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهَا ﴿٤٩﴾ إِذِ
أُنْبِعَتْ أَشْقَاهَا ﴿٥٠﴾ فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا ﴿٥١﴾
فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَدَمْدَمَ عَلَيْهِمْ رَبُّهُم بِذَنبِهِمْ فَسَوَّاهَا ﴿٥٢﴾ وَلَا
تَخَافُ عُقْبَاهَا ﴿٥٣﴾ ءَأَمِنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ ۗ وَالْمُؤْمِنُونَ
كُلٌّ ءَأَمِنَ بِاللَّهِ وَمَلَكَاتِهِ ۗ وَكُتِبَ لَهُمْ وَرُسُلُهُمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ
مِّنْ رُّسُلِهِمْ ۗ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ۗ غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ
﴿٥٤﴾ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ۗ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا
اَكْتَسَبَتْ ۗ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِن نَّسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا ۗ رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ
عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِنَا ۗ رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا
مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ ۗ وَاعْفُ عَنَّا وَارْحَمْنَا ۗ أَنْتَ مَوْلَانَا
فَاَنْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٥٥﴾ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
﴿٥٦﴾ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٥٧﴾ مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ﴿٥٨﴾ إِيَّاكَ نَعْبُدُ
وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ﴿٥٩﴾ أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿٦٠﴾ صِرَاطَ الَّذِينَ
أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ ﴿٦١﴾ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ﴿٦٢﴾ قُلْ
أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ﴿٦٣﴾ مِن شَرِّ مَا خَلَقَ ﴿٦٤﴾ وَمِن شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ
﴿٦٥﴾ وَمِن شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ﴿٦٦﴾ وَمِن شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ

بۇ ئايەتنىڭ مەزمۇنىدىن «قۇرئان كەرىم» نىڭ ھەممىلا يېرى ئوخشاشلا شىپا بولىدىغانلىقى كۆرۈنۈپلا تۇرىدۇ. قۇرئان كەرىمدە يەنە مۇنداق دېيىلىدۇ: «ئى ئىنسانلار! سىلەرگە پەرۋەردىگارڭلار تەرىپىدىن نەسىھەت بولغان، دىل-لاردىكى دەرتكە (يەنى شەك ۋە نادانلىققا) شىپا بولغان، مۇئىمىنلەرگە ھىدايەت ۋە رەھمەت بولغان (قۇرئان) كەلدى». دېمەك، «قۇرئان كەرىم» ئىچكى قەلب كېسەللىكلىرى ۋە تاشقى (بەدەن قۇرۇلۇش) كېسەللىكلىرى ۋە دۇنيا-ئاخىرەتلىك كېسەللىكلەرگە بىر پۈتۈن شىپادۇر. ھەممىلا كىشى «قۇرئان كەرىم» بىلەن شىپالىق تەلەپ قىلىپ، ئۆز كېسىلىنى داۋالاشقا مۇۋەپپەق بولالمايدۇ ھەم بۇ «قۇرئان كەرىم» نىڭ ئىلاھىي كۈچى بىلەن كېسىلىنى داۋالاپ ئادەتلەنمەيدۇ.

كېسەل كىشى «قۇرئان كەرىم» ئارقىلىق چىن يۈرەكتىن ئۇنىڭ شىپالىق ئىكەنلىكىگە تەستىق قىلىپ، ئۇنىڭ بىر خىل ئىلاھىي كۈچىگە چىن كۆڭلىدىن ئىشىنىپ داۋالانسىلا «قۇرئان كەرىم» نىڭ دەمىدىسىنى ئىچسە ھەم ئۆزىگە ھۈرسە، ئۇنىڭغا كېسەل مەڭگۈ تاقابىل تۇرالمايدۇ. كائىناتنى پەيدا قىلغان پەرۋەردىگار بۇ كالانى تاغقا چۈشۈرسە، تاغ ئېرىپ كېتىدەن، ئەگەر زېمىنغا چۈشۈرسە زېمىن يېرىلىپ كېتىدىغان تۇرسا، كېسەللەر ئۇنىڭغا قانداقمۇ تاقابىل تۇرالىسۇن!

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴿١﴾ مَلِكِ النَّاسِ ﴿٢﴾ إِلَهِ النَّاسِ ﴿٣﴾ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ﴿٤﴾ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ﴿٥﴾ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ﴿٦﴾﴾^①

كېسەلنى «قۇرئان كەرىم» ۋە «ھەدىس شەرىفى» بىلەن داۋالاش

كېسەلنى «قۇرئان كەرىم» ۋە «ھەدىس شەرىفى» تە كەلگەن دۇئا بىلەن داۋالاپ ساقايتىشنىڭ ئەڭ زور پايدىلىق ۋە شىپالىق ئىكەنلىكىدە ھەرگىز شەك يوقتۇر، «قۇرئان كەرىم» دە مۇنداق دېيىلىدۇ: «قۇرئان كەرىم ئىمان كەلتۈرگەنلەرگە ھىدايەتتۇر ۋە شىپادۇر»^②.

يەنە مۇنداق دېيىلىدۇ: «بىز مۇئىمىنلەرگە شىپا ۋە رەھمەت بولىدىغان قۇرئان ئايەتلىرىنى نازىل قىلىمىز، قۇرئان كاپىرلارغا زىياندىن باشقىنى زىيادە قىلمايدۇ (يەنى ئۇلار قۇرئاننى تەستىق قىلمىغانلىقتىن، ئۇلارنىڭ كۈپىرى تېخىمۇ ئاشىدۇ)»^③.

① «تېببۇرەھمەت» 217-بەت.

② 41-سۈرە ھامىم سەجىدە 44-ئايەتنىڭ بىر قىسمى.

③ سۈرە بەنى ئىسرائىل 82-ئايەت.

كېسەللەرنىڭ ئىچىدىن مەيلى ئۇ ئىچكى (قەلب) كېسەللىكلىرى بولسۇن، تاشقى بەدەنگە ئائىت كېسەللەكلەر بولسۇن، «قۇرئان كەرىم» دە بۇنى داۋالاشنىڭ ئالاھىدە يوللىرى ۋە سەۋەبلىرى كۆرسىتىلگەن.

الله تعالى «قۇرئان كەرىم» دە قەلب كېسەللەكلەرنى، بەدەن كېسەللەكلەرنى ۋە بۇلارنى داۋالاش ئۇسۇللىرىنى ئالاھىدە تىلغا ئالدى.

قەلب كېسەللەكلەرنى شەك كەلتۈرۈش ۋە شەھۋانىي كېسەللەكلەردىن ئىبارەتتۇر، الله تعالى قەلب كېسەللەكلەرنى مۇپەسسەل رەۋىشتە بايان قىلىدۇ ھەم ئۇنىڭ كېسەللەك سەۋەبلىرى ۋە داۋالاش جەريانلىرىنىمۇ مۇپەسسەل بايان قىلىپ مۇنداق دەيدۇ: «بىزنىڭ ساڭا ئۇلارغا تىلاۋەت قىلىنىپ تۇرىدىغان كىتابىنى نازىل قىلغانلىقىمىز ئۇلارغا (مۆجىزە بولۇشقا) كۇپايە قىلىمىدۇمۇ؟ بۇ كىتابتا ئىمان ئېيتقان قەۋم ئۈچۈن شەك-شۈبھىسىز رەھمەت ۋە ۋەز-نەسەھەت بار»^①.

ئەللامە ئىبنى قەييۇم رەھمەتۇللاھ ئەلەيھ مۇنداق دەيدۇ: «قۇرئان شىپا بەرمىگەن كىشىگە الله شىپا بەرمىگەن بولدى. قۇرئان كۇپايە قىلمىغان كىشىگە الله كۇپايە قىلمىغان بولدى»^②.

① 29- سۈرە ئەنكەبۇت 51- ئايەت.

② «زادۇلمەئاد».

بەدەنگە ئائىت كېسەللەكلەرنى داۋالاش ئۇسۇللىرى ۋە ئۇ داۋالاشنىڭ مەجمۇئە قائىدىلىرىگە «قۇرئان كەرىم» توغرا يول-يۈرۈك بەردى، بۇ ئۇچ خىل ئىشتىن ئىبارەت: سالامەتلىكنى ئاسراش، زىيان قىلغۇچى نەرسىدىن پەرھىز قىلىش، زىيانلىق نەرسىلەرنى ياندۇرۇۋېتىش.

ئىنسان «قۇرئان كەرىم» بىلەن ياخشى داۋالانسا، شۇ ھامان ئۇنىڭدا ئاجايىپ بىر تەسىرنى ھېس قىلىدۇ.

ئەللامە ئىبنى قەييۇم رەھمەتۇللاھ ئەلەيھ مۇنداق دەيدۇ: «مەككە مۇكەررەمەدە تۇرۇۋاتقان چېغىمدا كېسەل بولۇپ قال-دىم، تېۋىب ۋە دورا تاپالمىدىم. شۇنىڭ بىلەن كېسىلىمنى فاتىمە بىلەن داۋالاپ باقاي دەپ بىر يۇتۇم زەمزمە سۈيىگە فاتىمەنى بىر قانچە قېتىم ئوقۇپ ئۇنى ئىچتىم. شۇنىڭ بىلەن بىر پۈتۈن ساقىيىپ كەتتىم. ئاندىن ھەرقانداق كېسەللەرگە مۇشۇنداق قىلىدىغان بولدۇم، بۇنىڭ ناھايىتى زور پايدىسىنى كۆردۈم. قانداقلا بىر كىشى كېسەل ئەلىمنى شىكايەت قىلىپ كەلسە، ئۇنىڭغا مۇشۇ ئۇسۇلنى سۆزلەپ بەردىم، شۇنداق قىلىپ كۆپلىگەن كىشىلەر بۇ شىپا ئايىتى ئارقىلىق كېسىلىدىن تېز ساقىيىپ كەتتى»^①.

رەسۇلۇللاھتىن كەلگەن شىپاغا ئائىت دۇئالارمۇ «قۇرئان كەرىم»گە ئوخشاشلا ناھايىتى زور تەسىرگە ئىگىدۇر.

① «زادۇلمەئاد».

ئۆلىمالار دۇئا ئوقۇشتا تۆۋەندىكى ئۈچ خىل شەرت ھازىرلانسا دۇرۇس دېگەن پىكىردە بىرلىككە كېلىشتى:

1. ئوقۇلىدىغان دۇئا ئاللاھنىڭ كالامى، ئاللاھنىڭ ئىسىم-سۈپەتلىرى ياكى رەسۇلۇللاھنىڭ سۆزى بولۇشى لازىم.
 2. ئوقۇلىدىغان دۇئا مەنىلىرى ئېنىق بولغان ئەرەب تىلىدا بولۇشى لازىم.
 3. دۇئا بىۋاسىتە تەسىر قىلىدۇ، دەيدىغان ئېتىقادتا بول-ماي، بەلكى ئاللاھنىڭ قۇدرىتى بىلەن تەسىر قىلىدۇ، دې-گەن ئېتىقادتا بولۇش لازىم.
- دېمەك، دۇئا دورىلارغا ئوخشاش بىر سەۋەبتۇر.

سېھرىنى داۋالاشتا ئوقۇلىدىغان دۇئا

سېھرىنى داۋالاش ئىككى خىل.

1. سېھرىنىڭ ئالدىنى ئېلىش.
(1) ۋاجىب ئەمەللەرنىڭ ھەممىنى ئورۇنداش، ھارام ئىشلارنىڭ ھەممىنى تەرك ئېتىش، جىمى گۇناھىغا تەۋبە قىلىش.
- (2) ھەر كۈنى «قۇرئان كەرىم»نى ۋەزىپە قىلىپ كۆپ ئوقۇش.

دۇئا بىلەن داۋالاش

ئىككى ئىش بىردەك تېپىلغاندا تەسىرى بولىدۇ: بىرى كېسەل تەرىپىدىن، يەنە بىرى شىپا ئايىتى ئوقۇغۇچى تەرىپىدىن.

كېسەل تەرىپىدىن كۈتىلىدىغىنى شۇكى، كېسەل كىشى «قۇرئان كەرىم» ۋە رەسۇلۇللاھتىن كەلگەن دۇئالار مۇئەمىنلەرگە ناھايىتى چوڭ شىپا ۋە رەھمەت، دەيدىغان جەزىم ئېتىقاد بىلەن ۋە ئىخلاسل بىلەن بولۇشى ھەمدە ئاللاھنى تەرىپىگە ئۆز رىغبىتى بىلەن تەۋەججۇ قىلىشى لازىم.

يەنە بىرى، شىپا ئايىتى ئوقۇغۇچىمۇ ئىخلاسل، جەزىم ئېتىقاد بىلەن ۋە ئاللاھنى تەرىپىگە قاتتىق تەۋەججۇ قىلىش بىلەن ئوقۇشى لازىم.

ئىبنى تىن رەھمەتۇللاھ ئەلەيھ مۇنداق دەيدۇ: «قۇرئان كەرىم» ۋە «ھەدىس شەرىفى» تە كەلگەن دۇئالار بىلەن دۇئا ئوقۇشنىڭ ئۆزى روھانىي داۋالاشتۇر. قاچانكى بۇ دۇئا تەقۋادار كىشىلەرنىڭ تىلىدا ئوقۇلسا، ئاللاھنىڭ ئىزنى بىلەن شىپا تاپىدۇ»^①.

① «فەتھۇلبارى».

3) پاناھ ئىزدەش دۇئالىرى ۋە زىكرى - تەسبىھلەر بىلەن كۆپ شۇغۇللىنىش. بۇلارنىڭ ئىچىدىن «بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ» نى ئەتكەن - ئاخشامدا ئۈچ قېتىمدىن ئوقۇش. «ئايەتۈل كۇرسىي» نى ھەر نامازنىڭ كەينىدە، ئۇخلايدىغاندا، ئەتكەن - ئاخشامدا ئوقۇش. سۈرە ئىخلاس، سۈرە فەلەق، سۈرە ناس قاتارلىق ئۈچ سۈرىنى ئەتكەن - ئاخشامدا ھەم ئۇخلايدىغاندا ئۈچ قېتىمدىن ئوقۇش. «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ» نى ھەركۈنى يۈز قېتىمدىن ئوقۇش. ئەتكەن - ئاخشامدا، ھەر نامازنىڭ ئاخىردا، ئۇخلايدىغاندا، ئۇيقۇدىن ئويغانغاندا، ئۆيگە كىرگەندە، ئۆيدىن چىققاندا، مەسجىدكە كىرگەندە، مەسجىدىن چىققاندا، ھەرخىل قاتناش قوراللىرىغا چىققاندا، ھاجەتخانغا كىرگەندە، ھاجەتخانىدىن چىققاندا، پېشكەللىككە يولۇققۇچىنى كۆرگەندە ئوقۇيدىغان دۇئالارنى تولۇق ئوقۇش.

4) مۇمكىن بولسا ھەر ئەتكىنى يەتتە تال خورما بىلەن ناشتا قىلىش. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: «كىمكى ھەر ئەتكىنى مەدىنە مۇنەۋۋەرەنىڭ يەتتە تال ئالىي خورمىسىدا ناشتا قىلسا، شۇ كۈندە ئۇ كىشىگە زەھەر تەسىر قىلمايدۇ»^①.

① بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى.

2. سېپىرنى داۋالاش.

بۇ بىر قانچە خىل: 1) سېپىرى بىر نەرسىگە ئوقۇلۇپ كۆمۈلگەن بولسا، مۇمكىن بولسا ئۇنى يوقۇتۇپتاش. 2) سېپىر دەرىخى (ياۋا چىلان) نىڭ يەتتە تال ھۆل يوپۇرمىقىنى ئىككى تاش ئارىلىقىغا ياكى شۇنىڭغا ئوخشاش نەرسىنىڭ ئارىلىقىغا قىستۇرۇپ، (يەتتە تال سېپىر يوپۇرمىقىنى داسقا سېلىپ) ئۇنىڭغا غۇسلغا يەتكۈدەك سۇ قويۇپ، بۇ سۇغا تۆۋەندىكى ئايەت كەلىمىنى ئوقۇيدۇ:

«أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ» ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾^①.

﴿وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ﴾^② فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾ فُغِلُّوا هُنَالِكَ وَانْقَلَبُوا صَغِيرِينَ ﴿١٩﴾ وَأَلْقَى السَّحْرَةَ سَاجِدِينَ ﴿٢٠﴾ قَالُوا ءَامَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٢١﴾ رَبِّ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿٢٢﴾

① 2 - سۈرە بەقەرە.

② 7 - سۈرە ئەئراف.

﴿ وَقَالَ فِرْعَوْنُ أَتُتُونِي بِكُلِّ سَجَرٍ عَلِيمٍ ﴿٧١﴾ فَلَمَّا جَاءَ
السَّحْرَةَ قَالَ لَهُمْ مُوسَىٰ أَلْقُوا مَا أَنْتُمْ مُلْقُونَ ﴿٧٢﴾ فَلَمَّا
أَلْقَوْا قَالَ مُوسَىٰ مَا جِئْتُمْ بِهِ السَّحْرَ إِنَّ اللَّهَ سَيَبْطِلُهُ إِنَّ
اللَّهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٧٣﴾ وَتَحْقُقُ اللَّهُ أَلْحَقَّ بِكَلِمَتِهِ
وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ﴿٧٤﴾ ①

﴿ قَالُوا يَمُوسَىٰ إِمَّا أَنْ تَلْقَىٰ وَإِمَّا أَنْ نَكُونَ أَوْلَ مَنْ أَلْقَىٰ
﴿٧٥﴾ قَالَ بَلْ أَلْقُوا فَإِذَا حِبَالُهُمْ وَعِصِيُّهُمْ يُخَيَّلُ إِلَيْهِ مِنْ
سِحْرِهِمْ أَنَّهَا تَسْعَىٰ ﴿٧٦﴾ فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةَ مُوسَىٰ ﴿٧٧﴾
قُلْنَا لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَىٰ ﴿٧٨﴾ وَأَلْقَىٰ مَا فِي يَمِينِكَ تَلْقَفَ
مَا صَنَعُوا إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدٌ سِحْرٍ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ
اتَىٰ ﴿٧٩﴾ فَأَلْقَى السَّحْرَةَ سُجَّدًا قَالُوا ءَامَنَّا بِرَبِّ هَارُونَ وَمُوسَىٰ
﴿٨٠﴾ ②

﴿ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قُلْ يَتَأَيُّهَا الْكٰفِرُونَ
﴿١﴾ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٢﴾ وَلَا أَنْتُمْ عٰبِدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٣﴾
وَلَا أَنَا عٰبِدُ مَا عٰبِدْتُمْ ﴿٤﴾ وَلَا أَنْتُمْ عٰبِدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٥﴾
لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ﴿٦﴾ ③

① - 10 - سۇرە يۇنۇس.

② - 20 - سۇرە تاھا.

③ - 109 - سۇرە كافىرون.

﴿ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿١﴾ اللَّهُ
الصَّمَدُ ﴿٢﴾ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ﴿٣﴾ وَلَمْ يَكُن لَّهُ كُفُوًا
أَحَدٌ ﴿٤﴾ ①

﴿ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ﴿١﴾
مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ﴿٢﴾ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ﴿٣﴾ وَمِنْ شَرِّ
الَّتَفَثَّتْ فِي الْعُقَدِ ﴿٤﴾ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴿٥﴾ ②

﴿ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴿١﴾
مَلِكِ النَّاسِ ﴿٢﴾ إِلَهِ النَّاسِ ﴿٣﴾ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ﴿٤﴾
الَّذِي يُوسَّوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ﴿٥﴾ مِنَ الْجِنَّةِ
وَالنَّاسِ ﴿٦﴾ ③

ئاندىن شۇ سۇدىن ئۈچ قېتىم ئىچىدۇ، قالغىنىدا يۇيۇندۇ -
دۇ، اللە خالىسا كېسەل (سېھرى) شۇنىڭ بىلەن يوقۇلدۇ،
مۇشۇ ئۇسۇلنى سېھرى يوقالغۇچە داۋاملاشتۇرسا بولىدۇ. بۇ،
تەجرىبىدىن كۆپ قېتىم ئۆتكەن.

سېھرىنى داۋالاشنىڭ جىنسىي جەھەتتە ئاجىز بولۇپ
قالغان ئەرلەرگە ئۈنۈمى ئەڭ ياخشىدۇر. ④

سۇرە فاتھە، ئايەتۈل كۇرسىي ۋە سۇرە بەقەرەنىڭ ئاخىرقى
ئىككى ئايىتى، سۇرە ئىخلاس، سۇرە فەلەق، سۇرە ناس

① - 112 - سۇرە ئىخلاس.

② - 113 - سۇرە فەلەق.

③ - 114 - سۇرە ناس.

④ ئىبنى بازنىڭ «فەتھۇل مەجدى» دېگەن كىتابىدىن ئېلىنغان.

قاتارلىقلارنى ئۈچ قېتىم ياكى بىر قانچە قېتىم ئوقۇپ، ئوڭ قولىغا دەمدە قىلىپ ئاغرىغان جايىنى سالايدۇ.

پاناھ تىلەش دۇئالىرى ۋە ئۈنۈپرسال دۇئالار

1. «أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيكَ» (بەتتە قېتىم ئوقۇيدۇ)①.
2. كېسەل ئۆزىنىڭ قولىنى ئاغرىغان جايغا قويۇپ «بِسْمِ اللَّهِ» نى ئۈچ قېتىم دەپ، ئاندىن بۇ كەلىمىنى يەتتە قېتىم ئوقۇيدۇ: «أَعُوذُ بِاللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا آجَدُ وَأُحَاذِرُ»②.
3. «اللَّهُمَّ رَبَّ النَّاسِ أَذْهَبِ الْبَأْسَ وَأَشْفِ أَنْتَ الشَّافِي لَا شِفَاءَ إِلَّا شِفَاؤُكَ شِفَاءً لَا يُعَادِرُ سَفَمًا»③.
4. «أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَامَّةٍ»④.
5. «أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ»⑤.

- ① تىرمىزى، ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى.
- ② مۇسلىم رىۋايىتى.
- ③ بۇخارى، مۇسلىم رىۋايىتى.
- ④ بۇخارى رىۋايىتى.
- ⑤ مۇسلىم رىۋايىتى.

6. «أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ غَضَبِهِ وَعِقَابِهِ وَشَرِّ عِبَادِهِ وَمِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَأَنْ يَحْضُرُونُ»①.
7. «أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ الَّتِي لَا يُجَاوِزُهَا بَرٌّ وَلَا فَاجِرٌ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ وَبَرًّا وَذَرًّا وَمِنْ شَرِّ مَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمِنْ شَرِّ مَا يَعْرُجُ فِيهَا وَمِنْ شَرِّ مَا ذَرَأَ فِي الْأَرْضِ وَمِنْ شَرِّ مَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمِنْ شَرِّ فِتَنِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمِنْ شَرِّ كُلِّ طَارِقٍ إِلَّا طَارِقًا يَطْرُقُ بِخَيْرٍ يَا رَحْمَنُ»②.
8. «اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، رَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ فَالِقِ الْحَبِّ وَالنَّوَى وَمُنْزِلِ التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ شَيْءٍ وَأَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهِ أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَيْسَ قَبْلَكَ شَيْءٌ وَأَنْتَ الْآخِرُ فَلَيْسَ بَعْدَكَ شَيْءٌ وَأَنْتَ الظَّاهِرُ فَلَيْسَ فَوْقَكَ شَيْءٌ وَأَنْتَ الْبَاطِنُ فَلَيْسَ دُونَكَ شَيْءٌ ...»③.
9. «بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ يُؤْذِيكَ وَمِنْ شَرِّ كُلِّ نَفْسٍ أَوْعَيْنٍ حَاسِدٍ اللَّهُ يَشْفِيكَ بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ»④.
10. «بِسْمِ اللَّهِ يُبْرِئُكَ وَمِنْ كُلِّ دَاءٍ يَشْفِيكَ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ وَمِنْ شَرِّ كُلِّ ذِي عَيْنٍ»⑤.

- ① ئەبۇ داۋۇد، تىرمىزى رىۋايىتى.
- ② ئەھمەد، ئىبنى سىننى رىۋايىتى.
- ③ مۇسلىم رىۋايىتى.
- ④ مۇسلىم رىۋايىتى.
- ⑤ مۇسلىم رىۋايىتى.

3) بىرسىگە كۆز تېگىپ كېتىشتىن ئەنسىرىگەن ئادەم ئۇنىڭ ياخشى خىسەلتلىرىنى يوشۇرۇش.

2. كۆز تەگكەننى داۋالاش.

1) چەتتىكى ئادەم كۆز سالغۇچىنى سېزىۋالالسا، كۆز سالغۇچىنى بىر قانچە تاھارەت ئالدۇرۇپ، شۇ سۇدا غۇسلى قىلدۇ.

2) سۈرە ئىخلاس، سۈرە فەلەق، سۈرە ناس، سۈرە فاتىھە، ئايەتۇل كۇرسىي ۋە سۈرە بەقەرەنىڭ ئاخىرقى ئىككى ئايىتى ۋە دۇئادا ئوقۇلىدىغان پاناھ ئىزدەش دۇئالىرى قاتارلىق. - لارنى ئوڭ قولغا تۈكۈرۈك دەپ ئاغرىغان جاينى سىلاش ياكى بۇ ئايەتلەرنى ئوقۇپ سۇغا دەمدە قىلىپ ئىچىدۇ، ئازراقنى ئاغرىغان جايغا قۇيىدۇ^①. ياكى زەيتۇن يېغىغا ئوقۇپ ياغلىنىدۇ^②. مۇمكىن بولسا زەمزمە سۈيىگە ياكى يامغۇر سۈيىگە ئوقۇپ ئىچىدۇ.

3) «قۇرئان كەرىم» ئايەتلىرىدىن سۈرە فاتىھە، ئايەتۇل كۇرسىي، سۈرە بەقەرەنىڭ ئاخىرقى ئىككى ئايىتى، سۈرە ئىخلاس، سۈرە فەلەق، سۈرە ناس ۋە رۇقى دۇئالىرى (پاناھ ئىزدەش دۇئالىرى) قاتارلىقلارنى سۇ ئېلىنغان قانچىغا تۈكۈرۈك. - دەپ، ئۇنى چايقاپ ئىچسىمۇ بولىدۇ^③.

① ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى.

② ئەھمەد رىۋايىتى.

③ «زادۇلمەئاد»، ئىبنى تەيمىيە پەتمۇاسى.

11. «بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ يُؤْذِيكَ مِنْ حَسَدِ حَاسِدٍ وَمِنْ كُلِّ ذِي عَيْنٍ اللَّهُ يَشْفِيكَ»^①.

يۇقىرىقى پاناھ ئىزدەش دۇئالىرى بىلەن سېھرى قىلىنغان، كۆز تەگكەن، جىن چېپىلغان ۋە ئۇنىڭدىن باشقا كېسەللەر داۋالىنىدۇ.

«قۇرئان كەرىم» ۋە «ھەدىس شەرىفى» تە كۆرسىتىلگەن تەبىئىي دورىلاردىن پايدىلىنىپ داۋالىنىشنىڭ بىرى ھەسەل، ئىككىنچىسى ھەببى سەۋدا، ئۈچىنچىسى زەمزمە سۈيى، تۆتىنچىسى يامغۇر سۈيى، بەشىنچىسى زەيتۇن يېغى، ئال- تىنچىسى داۋاملىق يۇيۇنۇپ خۇشپۇراق بۇيۇملارنى ئىستېمال قىلىش.

كۆز تېگىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە ئۇنى داۋالاش

1. كۆز تېگىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش.

1) سېھرىنى داۋالاش دېگەن نۇقتىدا زىكرى قىلىنغان پاناھ ئىزدەش دۇئالىرى بىلەن پاناھ تىلەش.

2) بىرسىگە كۆز تېگىشتىن ئەنسىرىگەن ئادەم «مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَيْهِ» دېگەن دۇئانى ئوقۇپ بەرىكەت بىلەن دۇئا قىلىش.

① ئىبنى ماجە رىۋايىتى.

3. ھەسەتخورنىڭ كۆز سېلىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۈچۈن قىلىدىغان ئەمەللەر:

- (1) اللہقا سېغىنىپ ئۇنىڭ يامانلىقىدىن پاناھ ئىزدەش. (2) تەقۋادار بولۇش. (3) ھەسەتخورنىڭ ھەستىگە سەۋر قىلىش، ئۇنى ئەپۇ قىلىش. (4) اللہقا چىن كۆڭلىدىن تەۋەككۈل قىلىش، قانداق كىشى اللہقا تەۋەككۈل قىلسا، اللہ ئۇ كىشىگە كۇپايە. (5) دورىنىڭ ئەڭ ئۈنۈملۈكرى ھەسەتخورنىڭ ھەستىدىن قورقۇنۇپ ھېس قىلماسلىق، كۆپ ئويلىنىشتىن كۆڭلىنى ئازادە تۇتۇش. (6) گۇناھتىن ساقلىنىش ۋە گۇناھقا تەۋبە قىلىش. اللہ قۇرئان كەرىمدە مۇنداق دېگەن: «سەلەرگە (يەنى جېنىڭلار ياكى مېنىڭلارغا) ھەرقانداق بىر مۇسەبەت يەتسە، ئۇ سەلەرنىڭ قىلغان گۇناھىڭلار تۈپەيلىدىن كەلگەن بولىدۇ، اللہ نۇرغۇن گۇناھىڭلارنى ئەپۇ قىلىدۇ (يەنى ئەپۇ قىلمايدىغان بولسا، بالا ۋە مۇسەبەتتىن ھېچ قۇتۇلماس ئىدىڭلار)». (7) بالانى قايتۇرۇش، كۆز تېگىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش، ھەسەتخورنىڭ يامانلىقىدىن ساقلىنىش ئۈچۈن سەدىقە ۋە خەيرى-ئېھسان قىلىپ تۇرۇش، بۇ ئۇسۇلنىڭ تەسىرى ناھايىتى زور. (8) ھەسەتخورنىڭ ھەستىنى ئۇنىڭغا ياخشىلىق قىلىش ئارقىلىق يوقىتىش (يامانلىق قىلغانغا ياخشىلىق قىلىش، ئۇنى ئەپۇ قىلىش)، بۇنىڭدەك كاتتا خىسەلەتكە اللہ تەئالى تەرەپتىن ئالىي ماقام بېرىلگەن كىشىلەر مۇۋەپپەقىيەت بولالايدۇ. (9) ئۆزىنىڭ تەۋھىدكە بولغان تونۇشىنى ھەقىقىي رەۋىشتە مۇستەھكەملەش.

جىن چېپىلغان كېسەلنى داۋالاش

بۇنىڭ ئۇسۇلى ئىككى خىل.

1. جىن چېپىلغان ئالدىنى ئېلىش.

پەرز، ۋاجىب ئەمەللەرنى تولۇق تەلەپكە لايىق ئورۇنداش، ھارام ئىشلاردىن ساقلىنىش، جىمى گۇناھلىرىغا تەۋبە قىلىش، يۇقىرىدا كۆرسىتىلگەن زىكرى-تەسبىھ، پاناھ ئىزدەش دۇئالىرى ئارقىلىق پاناھ تىلەش.

2. جىن چېپىلغان كېسەلنى داۋالاش.

جىن چېپىلغان كىشىگە ماس كېلىدىغان ئايەت كەلىمى-

لەرنى ئوقۇش، بۇنىڭ ئەڭ ياخشى ئۇسۇلى سۈرە فاتھە، ئايەتۇل كۇرسىي، سۈرە بەقەرەنىڭ ئاخىرقى ئىككى ئايىتى، سۈرە ئىخلاس، سۈرە فەلەق، سۈرە ناس قاتارلىق سۈرە، ئايەتلەرنى ئۈچ قېتىم ياكى بىر قانچە قېتىم ئوقۇپ، كېسەلگە يەڭگىل تۈكرۈكەش، يۇقىرىدا زىكرى قىلىنغان پاناھ ئىزدەش دۇئالىرىنىمۇ ئوقۇش.

ئى اللہ! بىزنى ۋە بىزنىڭ ئەۋلادلىرىمىزنى ئىسلام دىنىنى سۆيىدىغان قىلغىن، قەلبلىرىمىزنى ئىسلامدىكى توغرا ئەقىدىگە مايىل قىلغىن، شەرئەتتە سەلەف ۋە خەلەف ئۆلىمالىرىنىڭ يولىنى تۇتۇشقا ھىدايەت قىلغىن، بىزنى ئۇلارنىڭ ۋارىسى قىلغىن، ئۇلارنى قەلبلىرىمىزگە چوڭ كۆرسەتكىن ۋە ئۇلارنىڭ يولىدىن چىقىپ كېتىشتىن ساقلىغىن، ئامىن!

— تامام.